apäewal, 21. now. 1929 Nr. 271.

k märgiga

a vastupidavaim.
tänav nr. 19/21.

e suure partii värsket
una-Ameerika toores-
. Hinnad mõõdukad.

de laat
ris väljakuulutatud päeval, s. o.
23. novembril 1929.
Paide linnavalitsus.

EKU KUTSED
EESKAVAD
PILETID
ODSATE KIRJADEGA
MAA TRÜKIKODA
4/58 TALLINNAS

e-puusepp
ga alalist teenistust. Vanadus
Peale kindla palga korter, küte
ikk t. 54, tuba nr. 4, kl. 10—12 e. l.

rentnikku,
vakamaad põllumaad, maapind väga
talu täitsa korras. Asjasthuvitatuid
t Pedja Vaimastvere algkool E. Mos-
olen isiklikult ta us.

arusnahku
ased uudised.
ahk mantleid.
plus,
„Kuld Lõvi" vastas)

öber igas majas on ajaleh'
detsembrist tellida? Sellepeale
le kaht vastust.
BA MAA"
ajakirjanduses. Ilmub iga päev
moodsail masinatel, värvitrükk
Gori karikatuurid, tuhat kirja-
väljamaal, värskemad päevauudi-
. Hinnata kaasandeks nädalaleht
ESMASPÄEV"
on õige leht kuulutajalle
iga kuulutu kümnete tuhandete
numbrite müük üle riigi.
tud tellimishind:
1.50. — 3 kuuks kr. 3.70.
ad vastu kõik postiasutused.
MAA", Pikk t. 54/58, Tallinnas

Toimetus:
Pikk tänaw nr. 58, Tallinnas.
Kõnetunnid kella 10—12.

Peatoimetaja telefon	nr.	82
Päewauudiste osakond	"	3-09
Majandusteadete osakond	"	1-55
Toimetuse üldine	"	23-75

Telefonid erakorterites:

Peatoimetajal	nr.	7-52
Wastutawal toimetajal	"	6-64
Päewauudiste osak.	"	13-81
Ärijuhil	"	4-61

WABA MAA

Peatoimetajad Aldo Anderkopp ja Ed. Laaman

Täna 10 lehekülge.

Üksiknumber 5 senti.

Tellimise hind:

1	kuu	postiga	1	kr.	50 s.
2	kuud	"	3	"	— "
3	"	"	3	"	70 "
4	"	"	4	"	90 "
5	"	"	6	"	10 "
6	"	"	7	"	30 "

Wälismaale 4 kr. kuus.
Aadressi muutmine 25 senti.
Tellimisi wõtawad wastu Eestis kõik postkontorid ja lehetellimiste wastuwõtjad.

Kontor kuulutuste ja tellimiste äraandmiseks Kullasepa t. nr. 13.
Telefon 3-40. Awatud kella 8—5.
Ärijuhatus ja arwepidamine Pikk tän. nr. 54/56. Telefon 3-53.
Ärijuhi kõnetunnid kella 10—12 e. l.
Tellimiste ja lehtede ärasaatmise asjus pöörata — telefon 22-11.

Hinnata kaasanded:
Piltidega nädalaleht „Esmaspäew" — iga esmaspäew ja ärarebitaw wärwitrükis seinakalender.
Tarwitamata käsikirju ilma sellekohase soowita alal ei hoita.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Waba Maa" Tallinnas.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste külgedel 5 senti mm. ühel weerul, lehe eesotsas 10 senti, tekstis: kuulutustekirjadega 12 senti ja tekstikirjaga 15 senti millim. Kohaotsimised — poole hinnaga.
Kuulutused ära anda kella 12-ni ilmumise eelpäewal.

Nr. 272 (3297). Reedel, 22. nowembril 1929 a. 12. aastakäik.

Öine tulekahju Tallinnas.

Põles maha Marguſe ſaeweski hoone.

Tulele ſuudeti õigel ajal piiri panna.

Keſknädalal, öösel kella ½12 ajal, alarmeeriti tulekahju tõttu kogu linn. Kodanikud, kes üleval olid, panid tähele Lasnamäe poolſes piirkonnas ſuurt tulekuma, mis laſi oletada Tallinnas jälle haruldaſt ſuuremat tuleõnnetuſt. Tegelikult põles Jüri Wilmſi tänawal nr. 29 J. Poska päralt olewal krundil ſaeweski. See on wõrdlemiſi ſuur krunt, mis on renditud endiſe Paide „Baltika" tuletikuwabriku omaniku Marguſele, kes ehitanud krundile ühe kerge, paarikümne meetri pikkuſe laudadeſt ja ſaepuruſt ſaeweski, mille kõrwal aſub ööwahi jaoks wäike hoone. Peale ſelle aſub krundil paar katuſealuſt ja tänawa ääres piſike kontorihoone. Edaſi on krundil ſuurem laualadu. Hooned olid ehitatud Marguſe poolt ning wälja renditud Johanſoni paberiwabriku teeniwale inſener Bokanowskile, kelle omanduſeks oli hoones aſuw ſaeweski ja kaſtiwabrik. Oſa wabriku ſiſſeſeadeſt oli Marguſe oma, kuna uuemad maſinad kuuluwad Bokanowskile. Laualadu aga kuulus Malkinile, kes oma waranduſe laenukindlustuſeks pantinud Tartu pangale ning waranduſe kinnitanud „Eesti Lloydis".

Õhtul, natukene enne ½12, äratatud ſama krundi kõrwal olewa leiwatööstuſe äri omanik **Kleinberg** alluürnik poolt kiſaga, et hoonetes on tulekahju. Nad ſeletawad, et ärkamiſel olnud aknad täielikult walgustatud ning arwanud, et põlewad tööstuſe kõrwal olewad hooned — tall ja kuur. Kuid wälja jooſtes ſelgunud, et põleb lauatööstus. Automaat-telefoniga on katſutud ühendus ſaada pritſimajaga, kuid ſealt ei ole wastuſt ſaadud.

Samal ajal on ſiſſe jookſnud kordnik, kes ſamuti tahtis wälja kutſuda linna tuletõrje lendſalka. Kuid kordnik ei ſaanud ka wastuſt. Siis kõlistas kordnik 2. politſeijaoskonda, kuſt wastuſe ſai, et tulekahju teade juba pritſimajja ära antud.

Tuletõrjujatelt aga oli kuulda, et neil telefoniſt oli tähele pannud tulekahju kuma ja ſelleſt oli hakatud wäljaſõiduks walmistuma ning alles ſiis on ſaadud ametlik teadaanne tulekahjuſt. Kuna kuma ſuur oli ja teade oli lauawabriku põlemiſeſt, ſiis kardeti tule lewimiſt ümbruskonnale ning ſellepäraſt alarmeeriti ka wabatahtlik tuletõrje.

Tulekahju kohale jõudſid ja hakkaſid tööle peale linna lendſalga weel ſadama ja noortemeeste autopritſid, kes warsti ſuutſid tulele piiri panna, mispäraſt ka teiste pritſide töölepanemiſt ei wajatud.

Wähem kui poole tunniga põleſid peaaegu täielikult maha ſaeweski ja kaſtiwabriku hoone, milleſt on ſäilinud ainult lõunapoolne ots. Ära põlenud on ka öövahi maja. Laualadul on tuli wõrdlemiſi wäikeſt häwitustööd teinud, kuna ladu oli pealpool tuule. Kord oli hädaohus ka naabruſes olew Teitelbaumi nahatööstuſe hoone, kuid waikſe ilma tõttu ei kandunud tuli kaugele.

Marguſe ſaeweski päraſt tulekahju.

Öösel kella ¼4 ajal puhkes uuesti tuli, mis aga otſekohe kustutada ſuudeti.

*

Esialgu on teadmata, kuſt tuli alguſe ſai. Selle kohta ei ole praegu kindlaid ſeletuſi. Tuli oli alanud hoone põhjapoolſes oſas, ning ſealt lagunenud üle kogu maja ja nähtawasti äkitſelt ümbruskonnale teatawaks ſaanud, ſeſt kõik kõnelewad ſelleſt, kuidas hoone juba üleni leekides oli.

Wabrikus lõpetawad tööliſed, keda arwult 6—7 on, töö kell 4 p. l. Kell ½5 teeb wana hallihabemega öövaht ringkäigu wabrikus ja ſuleb ukſed. Keſknädala õhtul on tema peale kella 10 lukustanud hoowiwärawa ja ſiis weel kord käinud läbi wabrikuhoone. Siis ei märganud tema midagi iſearalikku, oli waadanud ahju, kus ſöed näinud täielikult kustunud olewat ja käega katſumiſel leidnud ahju külma olewat. Läinud ſiis oma korteriſſe, mis tugewasti köetud olnud ja hakkanud ajalehte lugema. Lehelugemiſel on ta tukkuma jäänud, nagu ta iſe ſeda ſeletab. Ta ärkanud tugewa põrutuſe peale wastu uſt. Ärgates näinud läbi akna tulemerd. Naabrid olid teda äratanud ning need aitaſid päästa oſa wäikſeſt waranduſeſt, mis tal toas oli. Wanake arwab, et ſiin kurja käega tegemiſt on, et hoone on põlema ſüüdatud peale ſelle, kui tema oma õhtuſt ringkäiku tegi.

Krundiomanik J. Poska ſeletab, et tema poolt rentnikule on üles öeldud ning wiimane pidi 1. jaanuariks ühes allrentnikkudega ära kolima ning eemaldama krundilt kõik tema poolt ehitatud hooned. Õnn oli, et tuul põhjapoolt oli, ſeſt wastaspoolſe ja tugewama tuule puhul oleks tuleroaks langenud mitte ainult Malkini lauawirnad, waid ka rida hooneid, mis aſuwad Jüri Wilmſi ja Jaan Poska tänawa nurgal.

Samal nurgal aſub ka Itaalia ſaatkond. Et weenduda korraſt ja wälismaalaste julgeolekuſt tule wastu, ruttas tulekahju kohale wälisministeeriumi protokolliülem Kirotar.

Saeweski ſiſſeſead oli kinnitatud 6000 kr. eeſt Põhja kinnitusſeltſis. Weski omanik Bokanowski ei teadnud õnnetuſeſt enne, kui ta kella 3 ajal kriminaalpolitſei poolt ülekuulamiſeks wälja kutſuti. Marguſe päralt olew hoone oli kinnitatud Eekſis.

Leiutaja leiutas uue eneſetapmiſe wiiſi.

Äratajakella mehaniſm awas gaaſiwooliku.

(„Waba Maa" erateade.)

Wiin, 21. now. Iſeſuguſel wiiſil wõttis endalt elu keſknädala õhtul „lendawa mootorratta" ja purjelendude pioneer Karl Czerny. Selleks otstarbeks ta oli walmistanud wäga komplitſeeritud mehanismi. Tema elutoas aſub ſeina küljes gaaſikraan. Selle otſa oli ta kinnitanud wooliku. Wastasſeina äärde oli ta põranda külge kinnitanud äratajakella. Äratajа mehanismi külge oli ta paigutanud pooli, ſelle peale kerinud peenikeſe nööri, mille teine ots oli ſeotud ümber kummiwoolikus aſuwa tropi. Czerny oli äratаja teiſipäewa õhtul üles keeranud ja oſuti ſeadnud 8 peale. Keſknädala hommikul kella 8 ajal hakkas äratаja nüüd heliſema. Samal ajal hakkas tiirlema pool ja tõmbas tropi wooliku eeſt ära. Tuppa tungis gaas, mida Czerny ſenikaua ſiſſe hingas, kuni ſuri.

Mahajäetud kirjas lauſub ta, et ei waja muud kui rahu.

Raskejalgne naine kukkus parſilt alla.

Wigastuſed elukardetawad.

Uue-Suislepa walla „Jüri" talu perenaine Jenny S. läks hiljuti rehepartſile õlgi tooma. Sealt aga kukkus ta kogemata alla kõiwale ſawipõrandale, kuhu oigades lamama jäi. Õnnetu toimetati arsti juure, kes ſaadud wigastuſed elukardetawaiks tunnistas. Kuuldawasti olewat perenaine raskejalgne.

Tulekahju Leebikus.

Laupäewal, 16. ſkp. põles maani maha Leebiku walla „Keraooo" talu omaniku Wold. Nitſesjoni ſaun. Tuli ſai alguſe liiaſt kütmiſeſt. Omanik hindab kahju 200 kr. peale.

Rahvamaja: „GRAND-MARINA"
22-sel novembril. EESTI -- SOOME 22-sel novembril
seltsidevahelised
poksivõistlused
E.S.S. „Kalev" — „Helsingin Voimailijat". Võtavad osa parimad Eesti ja Soome poksijad. „Helsingin Voimailijat": Väkevä, Hakkarainen, Luttinen, Hellström, Paasonen, Nieminen, Tourunen, Metsä, Savolainen. E. S. S. „Kalev": Luts, Hermann, Reimann, Laubert, Endrikson, Valdmann, Ots, Emar, Kreekmann. Näitelinal: suurepärane eeskava. Algus kell 7, poks kell ½9 õhtul. Piletide müük kell 12—2 päeval ja kella 5. alates õhtul.

Loksa-Walgejõe mõrtsukatöö selgumas.

Kohalik elanik Jakob Soll wangistati.

Mõrtſukas wiskas püſſi jõkke.

15. nowembril langes kodakondſuſeta lihunik Waſſili Semjoni p. Suraljew ſaladuslikku mõrtſukatöö ohwriks. Ta lasti maha ſelja tagant. Kuna laſkja ohwri rahaſt ega tal muuſt kaaſas olnud aſjadeſt huwitatud ei olnud, ſiis oli kindel, et tapmiſe põhjuſeks wõis olla ainult kättemaksmiſe eesmärk. Aſja juurdlema ſõitſid kaks kriminaalametnikku Tallinnaſt.

Mõnepäewaſe juurdluſe järele wiiſid niidid ametnikud kohaliku elaniku Jakob Solli juure. Selgus, et ta oli waremalt Suraljewi ähwardanud ära tappa. Põhjuſeks olnud aruſaamatus maalapi päraſt. Kohalikkude elanikkude jutustuſe järele pidi Sollil kodus ka püſs olema. Kuid läbiotſimiſel Solli elukohas püſſi ei leitud. Tekkis arwamine, et ta ſelle tapmiſe kohale maha jättis. Otſimiſel leitigi Walgejõe põhjaſt wintpüſs, mis arwatawasti Sollile pidi kuuluma. Ülaltähendatud andmeid arweſſe wõttes langes kahtlus Suraljewi tapmiſes Jakob Solli peale. Soll wõeti wahi alla ja toodi Tallinna, kus ta eile wangimajja paigutati. Esialgſel ülekuulamiſel Soll enaſt ſüüdi ei tunnistanud. Tabatu on perekonnainimene, 37 aastat wana.

Maawärisemine Atlandi ookeanis.

Aurik „Olümpic" wäriſewatel lainetel.

New-York, 20. nowembril. Täna ſaabus New-Yorki ookeaniaurik „Olympic". Laew juhtus maawäriſemiſe ajal esmaspäewal juſt maawäriſemiſe piirkonnas Atlandi ookeanil olema. Kell 15.30 tunti laewal äkki tugewat tõuget. Sellele järgnes wäriſemine, mis kestis kaks minutit. Meri oli rahutu. Kapten jutustab, et eſimeſe tõuke ajal oli tema parajasti kaardiruumis. Ta jookſis kohe komandoſillale, kuid ei pannud ſeal midagi iſearalikku tähele. Tekkis kahtlus, kas ei ole laew waheſt kalju otſa ſattunud. Järelwaatamiſel ſelgus, et midagi ſarnaſt ei ole. Laewa wäriſemine oli nii tugew, et mõnedes ruumides elektriwalgus kustus. Reiſijad tormaſid jalutusdekile. Oli tundums, nagu ſõidaks laew täie auruga tagurpidi. Alles tüki aja päraſt tuldi mõttele, et niiſuguſe haruldaſe nähtuſe põhjuſeks wõis olla merewäriſemine.

Maawäriſemiſe ajal on katkenud Atlandi ookeanis wähemalt 10 kaablit 21 kaabliſt, mis Ameerikat Euroopaga ühendawad. Seepäraſt on ülejäänud kaablid nüüd tööga ülekoormatud. On aſutud katkemiskohtade kindlakstegemiſele. Üks kaabliühing on katkemiskoha juba leidnud.

Allweepaatide ehitamine Soomes edeneb.

Helſingi, 20. nowembril. Lehtede teatel on Soome uute allweepaatide ehitus juba niikaugele edenenud, et eſimeſed allweepaadid warsti wette wõidaks lasta. Oſa allweepaate oleks juba walmis olnudki, kui mitte metallitööliste ſtreik ehituſt ei oleks wiiwitanud. Ka kahurpaatide ehituſega on juba alguſt tehtud. Edaſi kawatſetakſe terwe rida mereohwitſere wälismaale ſaata oma hariduſt täiendama.

Adwokaat Tannebaum börſikomitee ſekretäriks

H. Haljaspõld waliti talle abiks.

Keſknädala õhtul pidas börſikomitee oma koosolekut, kus päewakorras oli uue ſekretäri walimine hiljuti ſurnud dr. D. Sarwa aſemele. Sekretäriks waliti komitee ſenine juriskonſult wan. adw. Ilmar Tannebaum. Temale abiks waliti Herbert Haljaspõld.

Kommunistide lehe toimetaja wangi.

Helſingi, 20. now. Oulu kommunistliku lehe „Pohjan Woima" peatoimetaja Kiiwala mõisteti neljaks kuuks wangi jalapolitſei haawamiſe ja waleteadete lewitamiſe päraſt.

Woldemaras ei lahku Leeduſt.

Kaunas, 20. nowembril. Jutuajamiſel Kaunaſe juudi lehe kaastöölisega lükkas Woldemaras ümber Poola lehtede teated, nagu oleks tema Poola walitſuſelt ſiſſeſõidu luba palunud. Woldemaras toonitas, et tema ei kawatſe ülde Leeduſt lahkuda.

Kaunas, 20. nowembril. Leedu telegraafiagentuuri teatel Leedu walitſuſe läbirääkimiſed Rootſi tikutrustiga ajutiſelt katkenud. Trusti esindajad on Stokholmi ſõitnud uusi juhatusi ſaama.

Läti Panga waluuta-tagawarad wähenenud.

Laenuſummad kaswanud.

Riia, 21. nowembril. Läti panga nõukogu leidis eile kuubilanſide arutamiſel, et panga waluutatagawarad on wiimaſe poole aasta jookſul wähenenud, laenude ſumma aga kaswanud. Kuna kõwendatud nõudmine dewiiſide järele edaſi kestab, paneb panga juhatus ette krediite piirata, andes krediite ainult niiſugustele majandusharudele, mis ſoodustawad waluutatagawarade kaswamiſt. Nõukogu weel mingit otſuſt ei teinud.

Nii noor, aga juba . . .

GORI.

Cyrillus Kreek.
Teeb esimese Eesti „kreekwiemi".

Täna suured pokſiwõiſtluſed.

Kalewi ja Helſingi Woimailijat wastamiſi.

Soomlased saadawad paremad mehed tulde.

Paaſonen.

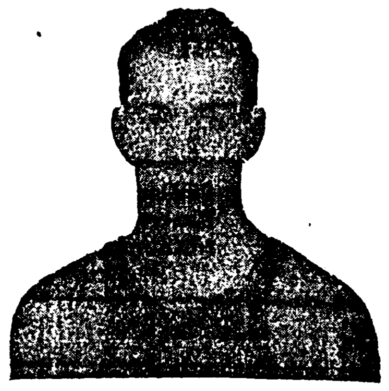

Hellſtröm.

Tallinna Kalewil on korda läinud lepet ſõlmida Helſingi „Woimailijate" ſeltſiga ſeltſidewaheliste pokſiwõiſtluste korraldamiſe asjus. Need wõiſtluſed tulewad kordamiſi Tallinnas ja Helſingis pidamiſele. Esimeſed wõiſtluſed leiawad aset Tallinnas juba täna õhtul ja nimelt kell ½9 „Grand Marina" ruumides. Pokſiwõiſtluſed on wiimaſel ajal erilist tähelepanu leidma hakanud ning neid on jälgitud ſuure huwiga. Sellepäraſt on need ka algawal talwiſel hooajal ſarnaſed, mis peaks pilti andma ſelleſt, mis meie praegu oleme, et wõrrelda, palju ſuudame kewadeks edaſi minna.

Wõiſtlustel tulewad tugewad mehed wälja. Kohtuwad Sawolainen ja Enden; Hellſtröm ja Herman; Luttinen ja Luts; Paaſonen ja Kreekman; Wäkewä ja Laubert; Ilmari Metſä ja Reiman; Nieminen ja Ots ning Tourunen ja Waldman. Wäkewä on ſoomlaste parem mees. Ta wõitis oſa Soome wärwide kaitsmiſel Amsterdami olümpia mängudel. Hellſtröm on ka tugewamaid pokſijaid. Tema wanem wend kaitſes olümpia mängudel ſamuti Soome wärwe ning wiibib praegu Ameerikas. Noorem wend aga käib täielikult oma wenna jälgedes. Keſkkaalus pidi ſoomlaste poolt tulema Hakkarainen, kes wõitis Palmi. Kuid wiimaſel ajal pole ta küllaldaſelt wormis, mispäraſt ſoomlaſed on otſustanud tema aſemel wälja panna Ilmari Metſä, kes on Soome tõuſew täht ja Hakkaraiſega ühewäärne.

Enne pokſi on näitelinal ſuurepärane eeskawa, millele järgneb poks, kuna lõpuks jälle jookſeb kinopilt.

Tallinna garniſoni wäeoſade waheliſed käſipalli eſiwõiſtluſed.

Teiſipäewal ja keſknädalal peetud garniſoni käſipalli eſiwõiſtluste tulemuſed olid: wõrkpallis wõitis „Kalewi" ü. j. pat. pioneerpataljoni 2:1 (14:16, 15:12, 15:4), pioneerpataljon merewäge 2:0 (15:7, 15:7), Kalewi ü. j. pat. Scouts ü. j. pat. 2:1 (11:15, 15:8, 15:10), korwpallis wõitis 10. ü. j. pat. Harju kaitſewäeringkondi 41:7, Scouts ü. j. pat. Kalewi ü. j. pat. 66:14, Scouts ü. j. pat. 10. ü. j. pat. 58:14.

Wangideſt laulukoor ja orkester Walgas.

Walga wangimajas on wangideſt moodustatud oma ſegakoor ja orkester, mida juhib wangla ülem Roſenberg iſe.

Ühendatud Saapa- ja Nahavabrikud A-S., Tallinn

soovitab kõigile austet kaubatarvitajaile oma tööstuse parimaid kroomnaha sorte, nagu

värvilist ja musta rindboxi

värvilist ja musta boxcalfi.

Võistlevad headuses täielikult parimate välismaa nahkadega.

Hinnad väljaspool võistlust.

Ühendatud Saapa- ja Nahavabrikud A-S., Tallinn

PeaUadu: S. Karja 18. Telef. 214-03, 228-25.

A-S.
„OSA"
Estonia all 11

soovitab suures valikus, endiste väga mõõdukate hindadega:
Palitu-, ülikonna-, mantli- ja
kleidiriideid,
siidi, sametit, plüüsi, kardinatülli, mööbliriideid, flanelli, pesukaupu.

Teatan oma lugupeetud ostjatele, ärisõpradele et minu

tapeedikauplus on üle viidud

S. Tartu mnt. 26

Uhtlasi tänan oma lugupeetud kaubatarvitajaid senise lugupidamise eest. Loodan, et ka uutes ruumides mind rikkalikult oma ostudega toetate.

Austusega

Konst. Brandles.

Kunstikooli „Pallase" 10 a. juubel.

„Pallaſe" juhtiwad jõud.
Eſimeſes reas: J. Wahtra, A. Wabbe, direktor A. Starkopf, W. Melnik.
Teiſes reas: W. Ormiſſon, P. Aren, N. Triik.

Tallinna ſadam.

20. nowembril.

Siſſe klaaritud: Soome aurik „Wiola" ſegakauba ja reiſijatega Helſingiſt. Sakſa aurik „Moſel" ſegakaubaga Hamburgiſt. Eesti aurik „Grenen" ſegakauba ja reiſijatega Pärnuſt. Eesti aurik „Lenna" laualaadungiga Pärnuſt. Sakſa aurik „Wiſurgis" ſegakaubaga Bremeniſt. Eesti purjek „Juuli" tühjalt Helſingiſt. Eesti mootor „Poſeidon" tühjalt merelt.

Wälja klaaritud: Prantſuſe aurik „Seine" ſegakaubaga Bordeauxſe Kopenhaageni kaudu. Sakſa aurik „Straßburg" ſegakauba ja reiſijatega Wiiburgi. Sakſa mootorlaew „Grete Glad" tühjalt Leningradi. Sakſa aurik „Heinrich Schuldt" metſamaterjaliga Gartoni. Eesti aurik „Kolt" tühjalt Jaagarahule. Eesti purjek „Juuli" tühjalt Harrawicki. Eesti purjek „Kalew" tühjalt Rikholdi. Eesti purjek „Wega" kartulitega Helſingi. Eesti purjek „Soma" kartulitega Helſingi. Rumeenia mootorlaew „Remus" tühjalt Lokſale. Eesti mootor „Tango" tühjalt Helſingi. Eesti mootor „Bluff" tühjalt Hangö. Eesti mootor „Hella" tühjalt Uhtio.

Perekonnateateid.

Regiſtreeritud Tallinna linna perekonnaſeiſuametis:

Abiellumisſoowe: Karl Kreeland ja Ella Linnuthal, Aleksander Gorjatſhow ja Erna Hismann.

Abiellumiſi: Aleksander Niinepuu ja Pauliine-Kristiine Aſe.

Surmajuhtum.: Karoline Niimann, 87 a. w., Juuli Fors, 68 a. w.

Sündiwus, abielluwus ja ſurewus oktoobris.

Möödunud kuul Tallinnas regiſtreeriti (ſulgudes ſeptembri andmed) 186 ſündi (118), 121 abiellumiſt (146) ja 163 ſurmajuhtumit (157); ſeega kokku 420 regiſtreeringut.

Ülaltoodust ſelgub, et ſündiwus ſuurenes — 18 ſünni wõrra; ſamuti ſuurenes ka ſurewus — 12 ſurmajuhtumi wõrra, ületades ſündiwuſt 27 juhtumiga.

Languſt näitab abielluwus — 25 abiellumiſe wõrra. See näht on aga talwaline, ſeſt ſee on kui möön enne tõuſu.

Pange tähele!

Kus ette küsitakse, seal ka palju petetakse, meil aga seda alatut pettust ei tunta. Soovitame suures valikus igasugu meesterahva valmisriideid tuntud headuses ja mõistlikkude hindadega.

Valmisriiete äri **Veerenni t. 3.**

UUDIS!
Pelikanoli
värvilistes tselluloid toosides soovitab
K-Ü. „Rahvaülikool"
Tallinnas.
KAUPLUSED:
Harju t. 48, omas majas, tel. 24-49.
Jaani tän. 6. pangamajas tel. 6-66.

Poola üliõpilaſed proteſtiwad Poola-Sakſa lepingu wastu.

Löömingud meeleawaldajate ja politsei wahel.

Warſſaw, 20. now. Teiſipäewal korraldaſid Warſſawi tehnika ülikooli üliõpilaſed Poola-Sakſa kaubalepingu wastu proteſtmeeleawalduſe, mis lõpuks kujunes meeleawalduſeks ka Poola walitſuſe wastu. Politſei lubas rahwusdemokraatliſele akadeemiliſele noorſoole proteſtkoosolekut pidada ainult tingimuſel, et ſeda ei jatkataks tänawal. Selle peale waatamata moodustuſid tugewad ſalgad, kes tehnika-ülikooliſt ſiirduſid filharmoonia ja raekoja ette. Seal peeti ära ſuur proteſtkoosolek Sakſa-Poola lepingu wastu. Mitmes kohas juhtus kokkupõrkeid politſeiga, kusjuures paljud üliõpilaſed ſaid haawata. Üks naisüliõpilane jäi hobuſe jalgade ette ja kukkus pikali. Filharmoonia ees rebiſid üliõpilaſed ühe kordniku hobuſe ſeljaſt maha ja lõid talle mingiſuguſe terariistaga haawa. Palju meeleawaldajaid, kellele ſeltſis igaſuguſt tänawelementi, arreteeriti. Teatriplatſil püüdis politſeipreſident iſikliſult üliõpilaſi rahustada. Täna oodatk uut üliõpilaste koosolekut.

Kumbal on rohkem kapitali wäljamaal

Tõnisſonil wõi Pätſul?

Teiſipäewal, 19. ſkp. kohtaſid üle hulga aja ſugulaſed S. K. Patkülaſt ja J. J. Holdreſt. Nagu harilikult, kaldus jutt ka poliitika peale. Selgus, et üks oli kogumees, teine rahwaerakondlane. Kumbki kiitis oma waateid ja põhimõtteid „ſeitsmenda taewani", millele aga teine ſugugi „kaaſa ei tunnud". Wiimaks wibutas põllumees ruſikat teiſe nina all, öeldes: „Kel on rohkem kapitali wälismaal, Tõnisſonil wõi Pätſul?" Wiimane muidugi reageeris omakohaſelt: „Pätſul ikka!" Seda ei kannatanud „potiwert" enam wälja, waid haaras ſugulaſel kraeſt kinni ja tuuſeldas ukſeſt wälja, öeldes: „Minu maja on ſinu waadetele kitſas, otſi awaramat!" Rahwaerakondlane toibudes, leidis, et aſi nii ei wõi ikka jääda ja pihtis oma kannatuſi politſeile. Huwitaw waielus jatkub punaſe laua taga.

Waimuhaige ſurm arestikambris.

Öö wastu 19. now. ſuri Jõgewa wallamaja arestikambris 57-aastane August Aren. Eelmiſel päewal ta toodi Jõgewa wallamajja, et teha kindlaks ta päritolu ja ſelgitada hoolekande küſimuſt, ſeſt Aren awaldas waimuhaiguſe tundemärke. Surm järgnes üldiſeſt nõrkuſeſt.

Poſtijaamade laul on lauldud.

Ka Wõrumaal ſuletakſe mitu poſtijaama.

Praegu elanikud poſtijaamu ei tarwita nende kalliduſe tõttu, ſeſt autobus on palju odawam ja wõtab ka poſtijaamade ſõiduliinid oma alla. Niiſuguſeid poſtijaamu on Wõrumaal 6, kuſt ſõituſid tehakſe aastas paar korda: tarwitawad neid ainult koolinõunikud ja teiſed rewidendid.

Poſtijaamade likwideerimiſt ſeal, kus neid ei tarwitata, põhjustas ka asjaolu, et nende all on ſuured maatükid, millega wõiks mitmete maanälga rahuldada; harilikult ulatub poſtijaamade koha ſuurus üle 50 ha.

Wõrumaal likwideerimiſele määratud poſtijaamad on: Tamme, Kõlleſte, Rogoſi, Sänna, Looſi ja Tõdu.

Rahwuswaheline fotokunsti näitus.

Eesti Foto-klubi poolt on korraldamiſel 2. rahwuswaheline fotokunsti näitus. Näituſele on ſaadetud töid pea kõigiſt Euroopa riikideſt. Eſitatud on ka Ameerika amatööride tööd.

Näitus awatakſe pühapäewal endiſtes Lindeni reſtorani ruumides Narwa mnt.

Tartus jatkub kohus alkoholi üle.

Tartus eelmiſt ſünnitanud kohus alkoholi üle, mis 17. now. pooleli jäi, jatkub reedel 22. now. kl. 8 õht. Sakſa teatri ruumes. Liſaks eelmiſel korral üle kuulatud eksperditele ja tunnistajatele kuulatakſe uue tunnistajana üle weel prof. M. J. Eiſen, mille järele algawad poolte waieluſed. Otſuſe teeb wandekohus.

Kipparite kurſuſed Kureſaare merekoolis.

(Traadi teel meie kirjaſaatjalt.)

Kureſaare, 21. now. Eelmiſe aasta eeskujul kawatſeb Kureſaare merikool ka tänawu korraldada kipparite (wäikſemate laewajuhtide) kurſuſi, kui oſawõtjaid neiſt tarwiliſel arwul üles annab. Kurſuſed algawad umbes jõuluajal.

Ilmateated.

Neljapäewal, 21. nowembril.

Madalrõhkkond, ſüwenedes 752 mm., liikunud Ida-Weneſſe. Atlandi madalrõhkkond, keſkkoht 734 mm., taganenud Islandi piirkonda.

Kõrgerõhkkond üle 770 mm. ulatub Põhja-Soomeſt üle Eesti Balkani poolſaarele ja Mustamerele.

KeſkEuroopas oli hommikul laialdane udu; Soome lahel kõwa tuul raugenud. Hommikul oli Põhja-Soomes 20 kr., Alpidel 5 kr. ja Siſe-Eestis paiguti kuni 2 kr. külma. Saartel aga 3 kr. ſooja.

Reedeks, 22. nowembriks.

Kuni keſkmiſe kiiruſega kagupoolſed tuuled. Suuremalt jaolt pilwes, paiguti udu. Temperatuur ſuurema muutuſeta.

Tallinna börſi-kurſid.

21. nowembril 1929. a.

		Oſtjad.	Müüjad.
New-York	—	3.7315	3.7415
London	—	18.19	18.24
Berlin	—	89.20	89.80
Helſingi	—	9.37	9.42
Stokholm	—	100.25	100.85
Kopenhaagen	—	99.90	100.50
Oslo	—	99.90	100.50
Pariis	—	14.70	14.95
Amsterdam	—	150.50	151.30
Riia	—	72.—	72.60
Zürich	—	72.40	73.—
Brüſſel	—	52.15	52.65
Milano	—	19.55	19.95
Praha	—	52.50	53.10
Wiin	—	52.45	53.05
Budapeſt	—	65.50	66.20
Warſſaw	—	41.60	42.80
Kaunas	—	36.80	37.40
Moſkwa (tſhekk)	—	191.75	193.25
Danzig	—	72.75	73.35
E. W. wõidulaen 1.—	—	1.60	1.70
8% E Hüpoteegipanga pantlehed 1.—	—	—	0.82
1927 a. 7% wälislaen dollarites 500.—	—	1.590.—	

Eesti Panga

Ühistegeliſed

Majand

Neljapäewa hommikul pidas R
gikogu rahaasjanduſe komiſjon o
koosolekut, kus majandusminiſter
tekande tegi Eesti Panga aktſi
müügiſt. Nagu andmeteſt ſelgub,
ettetellimiſi tulnud 30.925 aktſia p
le. Kõige enam on aktſiaid tellin
ühiſtegeliſed aſutuſed, kelle arw
langeb 8127 aktſiat. Järgnewad a
ſiapangad, kes ſoowiwad ſaada 49
aktſiat. Edaſi tulewad omawalitſu
ja nende ettewõtted 1666 aktſia
haigekaſſad, penſioni kapitalid, k
ſiſtoorium, wabrikantide ühiſuſ
börſikomiteed — 1082 aktſiat, rii
kud tööstuſed — 600 aktſiat.

Wiljakaubanduſe korr

Walitſuſel õigus wilj

Pariis, 21. nowembril. Saad
kutekogu wõttis eile õhtul wastu ſe
duseelnõu wiljakaubanduſe korrald
miſe kohta. Eelnõu ſai 581 häält po
ja 3 wastu. See ſeadus annab wal
tſuſele muu ſeas luba wiljatolle dekre
tide teel kõrgendada, et ära hoida hi

Läti ſõjam

Seni on ſõjaminiſteer

mäles

Läti ſõjamedalite asjus, mida L
poolt on lubatud anda kõigile Eesti
ſõjawäelastele, kes oſa wõtnud Läti w
badusſõjaſt, tuli teatawaſti protes
üksikute wabadusſõjalaste ühingu
poolt. Soowiti, et Eesti Lätilt wä
nõuaks mälestusrahad kõigile, kel n
õigus ſaada. Sõjawäelastel, kes L
pinnal wõidelnud, olewat iſe piir
tulla mälestusraha nõudma. Ja t
pooleſt — ſeni on endid ainult nat
üle tuhande mälestusraha ſoowija
ſõjaminiſteeriumile üles annud. N

Tapa linnapea

Roobaste kõrwalda

Bö

20. nowembril ſ. a. tuli Rakwere-Pa
rahukogus arutuſele Tapa linnapea Kri
mi ja kaaslaste linnanõunik Saare ja te
te protſeß raudteewalitſuſe roobaste k
waldamiſe ja Tapa linnawalitſuſele m
miſe loos.

Kohtu ette olid ilmunud kõik neli ſü
aluſt ja 12 tunnistajat.

Aſja arutamine algas kell 1 päewal. P
le ſüüdistusakti ettelugemiſt pandi koh
alustele ette küſimuſed, kas nad wõtaw
ſüüteo õigeks ja tunnistawad endid ſüü
Ükski ſüüalune ennaſt ſüüdi ei tunnis
nud, iſegi ka mitte Bötcher, kes eeluurim
ſel õigeks oli wõtnud, et ta roopad om
danud, on kuid kes ütles, et omand. roob
te aſemel tſikl. roopad aſemele pani ja ſe
gä riigil mingiſugus puudujääki ei ole.

Tunnistajad rääkiſid peaaegu kõik ſe
ſama, mis eeluurimiſelgi.

Et ſüüaluste ſeletuſed täitſa ülsteiſ
wastukäiwad olid, tuli neid erinewalt ü
kuulata, kuid ſee ei toonud asjaſſe uut
guſt.

Kohtualuste kaitſjad oma kaitſekõne

„Times" teatab Mukdeniſt: Siin ſaadud teadete järele wallutaſid nõukogude wäed päraſt raſket wõitluſt Dalainori ja Mandſhuli linnad Põhja-Mandſhuuria raudtee ääres. Hiinlaſed olewat kaotanud umbes 2000 meeſt ſurnutena. Nõukogude wägede tugewus hinnatakſe ühe diwiiſi peale. Nõukogude poolt wõtſid wõitluſeſt oſa tankid, lennukid ja raſked kahurid. Edaſi teatatakſe, et nõukogude wäed on tunginud ka Hſuantſingtſe, Liſhuſheni ja Miſhani piirkondadeſſe. Pildil:

a. juubel.

ik.

teſtiwad Poola-Sakſa waſtu.

ajate ja politsei wahel.

Sakſa-Poola lepingu waſtu. Mitmes kohas juhtus kokkupõrkeid politſeiga, kusjuures paljud üliõpilaſed ſaid haawata. Üks naisüliõpilane jäi hobuſe jalgade ette ja kukkus pikali. Filharmoonia ees rebiſid üliõpilaſed ühe korrapidaja? nikku hobuſe ſeljaſt maha ja lõid talle mingiſuguſe terariiſtaga haawa. Palju meeleawaldajaid, kellele ſeltſis igaſuguſt tänawelementi, arreteeriti. Teatriplatſil püüdis politſeipreſident iſiklikult üliõpilaſi rahuſtada. Täna oodatakſe uut üliõpilaſte kooſolekut.

Tartus jatkub kohus alkoholi üle.

Tartus elewuſt ſünnitanud kohus alkoholi üle, mis 17. now. pooleli jäi, jatkub reedel 22. now. kl. 8 õht. Sakſa teatri ruumes. Liſaks eelmiſel korral üle kuulatud ekſpertidele ja tunniſtajatele kuulatakſe uue tunniſtajana üle weel prof. M. J. Eiſen, mille järele algawad poolte waidluſed. Otſuſe teeb wandekohus.

Kipparite kurſuſed Kureſaare merekoolis.

(Traadi teel meie kirjaſaatjalt.)

Kureſaare, 21. now. Eelmiſe aaſta eeskujul kawatſeb Kureſaare merikool ka tänawu korraldada kipparite (wäikſemate laewajuhtide) kurſuſi, kui oſawõtjaid neiſt tarwiliſel arwul üles annab. Kurſuſed algawad umbes jõuluajal.

Ilmateated.

Neljapäewal, 21. nowembril.

Madalrõhkkond, ſüwenedes 752 mm., liikunud Ida-Wenesſe. Atlandi madalrõhkkond, keſkkoht 734 mm., taganenud Islandi piirkonda.

Kõrgerõhkkond üle 770 mm. ulatub Põhja-Soomeſt üle Eeſti Balkani poolſaarele ja Muſtamerele.

KeſkEuroopas oli hommikul laialdane udu; Soome lahel kõwa tuul raugenud. Hommikul oli Põhja-Soomes 20 kr., Alpidel 5 kr. ja Siſe-Eeſtis paiguti kuni 2 kr. külma. Saartel aga 3 kr. ſooja.

Reedeks, 22. nowembriks.

Kuni keſkmiſe kiiruſega lagupoolſed tuuled. Suuremalt jaolt pilwes, paiguti udu. Temperatuur ſuurema muutuſeta.

Tallinna börſi-kurſid.

21. nowembril 1929. a.

			Oſtjad.	Müüjad.
New-York		—	3.7315	3.7415
London		—	18.19	18.24
Berliin		—	89.20	89.80
Helſingi		—	9.37	9.42
Stokholm		—	100.25	100.85
Kopenhaagen		—	99.30	100.50
Oslo		—	99.90	100.50
Pariis		—	14.70	14.95
Amſterdam		—	150.50	151.30
Riia		—	72.—	72.60
Zürich		—	72.40	73.—
Brüſſel		—	52.15	52.65
Milano		—	19.55	19.95
Praha		—	52.50	53.10
Wiin		—	52.45	53.05
Budapeſt		—	65.50	66.20
Warſſaw		—	41.60	42.80
Kaunas		—	36.80	37.40
Moſkwa (tſhekk)		—	191.75	193.25
Danzig		—	72.75	73.35
E. W. wõidulaen	1.—	—	1.60	1.70
8% E. Hüpoteegi panga pantlehed	1.—	—	—	0.82
1927 a. 7% wälislaen dollarites	500.—	—	1.590.—	

Eeſti Panga aktſionääride nimekiri walitſuſes.

Ühistegelised ettewõtted kõige rohkem aktsiaid ostnud.

Majandusminiſtri ettekanne Riigikogule.

Töötute krediit walitſuſes.

Neljapäewa hommikul pidas Riigikogu rahaaſjanduſe komiſjon oma kooſolekut, kus majandusminiſter ettekande tegi Eeſti Panga aktſiate müügiſt. Nagu andmeteſt ſelgub, on ettetellimiſi tulnud 30.925 aktſia peale. Kõige enam on aktſiaid tellinud ühiſtegeliſed aſutuſed, kelle arwele langeb 8127 aktſiat. Järgnewad aktſiapangad, kes ſoowiwad ſaada 4980 aktſiat. Edaſi tulewad omawalitſuſed ja nende ettewõtted 1666 aktſiaga, haigekaſſad, penſioni kapitalid, konſiſtoorium, wabrikantide ühiſuſed, börſikomiteed — 1082 aktſiat, riiklikud tööstuſed — 600 aktſiat.

1000 aktſia tellijad oli kuus ettewõtet: Diskonto pank, Krediit pank, Kommerts pank, põllumajanduſe keſkühiſus Eſtonia, Eeſti tarwitajate keſkühiſus ja Tartu Kauba pank. 750 aktſiat telliſid firma Puhk ja pojad ning Rahwapank. 500 aktſiat telliſid kaks ettewõtet. 400 aktſiat ſoowib ſaada Laidoneri nimeline inwaliidide kapital. 300 tellijaid on 4. 200 tellijaid — 10. 150 tellijaid 4. 100 tellijaid — 40. Siis järgneb üks 70 aktſia ſoowija, kuna 50 aktſia ſoowijaid oli 76

Pankade, tööstuste ja üh. ettewõtete oſtud kuuluſid ſuurema ſummaliſte hulka, kuna teiſed piirdunud keſkmiſelt kümneaktſialiste oſtudega. Tellimiſtega on eſikohal ametnikud — 328, teiſel ärimehed ja äriliſed ettewõtted — 216, mis kokku moodustawad ligi poole tellijaiſt, kuna kogutellijate arw on 1118, neiſt 632 oſakondades.

Tellimuſtes paiſtawad ſilma oſtud, mis enam kätteſaadawamad keſkmiſele kodanikule, nimelt kümneaktſialiſed 653 tellimuſt, millele järgnewad üheaktſialiſed tellimuſed — 82 ja kahekümneaktſialiſed — 81.

Järelepärimiſe peale teatas majandusminiſter, et wabariigi walitſus weel ſeiſukohta ei ole wõtnud, mis peale hakata nende aktſiatega, mis müümata jäänud.

Peale ettekande tegemiſt rahaaſjanduſe komiſjonis tuli kell 2 päewal wabariigi walitſus erakorraliſeks kooſolekuks kokku, et omalt poolt kinnitada aktſiaid oſta ſoowijate nimekirja.

*

Samal kooſolekul tuli harutuſele ka töötatöölistele töökrediidi muretſemiſe ettepanek. Läinud aaſtal tarwitati töötutele tööandmiſeks umbes 840.000 krooni. Käesolewal aaſtal on aga ſeda ſummat paarikümne tuhande krooni wõrra ſuurendatud.

Wiljakaubanduſe korraldamine Prantſusmaal.

Walitsusel õigus wiljatolle dekreedi teel tõsta

Pariis, 21. nowembril. Saadikutekogu wõttis eile õhtul waſtu ſeaduſeelnõu wiljakaubanduſe korraldamiſe kohta. Eelnõu ſai 581 häält poolt ja 3 waſtu. See ſeadus annab walitſuſele muu ſeas luba wiljatolle dekreetide teel kõrgendada, et ära hoida hindade languſt ſiſeturul. Waidluſte ajal nõudſid ſotſialiſtid riigimonopoli wilja ja kunſtwäetiſte jaoks. Walitſuſe nõudmiſel, kes uſaldusküſimuſega eſines, lükati ſotſialiſtide ettepanek tagaſi 340 häälega 245 waſtu.

Läti sõjamedali asjus.

Seni on sõjaministeeriumile saadetud 3000 mälestusraha.

Läti ſõjamedalite aſjus, mida Läti poolt on lubatud anda kõigile Eeſti ſõjawäelaſtele, kes oſa wõtnud Läti wabadusſõjaſt, tuli teatawaſti proteſtid üksikute wabadusſõjalaſte ühingute poolt. Soowiti, et Eeſti Lätilt wälja nõuaks mäleſtusrahad kõigile, kel neid õigus ſaada. Sõjawäelaſtel, kes Läti pinnal wõidelnud, olewat iſe piinlik tulla mäleſtusraha nõudma. Ja tõepooleſt — ſeni on endid ainult natuke üle tuhande mäleſtusraha ſoowija ſõjaminiſteeriumile üles annud. Nüüd on praegu ſelgitamiſel Läti wabadusſõjaſt oſawõtjate üldarw. Sellekohane korraldus on tehtud kõigile kaitſewäe ringkondade ülematele, kes kõigi wabadusſõjalaſte teeniſtuslehed laſewad läbi waadata. Arwatakſe, et Läti wabaſtamiſe on kaaſa teinud umbes 25.000 Eeſti meeſt. Seni on Läti poolt meile juba ſaadetud 3000 ſõjamedalit ja ſuurem oſa neiſt wälja jagatud. Kui meie poolt Läti mäleſtusraha õiguſliſte arw ſelgitatud, järgnewad Läti poolt teiſed ſõjamedalite ſaadetiſed.

Tapa linnapea mõisteti õigeks.

Roobaste kõrwaldamises karistati ainult Bötcheri.

20. nowembril ſ. a. tuli Rakwere-Paide rahukogus arutuſele Tapa linnapea Krimmi ja kaaslaſte linnanõunik Saare ja teiſte protſeſs raudteewalitſuſe roobaſte kõrwaldamiſe ja Tapa linnawalitſuſele müümiſe loos.

Kohtu ette olid ilmunud kõik neli ſüüaluſt ja 12 tunniſtajat.

Aſja arutamine algas kell 1 päewal. Peale ſüüdiſtusakti ettelugemiſt pandi kohtualuſtele ette küſimuſed, kas nad wõtawad ſüüteo õigeks ja tunniſtawad endid ſüüdi. Ükski ſüüalune ennaſt ſüüdi ei tunniſtanud, iſegi ka mitte Bötcher, kes eeluurimiſel õigeks oli wõtnud, et ta roopad omandanud, on kuid kes ütles, et omand. roobaste aſemel tſikl. roopad aſemele pani ja ſellega riigil mingiſugus puudujääki ei ole.

Tunniſtajad rääkiſid peaaegu kõik ſedaſama, mis eeluurimiſelgi.

Et ſüüaluſte ſeletuſed täitſa üksteiſele waſtukäiwad olid, tuli neid erinewalt üle kuulata, kuid ſee ei toonud aſjaſſe uut ſelguſt.

Kohtualuſte kaitſjad oma kaitſekõnedes püüdſid näidata, et kõik kohtualuſed on ſüütud.

Aſja arutamine keſtis kuni poole wiieni ja ſiis kohus läks nõu pidama. Peale pooletunniliſt nõupidamiſt kuulutas kohus otſuſe, mille järgi kohtualune Johannes Kriſtofi p. Bötcher karistatakſe N. S. §§ 354 j. 1. põhjal kahekuuliſe wangiſtuſega, wabaſtades teda ſelleſt karistuſe kandmiſeſt, kui tema kolme aaſta jooksul uuſi ſüütegusid toime ei pane.

Teiſed kohtualuſed Johannes Toomel, Ernſt Krimm ja Hans Kaar mõiſteti kohtulikult õigeks.

Sellega ſelgus ſiis, et kohtualune Bötcher ükſi on ſüüdlane ſelles ühes Tapa linnawalitſuſe kõmuliſes loos, kuid temagi kohta langes ſüüdiſtus kergema § peale, nimelt et ta on küll roopaid kõrwaldanud, kuid aſemele pannud oma roopad, nii et riigil kahju ei jäänud.

Ainult 75 ſenti
3 kuuks maksab „[illegible]"
postiga koju kätte ſaates.

Ingliſe raharingkonnad Eeſtiſt huwitatud.

Neljapäewa hommikul ſaabuſid Tallinna neli inglaſt, kes tahawad kohapeal tutwuneda meie majanduſeluga ning wõimaluſt mööda ſiin äriſidemeid luua. Kaks inglaſt tulid otſekohe Inglismaalt, üks on Poolaſt ſiia jõudnud, kuna wiimane on Riiaſt.

Beſſedowſki ei lähe Moſkwa.

Pariis, 20. nowembril. Endine nõukogude ſaatkonnanõunik Beſſedowſki ſai täna ametliku kutſe Moſkwaſſe ilmuda ülema tribunaali ette waſtuſt andma ſaatkonna ſummade äraraiſkamiſe päraſt. Beſſedowſki ſeletas, et tema ei mõtlegi ſeda käſku täita.

Wene ei anna luba Sakſa koloniſtidele maalt lahkumiſeks.

Moſkwa, 21. nowembril. Nõukogude wõimud keelduwad Sakſa koloniſtidele Wenemaalt wäljarändamiſeks luba andmaſt. Keeldumiſe põhjuſt teada ei anta.

Börſikõikumiſte kahjud Ameerikas.

New-York, 20. nowembril. New-Yorgi börſi poolt awaldatud andmete järele on börſil noteeritud wäärtuſed oktoobrikuu keſtes langenud koguſummas 15.320.779.515 dollarit. 1. nowembriks olid wäärtuſed langenud 71.752.650.908 dollari peale. Nii on langus keſkmiſelt 17 protſenti.

*

Pariis, 20. nowembril. Nagu Madriidiſt teatatakſe, langes ſealſel börſil peſeeta kurſs eile jälle tugewaſti. Langus oli ſuurem kui kunagi enne diktatuuri keſtes. Kuuldawaſti on languſeks põhjuſt annud mitmeſuguſed kuulduſed Hiſpaania poliitiliſe ja majanduslikku ſeiſukorra kohta. Kõneldakſe, et Primo de Rivera diktatuuril olewat tõſiſte rahanduslikkude raskuſtega wõidelda.

„Times" teatab Mukdeniſt: Siin ſaadud teadete järele wallutaſid nõukogude wäed päraſt raſket wõitluſt Dalainori ja Mandſhuli linnad Põhja-Mandſhuuria raudtee ääres. Hiinlaſed olewat kaotanud umbes 2000 meeſt ſurnutena. Nõukogude wägede tugewus hinnatakſe ühe diwiiſi peale. Nõukogude poolt wõtſid wõitluſeſt oſa tankid, lennukid ja raſked kahurid. Edaſi teatatakſe, et nõukogude wäed on tunginud ka Hſuantſingtſe, Liſhuſheni ja Miſhani piirkondadeſſe. Pildil: rühm ſõdureid teel Mandſhuuria wäerinnale.

E. VERHAEREN:

Valik luuletisi

Eesti keelde JOH. SEMPER.

Pikema ülevaatega poeedi loomingust. Ado Vabbe kaanega. 196 lhk., brosh. 3 krooni 50 senti, iluköites 4 krooni.

Me ei näe temajuures marmorisse raiutud ideid, vaid alati lennuvalmis mõtteid, isegi tühjus hakkab ta hingeõhu all elama ja vaikus dramatiseerub: Verhaeren on põhiolemuselt dünaamiline. Joh. Semper.

Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus, Tartu, Lai 35.

Koduſõda Pariiſi kommuniſtide keſkel.

„Auahned logardid" wiiwat proletariaadi kuriſtikku.

Pariis, 21. nowembril. Pariiſi linnanõukogu kommuniſtlikud liikmed, kuus iſikut, kes hiljuti kommuniſtlikuſt erakonnaſt wälja heideti, awaldaſid ühiſe üleskutſe, milles öeldakſe, et „auahned logardid" on kommuniſtlikus erakonnas juhtimiſe endi kätte kiskunud ja tahawad nüüd proletariaadi kuriſtikku wiia. Ükski mõiſtlik inimene ei wõiwat enam kuuluda ſellesſe erakonda, kes on „wõimetu end prowokaatoriteſt puhaſtama, küll aga oma kõige paremad liikmed wälja heidab." Tööstuskeſkkohtades olewat erakonna poolehoidjate arw kahanemas. Maal olewat kommuniſtlik erakond juba täielikult lagunenud.

Weriſed kokkupõrked Warſſawis.

Kommunistid hakkasid sõjariistus wastu.

Warſſawi, 21. nowembril. Eile oli Warſſawi juutide kwartaalis werine lööming. Kommuniſtid, umbes 600 iſikut, tahtſid meeleawalduſe rongikäiku toime panna. Kui politſeiagent telefoni juure ruttas, et meeleawalduſeſt jaoskonda teatada, tungiſid kommuniſtid temale kallale. Politſei ja kommuniſtide wahel tekkis äge rüſelemine. Kommuniſtide poolt laſti koguni mõned paugud. Üks iſik ſai ſurma ja kaks haawata.

Düſſeldorfi puſſitaja uued kirjad.

Awaldab armaſtuſt tapetud lapſele.

Gertrud Albermanni kasuema õudsed hetked.

(„Waba Maa" eriteade.)

Berliin, 21. now. „B. Z." kuuleb Düſſeldorfiſt: roimar, kes Düſſeldorfi juba mitu kuud hoiab hirmus ja ärewuſes, ſaatis Gertrud Albermanni kaſuemale pr. Weiſele kaks kirja, kus ta üksikaſjaliſelt kirjeldab 5-aaſtaſe tütarlapſe tapmiſt. Pr. Weiſe, kes kirjad ühe teiſe järgi poſtilt ſai kätte, püüdis eneſe elu lõpetada. Wiimaſel ſilmapilgul toodi ta wälja magadiſtoaſt, mis juba oli täitunud gaaſiga. Arſt ſuutis ta jälle äratada ellu. See on temal lapſe tapmiſeſt ſaadik juba teine wabaſurma katſe.

Politſei konfiskeeris kirjad. Üheſ neiſt leidub tapmiſe üksikaſjalik kirjeldus. Roimar algab lauſetega, kuidas ta tütarlaſt kohtas, kuidas ta teda kõnetas ja kuidas ta tema tänawalt meelitas kõrwale. Kõik ſeda kirjeldab ta ſuurima täpſuſega. Siis langeb roimar dramaatiliſſe dialoogi. Ta kirjutab, kuidas ta tütarlapſega kõneles, mis wiimane talle waſtas; edaſi kirjeldus kallaletungiſt, lapſe meeleheitlikuſt waſtupanuſt, puſſilöökideſt, karjeteſt ja lõpuks lapſe tapmiſeſt.

Teine kiri on oma mõju pooleſt kaſuema peale armatawaſti weelgi kohutawam olnud. See on armastuskiri tapetud lapſele, ſaadetud roimari poolt.

Kirjad anti edaſi ekſpertidele. Roimari iſiku ſelgitamiſeks ſee mingiſuguſt toetuspunkti pole annud.

Riigikogu tänane kooſolek.

otſuſtati Riigikogu juhatuſe poolt jaatawalt. Päewakorras on üldſe 11 punkti, nendeſt 2 küſimuſt ja 2 arupärimiſt, ühele ſeaduseelnõule käigu määramine, kaks ſeaduseelnõu redaktſiooniliſel, kaks kolmandal ja kaks eſimeſel lugemiſel. Waidluſi oodatakſe nimetatud kahe wiimaſe päewakorra punkti juures. Need on: ſuguhaiguſte ſeaduſe muutmine, — eſitatud komiſjoni poolt waſtuwõtmiſeks — ja tööliswanemate ſeadus — tagaſilükkamiſeks. Kooſoleku algus kell 5 p. l.

Lumeſadu Inglismaal.

London, 20. nowembril. Wiimaſte päewade lumeſajud ja uputuſed on paljud teed Shotimaal, Lõuna-Walesis ja Lääne-Inglismaal läbipääſematuks muutnud.

Poliitiliſe mäſſu ohwrid

London, 20. nowembril ühele küſijale waſtates ſeletas aſumaade ſekretär alamkojas, et wiimaſte rahutuſte ajal Paleſtiinas on 207 inimeſt ſurma ja 379 haawata ſaanud.

Leetritaudi ohwriks Wõrumaa koolid.

Leetritaud teeb Wõrumaa koolides laaſtawat tööd. Maſſiliſi leetriteſſe haigeſtumiſi tuli ette Haanja-Jaanimäe algkoolis, Wiitina-Järwe algkoolis ja Rõuge-Sänna algkoolis, kus paari päewa jooksul 60—80 protſ. õpilaſteſt järsku kooliſt ära jäi, mida põhjuſtas leetrihaigus. Wõru maakooli-walitſuſe poolt on need koolid kõik üheks nädalaks ſuletud, et wõimalik oleks kooliruume puhaſtada. Nädalapäewad tagaſi tabas ſama haigus Karula ja Uue-Antsla ümbruſe koole, mis ſamuti taudi laialilagunemiſe kartuſel ſuleti, kuid nüüd juba uueſti töötawad.

Lennuk kukkus maja katuſele.

New-York, 20. nowembril. Täna kukkus tundmata lennuk maha, kui ta parajaſti New-Yorgi kohal oli. Lennuk läks puruks. Üks lendur ſai ſurma. Teiſel õnneſtus langewarju abil maanduda.

Jõudis müügile

J. ADAMSON

Eesti ajalugu

ühenduses üldajalooga.

Algkooli V õppeaasta. 180 lhk. Hind köites 1 kr. 60 senti, brosh. 1. kr. 35 senti.

Raamat on koostatud vastavalt uutele algkooli ajaloo õppekavadele ja vastab nii sisult kui ka vormilt täiesti meie algkooli V õppeaasta nõuetele.

Terawilja kaswatuſe kaitſe.

Tolli küsitawus tegelikule põllumehele.

Jahwatusſunduſe pääſetee.

Terawilja kaswatuſe kaitſeküſimus kerkib meil alati päewakorrale, kui terawilja hindades languſt on märgata. Läinud aastal, kui taliwilja ikaldus oli, ei liigutanud ſeda küſimuſt keegi, — olgugi et rahwamajanduslikult ſiis palju ſuuremaid ſummaſid kulutati wälismaa wilja ſiſſewoo peale.

Terawilja kaswatuſe kaitſeküſimus omandab ſelle tagajärjel — kuigi argumenteerida armastatakſe rahwamajanduslikkude wäidetega — eſijoones eramajandusliku tähenduſe. Tema järele tuntakſe wajaduſt, ſeſt ſel teel loodetakſe põllumehe huwiſid terawilja kaswatuſe alal kaitsta. Tollide kaudu näib ſelle küſimuſe lahendamine kõige hõlpſam olewat. Wähemalt küſimuſe lahendajaile eneſtele. Seſt ta ei nõua ei mingit waimupingutuſt ega küſimuſe lähemat analüüſi. Ka on meil uſk riigi kõikwõimſuſesſe weel ſedawõrt tugewasti püſimas, et igat küſimuſt eſijoones riigiwõimu kaudu loodetakſe lahendada.

Mida pakuwad tollid meie tegelikkudele põllumeestele.

Tollide abil terawilja kaitſeküſimuſt lahendada tahawad eſijoones nõnda nimet. „ametlikud“ põllumeeste eſindajad.

Kui küſida tegelikkude põllupidajate arwamiſt, ſiis leiad wäga mitmekeſiſt ſuhtumiſt — neid, kes terawilja tolle pooldawad, kuid ſamuti ka wäga palju wastaſeid. See on tingitud ilmastikuoludeſt, mis terawilja kaswatuſe meil wäga ebakindlaks muudab, ſeega ſama talupidaja leiwawilja müüjaſt juba järgmiſel aastal ſelle oſtjaks wõib muuta. — Näiteks nimetan juba läinud aasta kogemuſed, kus ſuur oſa L.-Eesti talupidajaid leiwawilja ſuuremal ehk wähemal määral oſtis.

Kuid tänawugi — hea üldiſe ſaagi juures — on ſuur oſa Pärnu- ja Wiljandimaa talupidajaid ſamuti rukkid oſtma ſunnitud, ſeſt et läinud märg ſügis taliwilja maha ei laſknud teha.

Rukki oſtu korral on tollid muidugi ſoowimata.

Oſa põllupidajaid on wähe huwitatud leiwawilja tollideſt — õigemini ſuhtuwad ſellele eitawalt ka ſellepäraſt, et nad rukkile kui toodangu tegurile waatawad, mida wahel kaſulik on wäljaſt odawalt ſiſſe tuua. Need on karjakaswatajad, kes ſoodſate rukkihindade puhul ſeda müüwad, odawate hindade korral ſellewastu ſageli rukiſt tarwitawad ſigade ehk piimakarja ſöödaks, ja ſellena ligi oſtawad.

Ei ſaa märkimata jätta ka ühte asjaolu, mis juſt tollikaitſe küſitawaks teeb. Nimelt jääb toll leiwawilja alal mõjuta otſekohe, kui pakkumine ületab nõudmiſe. Siin on tegemiſt tööstustollideſt ſuure lahkuminekuga. Tööstuſe alal on ka meie oludes enam-wähem teostunud tehaste ſünditſeerimine, mille waral tööstusaſutuſed hindade kõrwal ka oma toodangut reguleerida ſuudawad. See on neil kerge teostada, ſeſt et ettewõtete arw igas tööstusharus wõrdlemiſi wäike on. Töösturitel ei ole üleproduktſiooni ſarnaſel korral waja karta. Terawilja kaswatus on meil põllumehe eneſe algatuſel täieſti alles organiſeerimata, ſellepäraſt ka ſelle turu reguleerimine wõimatu. Pealegi mõjutab ſiin toodangut tunduwalt ilmastik, mis talupidaja kontrolli alla ei kuulu.

Kuidas turu ülekoormatuſe juures tollideſt wäga wähe kaſu on, ſeda näitab meile käesolew aeg Sakſamaal. Seal on terawilja kaswatus üldſe, ſelle hulgas ka rukis, tollikaitſega warustatud. Tollide kõrwal on riik ſoodustanud terawilja kaswatuſt wäljaweopreemiate kaudu. Nüüd on 2 aastat head rukkiaastad juhtunud. Ja tulemus—rukki hinnad on madalamad kui loomawiljal. Ülejääki, mille mahutamine raskuſi ſünnitab, hinnatakſe üle 2 milj. tonni (20 miljonit kwintaali= kogu Eesti üldine rukkitoodang). Põllumajanduslik ajakirjandus leiab ainſaks pääſeteeks rukki loomadele ſöötmiſe, — ſeſt inimestele ſunniwiiſil tema tarwitamiſt ſuurendada ei ſaa (Sakſamaal tõuſeb alataſa niſu tarwitamine, mida tollide peale waatamata ſuurel määral ſiſſe weetakſe.)

Kas kindlustab tollikaitſe põllumehele wiljamüügi wõimaluſi?

Täieſti lahendamata ja wastamata on meil alles ka ſee küſimus, kas tollikaitſe põllumeeſt weel tema üleliigſeſt wiljaſt wabastab. Nii paradokſaalne ſee ka eſialgu näib — kuid on ometi wõimalik, et toll küll (wähemalt eſialgu) leiwawilja hinda tõstab, kuid et wili põllumehele ſelle juures ometi kätte jääb.

Meie wäljamaa rukkitarwitajad on peaasjalikult ainult ſuured linnad, kus wilja importeerijaks paar-kolm ſuurweskit. Impordi põhjuſeks ei ole ſugugi ſedawõrd alati hinnawahed kodumaa ja wälismaa rukki wahel, waid wäga mõõduandwad ka oſtutehniliſed olukorrad.

Meie terawilja kaswatajad on mõiſade likwideerimiſe järele ainult wäiketalud. Üksikud müügikwantumid on — wastawate müügiühingute puudumiſel ſelle tõttu wäga wäikeſed. Sellele liſaks on müüdaw wili oma omadustelt äärmiſelt kõikuw. Siin mõjutawad hulk tegurid: maapõhi, wäetis, harimine, ilmastik, koristamine, ſort jne. Wili ei muutu mitte ainult aastaſt-aastasſe, waid ka üheſt taluſt teiſe muutlikkude kaswatustingimuſte ja käſitluſe (ſorteerimiſe) tõttu.

Kõik ſee teeb wiljaoſtu meil kalliks ja ebakindlaks.

Selle tulemuſi näeme ſelgesti niſu juures. Siin makſab wiljatoll juba mitu aastat, kuid niſu ſiſſewedu püſib ometi ühes ſuuruſes, omandades pea täielikku ſtandart-iſeloomu.

Tollideſt parem kaitſe on ſunnijahwatus, mille eelduſeks terawilja ſtandartide elluwiimine.

Kindlamaid tagajärgi meie kodumaa leiwawilja tarwitamiſelewõtmiſel wõib loota jahwatuſe ſunduſe makſmapanemiſega, nagu ſeda mõnel maal praktiſeeritakſe. Kuid ſiin on teatawad eelduſed wajalikud, — mis küll tarwilikud igaſuguſe wiljaturu korraldamiſe puhul. See eeldus on wilja ſtandartiſeerimine. Seni kui ſee puudub, ei ſaa juttu olla ka jahwatuſe ſunduſeſt — ſeſt puudub kriteerium ja mõõdupuu wiljakaubanduſes.

Ei ole kahtluſt, et wilja ſtandartide makſmapanemine meie oludes wõrdlemiſi raske on. Kuigi ſtandardid terawilja kaswatamiſe ja müügiks walmistamiſe tehnikat arendawad, jääwad makſma kõikumiſed maa- ja kliimatingimustes (ebakindlus), mis ka oma pitſati wiljaomadustele wajutawad. Kuid hea tahtmiſe juures ſaaks ſiiski teatud reguleerimiſt ette wõtta. Eeskujuks wõiks olla Rootſi, kus igal aastal kõigi terawilja liikide ſuhtes määratakſe olemasolewa wilja põhjal normaalliigid (hollandi kaalu, niiskuſe ja t. omaduste põhjal). Normaalſtandart on wiljahindade noteerimiſe aluſeks, kuna teiste — kõrgema ja wähema wäärtuſega klasſide ſuhtes kindlad hinnawahed makswad on.

Terawilja ſtandartide makſmapanek oleks eſimeſeks tähtſamaks ſammuks meie terwilja turu korralduſe alal. Küſimuſe lahendajaks wõiks ſiin põllutööminiſteerium ühes ſeltskondlikkude organiſatſioonidega (E. Sordiparanduſe Selts, Seemnewilja ühiſus) olla.

Järgnewaks ſammuks on terawiljakaswatamiſeſt huwitatud põllumeeste eneste liitumine müügiorganiſatſioonideks analoogiliſelt korraldustele piimaſaaduste walmistamiſe, munamüügi j. t. aladel, mis wõimaldaks ſuurte kwantumite ühtlaſe kauba turulelaſkmiſt.

Praegune olukord terawilja kaswatuſe alal tuletab weel meelde olukorda piimakarja kaswatuſes, kus iga mees oma käe peal wõid tegi ja turule toimetas. Nagu ſiin ſuurte hulkade ühtlaſe täiswäärtusliſe kauba tootmine kauba minekut ja kõrgeid hindaſid kindlustab, nii on ſellega lugu ka terawilja kaswatuſes.

Kui eelmiſt kokku wõtta, ſiis leiame, et terawilja kaitſe tollide kaudu on kaheldaw. Pigem wõib tema tulemuſi anda fiskuſele — kuid eramajanduslikult, põllumehe ſeiſukohaſt on tema mõju küſitaw, ſellepäraſt tõttamine enneaegu.

Kõige tungiwam küſimus terawilja kaswatuſe alal, mis eſimeſes järjekorras lahendamiſt nõuab on — terawilja ſtandartide makſmapanek — mis wilja kaubanduſt reguleerida aitab. Sellele peab järnema asjaſt huwitatud terawilja kaswatajate organiſeerimine, mil puhul küſimusſe wõiks tulla kodumaa leiwawilja jahwatusſundus.

Tollid ſelle wastu on kaheteraga mõõk, mis põllumehe käes küll ſõjariistaks wõib olla, kuid ſealſamas ka tema eneſe lihasſe wõib lõigata.

Agricola.

Hiinlannad — baardaamid.

Shanghai tantſulokaalid ei taha põrmugi jääda maha Euroopa omadeſt. Nad on ſeadeldud ſama hiilgawalt, ei puudu ka baardaamid, kes külaliſi peawad lõbustama. Pildil: hiinlannad — baardaamid külaliſte — tantſijate ootel.

„Graf Zeppelin“ tuleb 26. novembril Eestisse — kuid liig hilja. Siis on Rakvere R. Haridusseltsi loterii tähed juba müüdud. **Tähed täna ja homme veel müügil.**

Teraslaegas 226

Richard Marshi romaan

32

„Te peate ſeda uskuma. Minu mees ſuri wanglamüüride wahel. Teie oma põetas teda ſurmawoodil, ning kui mu mees oli ſurnud, ei oſanud teie oma teha paremat, kui rööwida teda paljaks. Ühes ſellega rööwis tema ka minu paljaks. Kõik, mis teil praegu olemas, on minu oma, iſegi nimi, mida kannate.“

„Kas wõite — kas wõite ſeda tõendada? Wäheſe aja eeſt kuulſin midagi ſarnaſt, kuid nüüd tahan teada kõike.“

Netta pani oma käe otſaette, nagu läbistaks pead teraw walu.

„Arwate, et olekſin tulnud ſiia jääraste wäidetega, ilma et neid ſuudakſin tõendada? Kui tarwis, wõin kinnitada ſeda kohtu ees. Ning näib, et peamegi pöörduma kohtu poole, ſeſt teie mees ei wõta kuulda ühtki inimeſt. Teiega on lugu teine. Olete noor, liig noor, et olla juba halb. Loodetawasti on teil rinnus ſüda, millele ei ole wõõras kaastundmus ja te wõite mind aidata weenda teie meeſt, et ta annaks mulle tagaſi wähegi ſelleſt, mida minult rööwinud.“

„Kui ſuudate tõendada mulle, et kõik, mis mul on, kuulub teile, ei taha ma ſeda hoida oma käes ſilmapilkugi kauemini.“

„On ſee teie tõſine tahtmine?“

„Muidugi mõista.“

Nad waataſid teineteiſele ſilmi, üks aus, kergesti petetaw, meeleheites, — teine kalgi ſüdamega ahnitſeja, kes oli walmis kaſutama iga juhuſt oma kaſuks. Wõõras oli jõudnud nüüd weendumuſele, et tema ülesanne oli kergem, kui ta ſeda oli lootnud.

„Soowite, et tõendan ſeda, mida ütleſin? Tulge minuga kaaſa ja ma tõendan teile.“

„Kuhu“?

„Teie mees peab andma aru täna õhtul.“

„Aru andma? Mida mõtlete ſellega?“

„Ma ei ole ainuke, keda ta rööwinud. Oleme nõudnud mitu korda, et ta annaks meile tagaſi, mis on meie oma, kuid ta on naernud meile näkku. Kuid täna õhtul ei pea ta enam naerma. Ta kohtab inimestega, keda nähes kaotab naermiſe himu. Kui teil tõesti on tõſi taga oma ütluſega, et annate tagaſi meie waranduſe, ſiis ſõitke minuga koos Londoni ja aidake nõuda oma mehelt meie waranduſt.“

„Kuis peakſin teadma, et kõnelete tõtt?“

„Wannun teile. Kas te ei wõi lugeda ſeda minu näoſt?“

„Jah, kuid mind on petetud ſama rängalt.“

„See on tõſi. Kui toimite minu nõuande kohaſelt, on teie petmiſel lõpp. Peate ometi iſegi tunnistama, et ma ei ſuudaks wõita teid waledega.“

See oli ſama, mida Netta oli korranud eneſes juba mitu korda. Ta uuris hoolega wõõra nägu, kuid ei leidnud ſealt midagi, mis oleks äratanud kahtluſt. Siis oli ta otſus kindel.

„Lähen teiega. Millal ſõidame?“

„Kohe, iga hetk on kallis. Kui peakſime hilinema, kahetſekſite ſeda kogu eluea keſtel.“

33. Peatükk.

Autojuht.

Kui Big Ben, Weſtminſtri abbey ſuurim tornikell löi üheksandat tundi, ſammus Bruce Waterloo wälja pidi. Teel Piccadilly Circuſe poole jälgis teda auto, mille juht näis aimawat temas ſõitja tahtjat. Kui tornikella löökide kõla oli waibunud, wõttis Bruce ſigari ſuuſt ja ſeiſatus, et kuulatada. Samuti peatus autojuht oma ſõiduriista lootuſes, et nüüd arwataw ſõitja on jõudnud otſuſele ja astub ſõidukisſe. Kuid Bruce jatkas teekonda jala. Piccadilly Circuſe nurgal peatus ta jällegi. Ühe wärawa warjus ſeiſis mees. Bruce astus ta juurde ning waatas teda terawalt, ilma et wõõras oleks pannud ſeda pahaks. See oli lühikeſekaswuline, kõhn ja ſünge näoga mees. Ta kandis kaelaſidemes nõela embleemiga. mis oli Bruce'ile hästi tuttaw. Mees wastas omaltpoolt ſamuti uuriwate pilkudega.

„Olete hilinenud,“ ſõnas ta ſiis. „Õnn teile, et ei ole weel liig hilja.“

„Miks õnn?“

Mees irwitas üleolewalt. „Seda näete warsti. Tahate tulla kaaſa?“

„Selle tarwis tulingi.“

Kaks autot ſeiſid teine pool tänawa weeres. Üks neiſt oli ſama, mis oli jälginud Bruce'i, teine auto näis juba olewat oodanud enne. Wõõras tähendas wiimaſele.

„Siin,“ ſõnas ta, „astuge ſisſe.“

„Tänan,“ wastas Bruce, „wõtan teiſe. See meeldib mulle rohkem.“

„Midagi ei ole teha, ſee auto ootas enne.“

„Sellegipäraſt wõtan teiſe. Kui ſoowite, et tulen teiega kaaſa, astuge minuga tollesſe autosſe.“

Wastuſt ootamata wõttis Bruce iſtet ſoowitud autos. Wäike mees astus ſõiduki juurde ning kõneles awatud ukſe juures.

„Mida peab ſee tähendama? Teine auto oli minu poolt tellitud.“

„See tähendab, et ſõidan meelſamini autos, mis ei ole teie poolt tellitud.“

Öeldud ſõnade toon oli aupakkuw ning wiiſakas, nii et wõõras ſeiſis nõutult.

„Tahate tulla minuga? Ja wõi ei?“

„Ei. Pean weel liſama, et kui te ei taha aſuda minu ſõidukisſe, oli me kohtamine ilmaaegne.“

„Mida mõtlete wõtta ette?“

„Armas ſõber, ſee on juba minu aſi.“

Wõõras wastas Bruce'i naeratuſele pilguga, milles ei olnud jälgegi „armſaſt ſõbraſt“. Ta wastus kõlas tuſaſelt.

„Oodake wäheke.“

Bruce ootas. Wäike mees läks teiſe ſõiduki juurde ning alustas ſelle juhiga kõneluſt. Siis tuli kolmas mees üle uulitſa ja ſeltſis kõnelejatega. Mõni ſilmapilk hiljem wõttis eſimene mees aſet Bruce'i autos. Autojuht awas wäikeſe akna ning küſis aadresſi.

„Hanower Gate, Regents Park,“ wastas Bruce'i ſaatja. „Ja tehke kiirelt, oleme juba küllalt wiitnud aega.“

Eſimene pool ſõiduſt möödus waikides. Siis alustas Bruce juttu.

„Kas tohin paluda teada teie nime?“

„Wõite; mu nimi on Brown, Sam Brown. Kindlasti olete kuulnud ſeda nime.“

„Olen näinud ſeda nime kirjutatult ning nime taga ſeiſis küſimismärk.“

„Ma ei imesta ſelle üle. Paljud inimeſed on kahelnud, kas mu nimi on Brown.“

„Soowite ſigarit?“

„Miks mitte?“ Mr. Brown walis hoolega omale ſigari. „Loodetawasti ei kawatſe teie teha minuga mingit trikki? Nagu olen kuulnud, wõite teie ſaada hakkama ſarnaste tegudega.“

„Ei tule meelegi. Sigarid on garanteeritud ſüütud. Waadake, wõtan iſe ühe. Tohin pakkuda teile tuld?“

Kui Brown oli noogutanud peaga, ulatas Bruce temale kullaſt tikutooſi, Netta kingituſe. See äratas kohe Browni imetluſt.

„Ilus aſi,“ ſõnas ta, „iga pandimaja on ſelle eeſt walmis andma kümme naela. Ja ſigarid pole pahad. Wõiwad makſta umbes üks ſhilling tükk. Tean aga koha, kus ſaab neid kahekſa penc'i eeſt.“

„Wõikſite teatada mulle aadresſi.“

„Selleſt ei oleks teil enam kaſu.“

„Miks mitte? Ka mina armastan oſta wõimalikult odawasti.“

„Wõib olla, kuid ſiiski oleks otstarbetu teatada teile aadresſi.“

„Arwate wiſt, et ma enam kaua ei tarwitſe teha oſtuſid?“

Mr. Brown tegi teiſt juttu.

„Täna on ilus öö, eks ole?“

„Ilus, aga külm. Loodetawasti püſib kogu jaanuar ſelliſena.“

„Selleſt ei oleks teile enam kaſu.“

„Kõnelete, nagu mulle oleks jõudnud kätte wiimne tunnikene.“

„Ehk ka.“

„Ma ei ole teiega ühel arwamiſel, kuid maailmas on kõik wõimalik.“

Sõiduk peatus. „Oleme päral,“ ſõnas mr. Brown. „Astuge wälja.“

„Ma ei näe maju, miks peame ſiis lahkuma ſõidukiſt? Auto wõib meid wiia majaukſeni.“

„Ta ei tee ſeda. Kuid meil ei ole minna enam kaugele, kõige rohkem ſada ſammu. Kas tulete wõi ei?“

„Olete kindel, et maad on ſinna ainult ſada ſammu?“

„Ma ei ole mõõtnud maad tollipulgaga, kuid umbkaudu arwates peaks olema ſaja ſammu ümber. Küſin teilt weel kord, tulete kaaſa wõi ei?“

baardaamid.

rmugi jääda maha Euroopa omadeſt.
ei puudu ka baardaamid, kes külaliſi
nnab — baardaamid külaliſte — tant-
e ootel.

tumite ühtlaſe kauba turulelaſkmiſt.

Praegune olukord terawilja kaswatuſe alal tuletab weel meelde olukorda piimakarja kaswatuſes, kus iga mees oma käe peal wõid tegi ja turule toimetas. Nagu ſiin ſuurte hulkade ühtlaſe täiswäärtusliſe kauba tootmine kauba minekut ja kõrgeid hindaſid kindlustab, nii on ſellega lugu ka terawilja kaswatuſes.

Kui eelmiſt kokku wõtta, ſiis leiame, et terawilja kaitſe tollide kaudu on kaheldaw. Pigem wõib tema tulemuſi anda fiskuſele — kuid eramajandusliſelt, põllumehe ſeiſukohaſt on tema mõju küſitaw, ſellepäraſt tõttamine enneaegu.

Kõige tungiwam küſimus terawilja kaswatuſe alal, mis eſimeſes järjekorras lahendamiſt nõuab on — terawilja ſtandartide makſmapanek — mis wilja kaubanduſt reguleerida aitab. Sellele peab järnema aſjaſt huwitatud terawilja kaswatajate organiſeerimine, mil puhul küſimuſſe wõiks tulla kodumaa leiwawilja jahwatusſundus.

Tollid ſelle waſtu on kaheteraga mõõk, mis põllumehe käes küll ſõjariistaks wõib olla, kuid ſealſamas ka tema eneſe lihaſſe wõib lõigata.

Agricola.

Siis on Rakvere R. Haridusseltsi
tähed juba müüdud.
ja homme veel müügil.

„Ei tule meelegi. Sigarid on garanteeritud ſüütud. Waadake, wõtan iſe ühe. Tohin pakkuda teile tuld?"

Kui Brown oli noogutanud peaga, ulatas Bruce temale kullaſt tikutooſi, Netta kingituſe. See äratas kohe Brownis imetluſt.

„Ilus aſi," ſõnas ta, „iga pandimaja on ſelle eeſt walmis andma kümme naela. Ja ſigarid pole pahad. Wõiwad makſta umbes üks ſhilling tükk. Tean aga koha, kus ſaab neid kaheksa pence'i eeſt."

„Wõikſite teatada mulle aadreſſi."

„Selleſt ei oleks teil enam kaſu."

„Miks mitte? Ka mina armaſtan oſta wõimalikult odawaſti."

„Wõib olla, kuid ſiiski oleks otſtarbetu teatada teile aadreſſi."

„Arwate wiſt, et ma enam kaua ei tarwitſe teha oſtuſid?"

Mr. Brown tegi teiſt juttu.

„Täna on ilus öö, eks ole?"

„Ilus, aga külm. Loodetawaſti püſib kogu jaanuar ſelliſena."

„Selleſt ei oleks teile enam kaſu."

„Kõnelete, nagu mulle oleks jõudnud kätte wiimne tunnikene."

„Ehk ka."

„Ma ei ole teiega ühel arwamiſel, kuid maailmas on kõik wõimalik."

Sõiduk peatus. „Oleme päral," ſõnas mr. Brown. „Aſtuge wälja."

„Ma ei näe maju, miks peame ſiis lahkuma ſõidukiſt? Auto wõib meid wiia majaukſeni."

„Ta ei tee ſeda. Kuid meil ei ole minna enam kaugele, kõige rohkem ſada ſammu. Kas tulete wõi ei?"

„Olete kindel, et maad on ſinna ainult ſada ſammu?"

„Ma ei ole mõõtnud maad tollipulgaga, kuid umbkaudu arwates peaks olema ſaja ſammu ümber. Küſin teilt weel kord, tulete kaaſa wõi ei?"

Düsseldorfi pussitaja seni tabamata.

Wiini ajakirjaniku leiud.

Ka grafoloogia ei too ſelguſt.

Düſſeldorfi puſſitaja ohwrid.

Waſakult: Eliſ. Dorier, Gertrud Albermann, Meiner, Reiter, Maria Hahn.

Paari päewa eeſt arwas Düſſeldorfi politſei, et ta lõpuks ometi on ſattunud roimari õigetele jälgedele. Sealjuures oli ſuuresti abiks Wiini ajalehtede kaastööline Karpſen, kes eriti ſelleks otstarbek ſõitis Düſſeldorfi.

Wiimane leidis 60 ſammu kohaſt eemal, kus tapeti wäike Gertrud Albermann, onni, milles kõikide oletuste järgi hiljuti pidi aſuma inimene. Hurtſiku nurgas lamas kumminuut, mille wäliſe kuju järgi wõis arwata, et ſeda ſagedasti on tarwitatud. Muldpõrandalt leiti pooleldi ſiſſetallatud ſatääniſt kaelarätt. See oli kaetud werepritsmetega. Kui rätti näidati kohaliku rajooni politſeiametnikkudele, ſiis teataſid wiimaſed, et nad ſelle kaelaräti omanikku tunnewad. See kuulub töötatööliſele, kes waremalt ſeiſis politſeiteenistuſes. Suwel ööbis mees, kellel puudub kindel elukoht, harilikult kuritöö koha lähedal ſuwilates ja hüttides.

Imelikul kombel helistati umbes ſamal ajal, kui ſee leid tehti, politſeijaoskonda. Keegi tundmatu iſik küſis järgi, milliſes ſeiſukorras leiti üles wäikeſe Gertrud Albermanni laip. Ametnik, kes wiibis aparadi juures, tundis korraga ära oma anonüümſe wataskõneleja. See oli weriſe kaelaräti omaniku hääl.

Kuid lootus, et ſellega on awastatud Düſſeldorfi puſſitaja, ei läinud kahjuks täide. Lähemal uurimiſel ſelgus, et leitud eſemetel roimadega midagi ei ole ühiſt.

Satiiniſt kaelarätikul ei leitud keemiliſe uurimuſe najal tilkagi werd. Riie oli waid wärwitud punakaspruuniks. Kumminuut oſutus lähemal waatlemiſel woolikuks, mis oli täidetud liiwaga. Ta oli niiwõrd wana, pärit arwatawasti kuſagilt aiatöödelt ja ei wõiks, niipalju kui wõib arwata, olla tapariistaks. Ka kumminuut uuriti järgi keemiliſelt, ilma et ſealt tilkagi werd oleks leitud.

Sellega langes ka ära oletus, et ülalmainitud töötatööline wõib oſutuda mõrtſukaks. Töötatööline on juba kaks korda kinni wõetud, ſest et teda nähti kuriteo koha lähedal. Ta oma ſeletuſe järgi on ta alles hiljuti Frankfurdiſt M. ä. ſõitnud Düſſeldorfi ja ei wõi ſeega kuritegudeſt kuidagi wiiſi oſa wõtnud olla. Järelkuulamiſel ſelguski, et öeldu waſtab tõele, ja nii polnud kriminaalpolitſeil põhjuſt teda kauem kinni hoida.

Politſei on endiſelt agarasti ametis roimari iſiku kindlakstegemiſel, kuid kahjuks pole ta ſenini ſelles aſjas palju edaſi jõudnud.

Kuna grafoloogid kriminaalpraktiſes tihtipeale on annud kaſulikke näpunäiteid, pööras ſuurem Berliini ajaleht „Voſſ. Zeitung" tuntud Zürichi grafoloogi dr. Max Pulweri poole. Ta andis grafoloogile koopia roimari käekirjaſt, et ſelle järgi midagi roimari iſiku kohta lähemalt teada ſaada.

Dr. Pulver, kirjatükki analüſeerides tähendab kõigepealt, et materjal on uurimiſeks liig puudulik. Pealegi pole tal käepäraſt originaali.

Kuid olemasolewa najal ütleb ta ſiiski niipalju, et ſee on mehe käekiri, kes waimliſelt pole normaalne. Kogu kirjatükki brutaalſus laſeb aimata autori roimarikalduwuſi, külmawerelſuſt ja ſelget arwestuswõimet. Kuid ſee on ka kõik. Määrates kindlaks ta kalduwuſi, wõib aimata ta iſeloomu, kuid roimari iſikule ſee ei wii põrmugi lähemale.

Mehed, kes ſelgitawad Düſſeldorfi roimaſid.

Braſchwitz (Berliiniſt),
Buſchdorf (Berliiniſt),
Gennat (Berliiniſt),
Tembori (Düſſeld.),
Gärtner (Düſſeld.),
Momberg (Düſſeld.).

Vene üliõpilase „thermidor."

Poliitilised huwid kaowad.

„Kodanlustumiſt" Wene üliõpilaskonnas kirjeldab Moskwa ajakiri „Krasnoje Studentſheſtwo":

Kommunistlisteſt rakukeſteſt (komjatſheikadeſt) näib, et paljudes tähtjamates punktides on nad „ſurnud", nad ei hinga, ei arenda wajaliſt „aktiiwſuſt": neiſt on jäänud paljas tuhk — nad on lagunenud, „ümberſündinud".

Sama lugu on nõndanimetatud „wabatahtlistes ſeltſides". Seal on MOPR (rahwuswaheline ſelts rewolutſionääride toetamiſeks), „ateistide Liit" ja palju teiſi, ſamuti „wabatahtlikke". Igas ſarnaſes organiſatſioonis on oma „komjatſheika". Kuidas need rakukeſed elawad?

„Punaſe üliõpilaskonna" arwamiſe järgi liiguwad need ſeltſide „komjatſheikad" „kägiſewal, murdunud aſſidega Wene wankril", kes ei taha arendada mingiſuguſt aktiiwſet tööd. Nii on näiteks üks ſarnane rakukene 1. Moskwa ülikoolis, „põdenud mitu kuud koera wanushaiguſt ja ſuri ſiis waikſelt, ja ei jätnud järgi iſegi pärandustki." Teine rakukene — Mopr — „kiitleb 3000 liikmega, kuid kahe möödunud aasta jooksul ei ſuudetud ära pidada ühtegi peakoosolekut." Ajakiri palub üliõpilaskonda neis ſeltſides ol wähemalt „paſſiiwſeteks" liikmetel t. — „anda iga kuu 35 kopikat." Kui üliõpilaskond ei taha põrmugi ſelle kommunistliſe tegewuſe laiendamiſt. „Neis ühingutes pole ühtegi liiget wiimaſtelt kurſuſtelt," kurdab ajakiri. Et üliõpilane on kohustatud täitma mingiſuguſt „ſeltskondliſt tööd", ſiis waatame, kuidas üliõpilaſed waſtawad kutſetele aſtuda ſelliſte wabatahtlikkude ſeltſide liikmeks.

„Wiie minuti päraſt ma olen arſt, korraldan loenguid punawäelastele. Oſoawiahim (wabatahtl. organiſatſioon gaaſi- ja õhuſõja aſjanduſeks) pole minu eriala," waſtab 5. kurſuſe üliõpilane ettewaatlikult.

„Ma õpetan töölistele matemaatikat," ütleb üliõpilane füüſika-matemaatika fakulteediſt. „Kas ſeal raiskamiſi on?" pärib pilgates wärskelt walminud prokurör.

Weel halwem on lugu teiste tähtjamate kommunistliste tegewusharudega: propagandaga, poliitiliſe- ja kultuurtööga.

Moskwa 1. ülikooli ühiſeluruumides leiame joomiſt, alaliſi kaklemiſi, antiſemitismi — kõik ſee tuleb iga päewaga ikka rohkem eſile. Oſa partei üliõpilaſi ei loe üldſe ajalehti, arwawad, et Muſſolini on wabameelne ja ſõjaliſeſt kommunismiſt teawad nad ainult niipalju, et ſee on ſõjaline ja mitte rahuline kommuniſm. 50.000-liſeſt aastaeelarweſt on raamatute oſtmiſeks nähtud ette ainult 600 rubla ja eelistatakſe osta juſt ilukirjanduſt. „Üliõpilane ei ela ainult poliitikaſt," ütlewad mõned. Töökawa ei ole. Kultuurtöö alustamiſega ei kiirustata. Ja ikka rohkem ja rohkem wõõrdutakſe poliitilisteſt huwideſt, teiste ſeas leiab pinda nõukogudewastane meeleolu.

Selle nõukogudewastaſe meeleoluga wõidelda pole kellegil. On olemas klubid, kelle ülesanneteks poliitiline kaswatamine. Kuid klubid on muutunud „wäikſeks kino kaubapoeks".

Töö ſeiſab ainult kultuurkomisjoni ametlikkudes istungites: „Suitſupilwede keskel kuulatakſe kannatamatult aruandjate „kokkuwõtteid" ja „wäljawaateid". Need tüütawad iſegi aruandjaid endid. Päraſt eſinemiſi jõutakſe otſuſele: „läbi töötada... ſüwendada... koondada... laiendada... nõus olla..." Siis lähewad kõik laiali, uskudes, et nad on teinud kaſulikku tööd."

Juba tänawalt kuulete terwet helidemerd... „Kommunistliſe auditooriumi" eſtraadilt kutſuwad mustlaskoorid, Tamara Ceretelli, kuulajaid unustama muret, waigistama alkoholiuimastuſes amori poolt haawatud ſüdant..." See on kõik. Ei mingiſuguſt 5-aasta kawa."

Samuti igalpool, ikka ſama: kinod, dramaatiliſed ringid, koorilaulud ja tantſuõhtud.

Hädaldatakſe: „Klubid on hädaohus!" Kirutakſe: „Miſpäraſt meil on igaw? Miſpäraſt meie meelelahutuſed on nii metſikud? Miſpäraſt, näiteks, Smolenski ühiſelamus juba teine kaſs wiſati alla wiiendalt majakorralt? Miſpäraſt kaowad teatripiletid teel ühiſelamuſſe?"

Kapt. Schneider kaotas 18 lõwi.

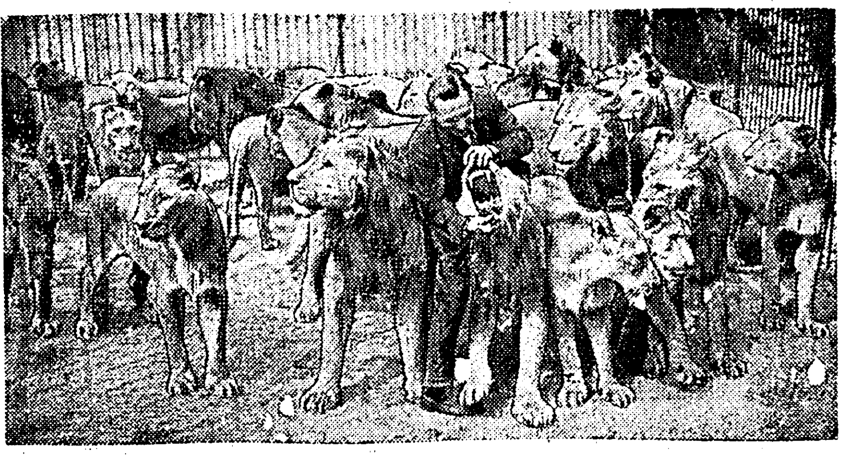

Neil päewil ſurid kuulſal loomadetaltſutajal kapt. Schneideril 18 parimat lõwi. Arwatakſe, et ſurm järgnes winguſt, mis oli pääſenud loomade puuridesſe. Nende kaotus on kapt. Schneiderile raskeks löögiks. **Pildil:** kapt. Schneider oma hoolealustega-kõrbekuningatega.

Riigipreſident Hindenburg hääletamas.

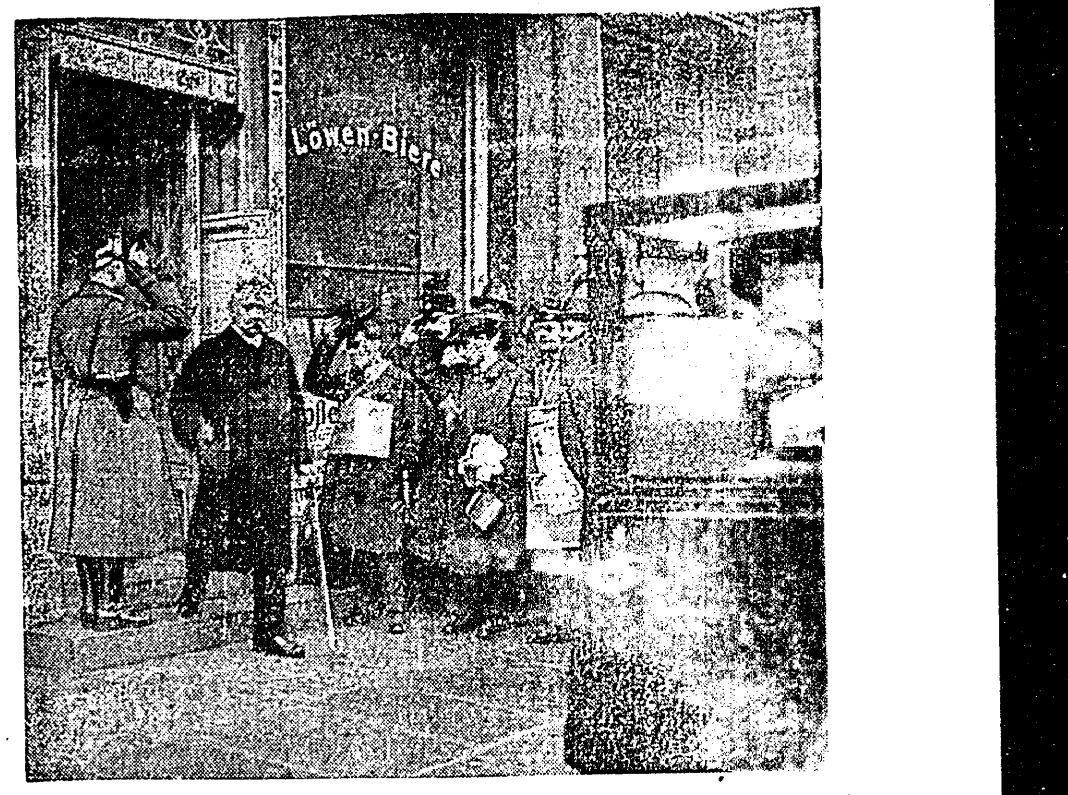

Aſja peeti Sakſamaal kogukondliſi walimiſi, mille tulemuste kokkuwõtetega ſeal praegu kibedasti ollakſe ametis. **Pildil:** Preſident Hindenburg tuleb wälja walimisjaoskonnaſt päraſt oma hääle äraandmiſt.

Läti tolliunionni oſaliſe teostamiſe waſtu.

Eestile pannakſe ette laiendada ainult ajutiſt majanduslepingut.

Riia, 21. nowembril. Eesti-Läti tolliuniooni ſegakomiſjoni Läti delegatſioon pidas eile uue koosoleku, kus uuesti arutati Eesti ettepanekuid tolliuniooni oſaliſe teostamiſe aſjus, kui ka Eesti waſtuſt ſes aſjas Läti poolt eſitatud küſimustele. Päraſt üksikaſjaliſt arutuſt wõttis delegatſioon waſtu otſuſe, mis lühidalt on järgmine: Eesti ettepanek, niipalju kui ſeda peetakſe ettewalmistawaks ſammuks tolliunioonile, tuleb tagaſi lükata. Läti delegatſioon peab kinni ſeiſukohaſt, et tolliunioon tuleb teostada ainult niiwiiſi, nagu ſee 1927. aasta 5. weebruari lepingus ette on nähtud. Arwestades Eesti ſoowiga, mille eesmärgiks on kergendada oma ſaaduste wahetuſt mõlema maa wahel, leiab delegatſioon wõimalikuks walitſuſele ette panna laiendada 1928. aasta 25. märtſi ajutiſt majanduslepingut, mis 1927. aasta lepingu art. 11 põhjal on ſõlmitud. Majanduslepingu laiendamiſele wõiks järgneda eriliste kaubanimestikkude waſtuwõtmine, kooskõlas lepingu 4. artikliga.

See Läti delegatſiooni otſus eſitatakſe miniſtrite nõukogule, kus ta tulewal teiſipäewal arutuſele tuleb. Kui walitſus delegatſiooni ſeiſukohaga ühineb, antakſe otſus Eesti walitſuſele teada.

Läti ſuur liſaeelarwe.

Raske majandusaasta järeldus.

Riia, 21. nowembril. Seimi eelarwekomiſjon algas eile liſaeelarwe arutamiſt. Liſaeelarwe ſiſaldab 6½ miljonit latti kuluſid. Tähtſamad kulud on järgmiſed: 3,5 miljonit ametnikkude palgakõrgenduſeks, 4 miljonit maaomawalitſuste puudujääkide katteks, 1,9 miljonit maanteede parandamiſeks, 3 miljonit linahindade taſandamiſeks, 0,5 miljonit walitſuſe tagawarafondi jaoks ja wäikſemad ſummad Liibawi ja Windawi ſadamate laiendamiſeks. Oma ſeletustes toonitas rahaminister, et liſaeelarwe peaeesmärgiks on eelmiſe raske majandusaasta tagajärgede lõpulik likwideerimine. Walitſuſe käſutusſe wõetud pool miljonit latti olewat määratud tööta tööliste toetamiſeks. Sotſiaaldemokraadid nõudſid enerailiſelt, et wiimane ſumma kõrgendataks wähemalt 2 miljoni lati peale.

Koalitſioonirühmade eilſel nõupidamiſel liſaeelarwe aſjus otſustati ametnikkude palgakõrgenduſeks ettenähtud ſumma kõrgendada 2,5 mil-miſel liſaeelarwe aſjus otſustati kõrgendada tööta tööliste toetamiſeks ettenähtud ſumma poole miljoni pealt miljoni peale.

L. Einborn'i riidekauplus,
Kullasepa t. 18
soovitab kõiksugu riidekaupu. Suur valik vateeritud-, villaseid-, plüüs-, pikeetüll- vood vaipu.
Kõik riidekaubad vana hinnaga.

Tapa naftalugude arutamine lükati kohtus edaſi.

Põhjuſeks adw. Haho ſurm.

(Meie kirjaſaatjalt traaditeel.)

Rakwere, 21. now. Täna pidi Rakwere-Paide rahukogus tulema arutuſele Tapa linnawalitſuſe nafta ja narmaste oſtmiſe lood, kus peaſüüdlaſena eſineb Paul Schmidt. Kuna wiimaſe wolinik eraadwokaat Kristof Haho eile kohtulaua ees ootamatult ſüdamerabanduſe ſuri, wõttis aſja adw. Krooni oma kätte. Lühikeſe aja tõttu ei ſuutnud ta aſjakäiguga tutwuneda ja palus aſjaarutamiſt edaſi lükata. Kohus määraski aſjaarutamiſe 20. detſembri peale.

Mootori wõlw murdis jala.

Narwa ſadamas jäi 19. now. A. Korkiſänenni, 22 a. wana, mootorpaat „Saturnil" waſak jalg mootori wõlwi kruwide wahele, kusjuures jalakand täieſti purunes. Õnnetus juhtus ſilmapilgul, mil mootor käima laſti. Wigastatu toimetati Narwa linna haigemaja.

Kawastus elamu tuleroaks.

Keſknädalal, 20. now. hommikul läks põlema Kawastu wallas, Kõnnu külas Agafan Poſtulowi ühekordne puuſt elumaja, mis oli ſuuriga ühe katuſe all. Hoone häwines tule läbi täielikult, ſamuti jäi tulde ka mitmeſuguſeid põllutööriistu. Omanik hindab kogu kahju 2700 kr. peale. Oletatakſe ſüütamiſt.

Hiiumaa ſuurim haridushoone walmis.

Palade algkoolimaja pidulik õnniſtamine 17. nowembril 1929. a.

Samm edasi kodumaa ülesehitustöös.

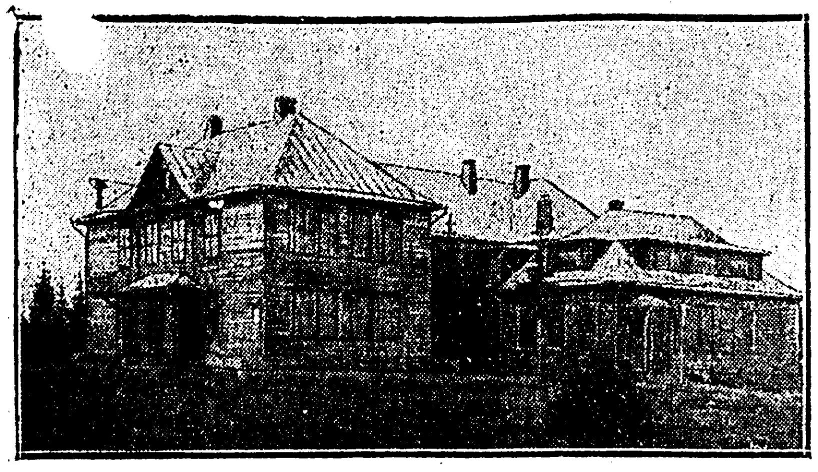

Palade algkoolimaja Hiiumaal.

Pühapäewal, 17. now. ſ. a. õnniſtati pidulikult ſiſſe eſimene uus ja ſuurim koolimaja Hiiu ſaarel — Palade algkoolimaja. Uus hoone mahutab enneſes 9 klaſſikomplekti, õppejõudude korterid, internaadi ruumid jne. ning on läinud maksma üle 6 milj. ſendi.

Rahwaſt on koolimaja wõrdlemiſi awar ſaal puupüsti täis, kõiki ei mahuta ſaal.

Waimuliku talituſe peab pastor Lunberg aluſel: „Kui kõrged on ſinu hooned..." ja preester J. Kaew, kelle kõne põhimõtteks on „Hoone, mis rajatud kaljuſele aluſele."

Koolijuhataja N. Kurisman annab lühikeſe ülewaate kooli ajalooſt. Selgub, et peame kooli 45-aaſt. ſünnipäewa, kuna ta on aſutatud 1. okt. 1884. a. Hiiu-Suuremõiſa omaniku krahw Ungern-Sternbergi poolt, kes wallakooli ülesehitamiſeks annud materjali, kuna inimeſed omal jõul on hoone ehitanud üles. Koolis oli waid üks klaſs ja üks õpetaja. Õpilaste arw aga oli juba algul 85. Huwitawal kombel on 45 a. kestes kogu aeg õpilaste arw keerlenud ſelle algarwu ümber. Siinſeiſt õpilaſiſt on muuſeas tulnud ka meie end. haridusminister Fr. Sauer.

Eſimeſele õpetajale makſis krahw 200 rubla aastas palka ja peale ſelle oli õpetaja kaſutada weel 11 tiinu maad. Kool on kohati pidanud ſeisma õppejõudude puuduſel. Praegu juhib koolielu noor energiline õpetaja N. Kurisman ühes nelja õpetajaga.

Kogu aja jooksul on kooliſt õpetuſt ſaanud 3500 in. ümber.

Maawalitſuſe eſimees J. Aljas omas terwituſes ſõnab, et Hiiumaa kiwiſel ja kanarpikuſelgi pinnal näib wõrſuwat elu. Koolinõunik Enno toob terwituſi koolivalitſuſelt ja mutab rõõmupiſaraid töökate ja rõõmſate hiidlaste ſuure ſaawutuſe puhul. Rkl. A. Saar toob iſiklikult terwituſi ja kõneleb pikemalt kooli tähtſuſeſt maakultuurile. Õpetajate ühingu eſimees Wikt. Minneste terwitab rahwakaswatajate nimel ja leiab, kuidas juſt waeſemal ja töötawal rahwakihil põhjuſt on rõõmustada, ſeſt koolis kaswab ju nende ainus ja ſuur kapital — laps. Edaſi järgneb arwurohke rida terwituſi koolijuhatajailt, omawalitſuſilt, organiſatſioonelt, iſikuilt jne. Telegrammid olid ſaatnud haridus- ja ſotſiaalminister, mitmed ühingud, üksikuid tegelaſi j. t.

Koolijuhataja teeb teatawaks haridusministeeriumi kingituſe 150 kr. wäärtuſes õppewahendite näol. Maawalitſus on annetanud 4 ſuurt awalikkude tegelaste pilti.

Kogu aktus kestab enam kui 4 tundi, rohkesti on koori- ja ühislaulu, ſõbraliſelt ja ſoojalt wõetakſe waſtu õpilaſe lõputerwitus ja talitus lõpeb ühiſe lauluga: „Eestimaa, mu iſamaa..."

Järgnes teelaud kutſutud külaliſile ja õhtul oli pidu Ed. Wilde „Piſuhännaga" näitelawal. Eſimene pidu uues majas oli tõmmanud ſaali piduliſi täis ſeinaſt ſeinani.

Tartus ſeni 4 nimekirja eſitatud.

Teiſipäewal eſitatud kahele nimekirjale Tartu linnawolikogu walimistel, tuli keſknädalal liſaks weel kaks nimekirja. Eſimene neiſt kannab pealkirja: Eesti tööliste partei, tööta tööliste ja iſeſeiswate töölisühiſuste kandidaatide nimekiri; (kaawerſotſid). Nimekirjas on 25 kandidaati — Joh. Unt, Aug. Eidermann, Alekſ. Piir j. t.

Teine nimekiri kannab pealkirja: majaomanikkude ja majandustegelaste ühine nimekiri. Selle nimekirja taga ſeiſawad wanaſt majaomnikkude ſeltſiſt lahku löönud uue majaom. ſeltſi „Maja" ringkonnad. Nimekirja eesotſas ſeiſawad: Joh. Sepp, Osk. Laurits, J. Müürſepp j. t.

Poſt ulakate wõimuſes.

Tihti näeb Püssi jaama kirjakastis lahtirebitud kirju, iſegi ametlikud kirjad ei leia armu: kas rebitakſe lahti wõi kaob jäljetult.

Mõni kuu tagaſi anti Püssi turba-telliskiwitööstuſe juhatuſe poolt kümnekonna allkirjaga palwekiri Lüganuſe postiülemale, et ſaaks lukustatud poſtkaſt Püssi jaama pandud. Palwe on ſiitſaadik täitmata.

Kartulikuhjad mädanewad.

Wirumaal on talumeestel kartulikuhjad, mis eſimeſe külma ajal tugewa mulla alla aeti, püſiwalt ſoojade ilmade tõttu mädanema läinud. Paljudes kohtades on ſuured kuhjad nii mädanenud, et kartuleid weel ainult loomatoiduna kaſutada wõib.

Kristoph Haho †.

In memoriam.

Teade ta ſurmaſt tuli nii ootamata, et mitmed ſattuſid ſegadusſe: laiemalt tuntud Hahoſid on rohkem kui tema. Küll kaebas ta wiimaſel ajal peawalude ja wäſimuſe üle, küll teati, et ta terwis ei ole hea, aga paljuks on ſiis hiigla ſõja ja rewolutſiooni mölludeſt läbi käinud inimeſi, kelle terwis on wäga hea?

Ajal ja kohal, kus kaswas üles Haho, oli hariduſe, eriti diplomihariduſe ſaamine lehwadele lõpmata raske, palju raskem kui meie päewil. Kuid jäädes ilma diplomiſt, on weel küſitaw, palju tema ſellega kaotas. Kui adwokaadil, olid tal nii ſuured teadmiſed ja nii hea nimi, et ſeda kadestada wõiwad mitmed ja mitmed mitte ainult nooremad juristid. Ei hinnatud mitte ainult tema kogemuſi, waid eriti tema kohuſetunnet, asjadesſe ſüwenemiſt ja täpſuſt, — woorusi, mille külluſe all meie aeg ei kannata. Kui tema kätte anti aſi, ſiis oldi kindel, et ſee liigub nii nagu liikuda wõib ja nagu liikuma peab, — ühe ſõnaga, et Haho teeb kõik, mis wõimalik. Selle ſuuremaks tõenduſeks on ka ta ſurm. Tema wiimane mõttewahetus rahukogu eſimehe Sasſiga on dramaatiliſelt otſe haaraw. Paljuütlew on ka õigeksmõistew otſus Haho kaitſealuſele. See ei wõinud olla teiſtſugune. Mitmele kohtutegelaſele tuleb ſel puhul wiſt meele würſt Urusſowi kaitſekõne ja tuntud õigeksmõistew otſus Odesſa ringkonnakohtu awamiſel. Protſentuaalſelt kaotas Haho aſju wähe.

Poliitiline wõitleja Haho ei olnud. Ta iſeloom oli teiſtſugune. Ta teadis aga ka ſiin, kus on õigus ja kus mitte. Ka ſiin iſeloomustas ta inimeſi ja ſündmuſi tagaſihoidlikult, kuid ſagedasti huumoririkkalt.

Klasſikaline mõttewahetus etteaimatawaſt ja ootamata ſurmaſt ei ole oma huwi kaotanud ka tänapäew. Wiimane, wastuwõtmatu mahajääjatele, on ſagedasti ſiiski wastuwõetawam lahkujale.

Haho aed oli ſuwel lillemeri ja Rakweres kuulus. Seal askeldas ta alati. Suure armastuſe looduſe wastu tõi ta Donurmeſt, mis oli tema poiſikeſepõlwes weel kõigiſt kultuuripahedeſt puutumata, põline, luuleline metſalaan. Kui oleks Haho ſurnud ſuwel, oleks ta uppunud oma aia lilledesſe. Aga ta ei jää ilma lilledeta ka hiliſſügiſel.

M. J.

Wargad

Ohwitſeride wiinad meelitaſid kuriteole.

Kumbki neiſt pole ohwitſer, kuid mõlemad nad on maiustanud ohwitſeride wiinaſid. See oli 2. juunil, kui Naisſaare ohwitſeride kaſiino perenaine Julie Roſenberg lahkus kaſiino ruumideſt, lukutades toiduainete- ja wiinahoiuruumi.

Kui ta õhtul tagaſi tuli, leidis, et kaſiino uks oli awatud ning toiduaineid ja wiinaſid ära wiidud. Lukk oli puruks murtud. Kes wõis olla waras?

Kahtlus langes August Rooſile, kellele perenaine ſel päewal oli keeldunud wiina müümaſt. Küllap ta nüüd wiina-janus läks wargile.

Ülekuulamiſel Roos tunnistaski, et warguſe pannud toime tema ühes Hans Reinwaldtiga. Wiimane käinud ſees, kuna tema pidanud ſel ajal wäljas wahti, et keegi peale ei tuleks.

Ka Reinwaldt tunnistas end ſüüdi. Ta warastanud riigiwiina 2 pudelit — kristall-kümmelit ja pudeli konjakit. Need wiinad nad joonud öösel kahekeſi ära.

Hiljem hakkas Roos enda ſüüd eitama, et tema pole oſa wõtnud, ta iſegi keelanud Reinwaldti wargile minemaſt.

Rahukohtus tehti mõlema ſüü kindlaks ning mõisteti August Roos poolteiſeks ja Hans Reinwaldt üheks aastaks wangiroodu ühes iſeäraliste õiguste kaotamiſega.

Wargad kukkuſid piiriwalwuri küüſi.

Tänawu 18. märtſi öösel warastati Harku wallas Kristjan Männa talu aidaſt 48 kilogrammi ſoolaliha ära, mis oli aetud aidaſt kaaſawõetud kahte kotti.

Samal ööl märkas Haberſti mõiſa juures walwekäigul wiibiw piiriwalwur kaht meeſt, kes ruttaſid linna poole, kotid ſeljas. Piiriwalwurile nad näiſid kahtlaſed — ehk on kottides piiritus. Sellepäraſt ta pidas mehed kinni. Soolaliha kottides ja meeste kahtlane ülalpidamine wiiſid piiriwalwuri mõttele, kas ſiin pole tegemiſt warguſega.

Ta tegi iſikud kindlaks, need olid Walter Buusmann ja Alfred Julianus. Ülekuulamiſel tunnistaſid mehed end warguſes ſüüdi. Keſknädalal ſeiſis Walter Buusmann kohtu ees, kuna Julianus on wahepeal kohtunikkude käeſt kaduma läinud.

Kohtus tunnistas Buusmann end ſüüdi. Ta mõisteti kümneks kuuks wangi ja loeti eelwangistus kaheksa kuud kantuks.

Sulane, kel polnud iſikutunnistuſt.

Alekſander Oja tuli juunikuus Peningi walda, Rätſepa tallu Jüri Kure juure ſulaſeks. Kui teda taheti ſiſſe registreerida, ſelgus, et tal pole iſikutunnistuſt. Jaanipäewal lahkus Oja taluſt. Mõni aeg hiljem ſelgus, et peremehe õepoja Rudolf Kure iſikutunnistus, mis ſeiſis talu kapis, on kaduma läinud.

26. juunil tuli Saue walda Johannes Waldi juure ſulaſeks keegi noormees, kes nimetas end Rudolf Kureks ning näitas ette ka ſellenimeliſe iſikutunnistuſe.

Hiljem ſelgus, et tema õige nimi on Oja. Asjaſt teatati politſeile. Sulane arreteeriti. Ta tunnistas end iſikutunnistuſe warguſes ſüüdi. Ta on warem karistatud iſik.

Keſknädalal oli ſee aſi kohtus arutada. Kohus mõistis ta kaheksaks kuuks wangi.

Wiljandimaal tabati hobuſewaras.

Mõne päewa eeſt warastati Põögle restoraani eeſt Karksis Ernſt K. hobune. Kahjuſaaja märgates, et hobune kadunud, hakkas waraſt jälgima. 5 kilom. eemal, Nuia ja Abja waheliſel teel, ſaigi ta hobuſewarga kätte. See oli W. Treufeldt, kes waremgi ſeaduſe wastu patustanud. Ta wõeti wahi alla ja paigutati Wiljandi wanglasſe.

Näitekurſus Waſalemas.

Waſalema haridusſeltſi korraldusel on Waſalemas näitekurſus, milleſt oſawõtt wäga elaw. Kurſuſt juhatab haridusliidu instruktor Sooſerw. Kurſus töötab Waſalemas ſeltſielu uut hoogu tuua, ſeſt ſeni tunti ſuurt puuduſt pidutegelaſiſt. Selts otſustas ka käesolewal talwel korraldada pikemaajaliſed üldharidusliſed ja põllumajandusliſed kurſuſed.

Tormas lasti käiku „uued" 10-kroonilised.

16-aastane noormees walerahawalmistaja.

Mõne päewa eeſt oli Torma mõiſas riigi-wiinakauplusesſe antud kaks 10-kroonilist waleraha. Politſei-konstaablil läks korda kindlaks teha et need rahad oli walmistanud Kõnnu aſunduſe elutſew Endel Oraw, 16 a. w. Rahad on walmistatud käſitſi joonistades, järeltegemine on nii hästi õnnestunud, et wõib neid peaaegu ehtſateks pidada. E. Oraw wõeti wahi alla; konfiskeeriti ka wahendid, milledega rahad olid walmistatud.

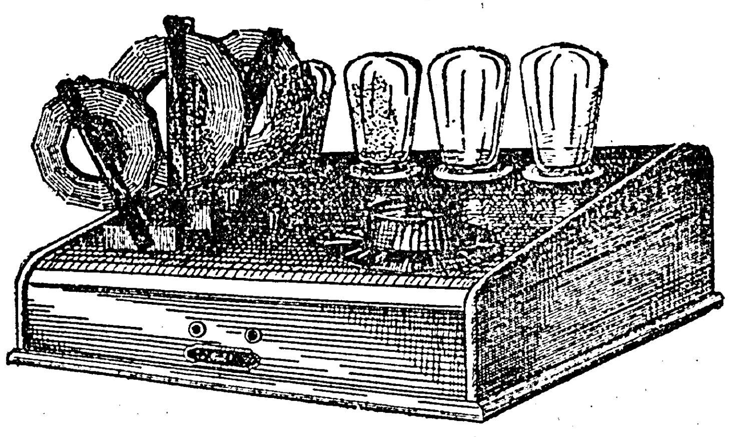

Aastad tulevad ja lähevad
Uued raadio-aparaatide tüübid ilmuvad ja kaovad jälle.

Ainult „MELODIC"
oli, on ja jääb ikka tunnustatud **rahvaaparaadiks,**
millele ei ole ilmunud võistlejat, ega ilmu ka tulevikus.

4-lambil. „Melodic".

Pilt kujutab Melodic 4-lambilist, mille hind ühes Philips-lam. kõigest **Kr. 50.-**

Melodic toob Teile valjuhääldajas rea suuremaid Euroopa saatjaid.
Melodic'i käsitusviis on äärmiselt lihtne.
Melodic'i voolutarvitus on minimaalne.

3-lamb. Melodic 3	**Hind Kr.**	**40.—**	ühes
4-lamb. Melodic 4	„ „	**50.—**	Philips
4-lamb. Melodic Luxus	„ „	**65.—**	lampidega

Meie demonstreerime Teile heameelega Melodic'i oma äris igapäev kl. 12—1 päeval ilma mingisuguse ostusunnita.

A-S. KARL LEMBERG, TALLINN, Viru tänav 3.

Õnnestunud Ungari õhtu Tartus.

Wiiulikunstniku prl. Hawasſi ſuur edu.

Ülewaade ungarlaste maailmakongressist.

„Fenno-Ugria" Tartu oſakond ja Akadeemiline Hõimuklubi korraldaſid 19. ſkp. Tartu üliõpilasmajas Ungari õhtu. Oſawõtt oli elaw, ſaal rahwaſt tungil täis.

Awaſõnad ütles prof. J. Mägiste, eriti terwitades Ungariſt ſaabunud wiiulikunstnikku prl. Annus Hawas'i ja prof. Cſekey't, toonitades wiimaſe tegewuſt Eestis hõimuſõbrana.

Õhtu muuſikaliſe oſa keſkkoha moodustas Karoly Huberi „Ungari fantaaſia", wiiuliduett, prl. Hawas'i ja Leonid Arro meisterlikul ettekandel, Selma Krauti klaweri ſaatel. Waimustatud publikum nõudis kordamiſt. Prl. Hawasſile annetati lilli.

Suurt huwi äratasid ka ungari rahwalaulud ja muuſikapalad prl. Ella Lipandi ja Selma Krauti ettekandel.

Prof. Cſekey kandis ette meeleoluliſe terwituſe, milliſe ta ungarlaste maailmakongressi awamiſe puhul awaldanud „Budapesti Hirlapis" ja oſaliſelt ette kannud kongressi pidulikul awamiskoosolekul.

Willem Ernits eſitas

ülewaate ungarlaste maailmakongressiſt

22.—25. aug. ſel aastal Budapestis. Kongressiſt wõttis oſa 447 ungarlaſt kodumaalt ja 284 wäliskülaliſt. Eestiſt oli oſawõtjaid kolm. Pidulikul juhuſil ulatus koosolijate arw tuhandesſe. Eſitatud olid Ungari aſunduſed kõigiſt maailmajagudeſt.

Kongressi puhul korraldati hulk igaſuguſeid pidustuſi ja wastuwõtte, iſegi praeguſe Ungari riigiwalitſeja Nikolaus Horthy juures.

Kongressi tegelik töö oli korraldatud neljas oſakonnas. Üldiſelt kanti kongressil ette umbes 70 referaati, neiſt üks prof. Cſekey'lt wälisungarlaste teadusliku organiſeerumiſe kohta ja teine referendilt ſoome-ugri rahwaste ja wälisungarluſe kohta.

Peale kongressi wiibis kõneleja weel mõned nädalad Ungaris, tutwunedes kongressi protokollidega ja wälisungari ſotſiograafiaga.

Kõneleja eſines ka

Turani Seltſis

kõnega Ungari-Eesti ſuhete kohta, toonitades muuſeas ungari keele wabatahtliku õpetamiſe wõimaluſt ja ſoowitawuſt mõnes eesti keſkkoolis (praegu on ſee juba teostunud Treffneri kooli õpilaste keſkel Tartus). Ka leidis ſooja pooleholdu õppiwa noorſoo wahetuſe mõte Ungariga, eriti ſuwel.

Lõppeks awaldas kõneleja lootuſt, et Ungari ſaab üle ka praegusteſt ſiſemisteſt ja wälisteſt raskusteſt ja ſammub wastu heledamale tulewikule.

Wiimaſena kõneles ajakirja „Eesti Hõimu" toimetuſe ſekretär neiu Ada Koit

Ungari ſuweülikooliſt Debrecenis,

omade läinudſuwiste kogemuste põhjal. See on korraldatud peaasjalikult wälismaalastele ja ſeda wõimaluſt peaks eriti eesti üliõpilasnoorſugu rohkem kaſutama. See oleks ſeda kergemini wõimalik, et majandusl ikud oſawõtutingimuſed on ülisoodſad, piirdudes peaaegu ainult ſõidukuludega.

Õhtu lõppes Ungari hümniga, mida publikum waimustatult kaaſa laulis.

Hiiumaal areneb ſeltskondlik tegewus.

Nooreb käiwad 15 klm. tagant lauluharjutustel.

Wanem põlw teeb takistusi.

Haridus- ja ſotſiaalministeeriumi haridusinstruktor E. Möllits wiibis pikemal ringreiſul Hiiumaal wabaharidus- ja kaswatustöö etendamiſe ja jälgimiſe otſtarbel.

Instruktor eſines mitmel pool koolimajades rahwakoosolekutel kõnedega, käſitades koduſe lastekaswatuſe ja wabaharidustöösſe puutuwaid aineid.

Hiiumaal tuntakſe ſeltskondliſe tegewuſe wastu ſuurt huwi. Üksikud haridusſeltſid ja ÜENÜ oſakonnad töötawad edukalt. Leidub iſegi energiliſi noori, kellel jõudu jatkub kohapeal wastawa hariduſliku organiſatſiooni puudumiſe tõttu käia 15 klm. tagant naabri koolmajas näite- ja lauluharjutustel.

Kohati ei hinda wanem põlw hariduſe- ja kaswatuſe-tööd wäljaspool kooli. Noortel tuleb töötada ettewaatlikult, et mitte wastollu ſattuda wanema põlwega. Juhtiwatel tegelastel on olnud õnnestuſt wõita ka wanemas põlwes uſalduſt enda töö wastu, näidates, et ſeltskonna tegewuſe kaudu noortes ei arendata ulakuſt, waid ümberpöördult, pakutakſe noortele paremat ajawiidet ja rakendatakſe tööle noorte ülewoolawat energiat, et ära hoida joomiſt ja ulakuſt.

Kohapealſete haritlaste ſuurem huwi asja wastu etendaks ſeltskonna tööd Hiiumaal kindlasti paremini. Korraldatud kõneõhtutel otſustati mitmes kohas ellu kutſuda õpperinge ja kurſuſi, et laiendada ja ſüwendada tegewuſt hariduslistel aladel.

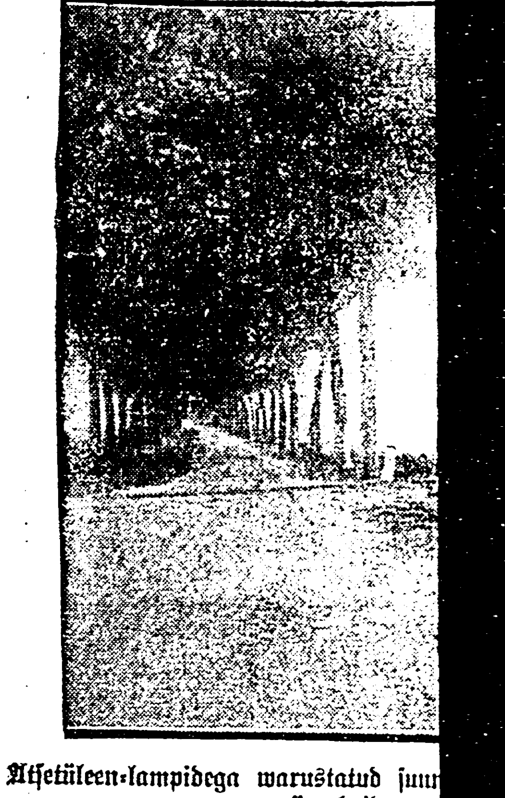

Atſetüleen-lampidega warustatud ſuur
ära hoida aut

Uus teh

Elektrienergia ſa

Prantsuſe inſeneri

Oleme harjunud, et tehnika alal iga päew toob uuſi leiutiſi ja uudiſi. Praeguſaja teadus ei tee enam tegemiſt kulla walmistamiſega kunſtlikul wiiſil, waid on pigemini huwitatud kaſuliku energia ſaawutamiſeſt; ſeſt paratamatult tuleb ükskord aeg, mil kiwiſüſi maapõueſt on kõik wälja toodud.

Nüüd on Prantſuſe inſener Dubos eſitanud Prantſuſe teadusakadeemiale kawa, kuidas õhuſt wõib ſaawutada ſuurel määral elektri energiat. Samuti kui tehnika lapſepõlwes õhuwooluſed panid käima tuulewestid, nii peab ka nüüd õhk andma jõudu meie maſinate käimapanemiſeks.

Dubos' kawad põhjenewad ſooja ja külma õhukihtide temperatuuri wahel. Teatawasti on ſoe õhk kergem kui külm, ta tungib kõrgemale ja jätab maapinnale ruumi jahedama õhu tarwis. Nii käib õhus igawene woolus üles ja alla, moodustades omaſuguſe õhukoſe, mille jõudu nüüd Dubos tahab ära kaſutada.

Tema kawa järgi tuleks kuſagil troopikamaal püstitada ſuur korſtnataoline ehitis, mille kõrgus oleks 800 mtr. ja läbimõõt wähemalt 10 mtr. Temperatuuri wahe ſelle korſtna ülemiſe ja alumiſe awauſe wahel on wähemalt 30 kr. C. Sellesſe korſtnasſe tuleks nüüd mahutada õhuturbiin, mis

Nii töötawad Amee

Ameerika elutempo on koguni tei
kallis, ühtegi ſilmapilku ei tohi wiita
mõte makſab kõikjal.

Pildil: Ameerika ajakirjanikud, k
kaubanduskoja eſindajaid Kaliforni
lid tipiwad lehemehed lennukis. lenn

wad ja kaovad jälle.
LODIC"
ustatud rahvaaparaadiks,
istlejat, ega ilmu ka tulevikus.
. „Melodic".
hind ühes Philips-lam. kõigest Kr. 50.-
rea suuremaid Euroopa saatjaid.
lihtne.
aine.
Hind Kr. 40.— ühes
„ „ 50.— Philips
s „ „ 65.— lampidega
hoameelega Melodic'i oma äris igapäev
stusunnita.
MBERG, TALLINN, Viru tänav 3.

gari õhtu Tartus.

prl. Hawaski ſuur edu.

te maailmakongressist.

Kongreſſi tegelik töö oli korraldatud neljas oſakonnas. Üldiſelt kanti kongreſſil ette umbes 70 referaati, neiſt üks prof. Cſekey'lt wälisungarlaste teaduslikn organiſeerimiſe kohta ja teine referendilt ſoome-ugri rahwaste ja wälisungarluſe kohta.

Peale kongreſſi wiibis kõneleja weel mõned nädalad Ungaris, tutwunedes kongreſſi protokollidega ja wälisungari ſotſiograafiaga.

Kõneleja eſines ka

Turani Seltſis

kõnega Ungari-Eesti ſuhete kohta, too̅nitades muuſeas ungari keele wabatahtliku õpetamiſe wõimaluſt ja ſoowitawuſt mõnes eesti keſkkoolis (praegu on ſee juba teostunud Treffneri kooli õpilaste keſkel Tartus). Ka leidis ſooja poolehoidu õppiwa noorſoo wahetuſe mõte Ungariga, eriti ſuwel.

Lõppeks awaldas kõneleja lootuſt, et Ungari ſaab üle ka praegusteſt ſiſemisteſt ja wälisteſt raskuſteſt ja ſammub waſtu heledamale tulewikule.

Wiimaſena kõneles ajakirja „Eesti Hõimu" toimetuſe ſekretär neiu Ada Koit

Ungari ſuweülikoolist Debreczenis,

omade läinudſuwiste kogemuſte põhjal. See on korraldatud peaasjalikult wälismaalastele ja ſeda wõimaluſt peaks eriti eesti üliõpilasnoorſugu rohkem kaſutama. See oleks ſeda kergemini wõimalik, et majanduslikud oſawõtutingimuſed on üliſoodſad, piirdudes peaaegu ainult ſõidukuludega.

Õhtu lõppes Ungari hümniga, mida publikum waimuſtatult kaaſa laulis.

ſeltskondlik tegewus.

m. tagant lauluharjutustel.

lw teeb takistusi.

15 klm. tagant naabri koolmajas näitemängu- ja lauluharjutustel.

Kohati ei hinda wanem põlw hariduſe- ja kaswatuſe-tööd wäljaspool kooli. Noortel tuleb töötada ettewaatlikult, et mitte waſtollu ſattuda wanema põlwega. Juhtiwatel tegelastel on olnud õnnuſt wõita ka wanemas põlwes uſaldust enda töö waſtu, näidates, et ſeltskonna tegewuſe kaudu noortes ei arendata ulakuſt, waid ümberpöördult, pakutakſe noortele paremat ajawiidet ja rakendatakſe tööle noorte ülewoolawat energiat, et ära hoida joomiſt ja ulakuſt.

Kehapealſete hariklaste ſuurem huwi aſja waſtu elendaks ſeltskonna tööd Hiiumaal kindlasti paremini. Korraldatud kõneõhtutel otſustati mitmes kohas ellu kutſuda õpperingе ja kurſuſi, et laiendada ja ſüwendada tegewuſt hariduslistel aladel.

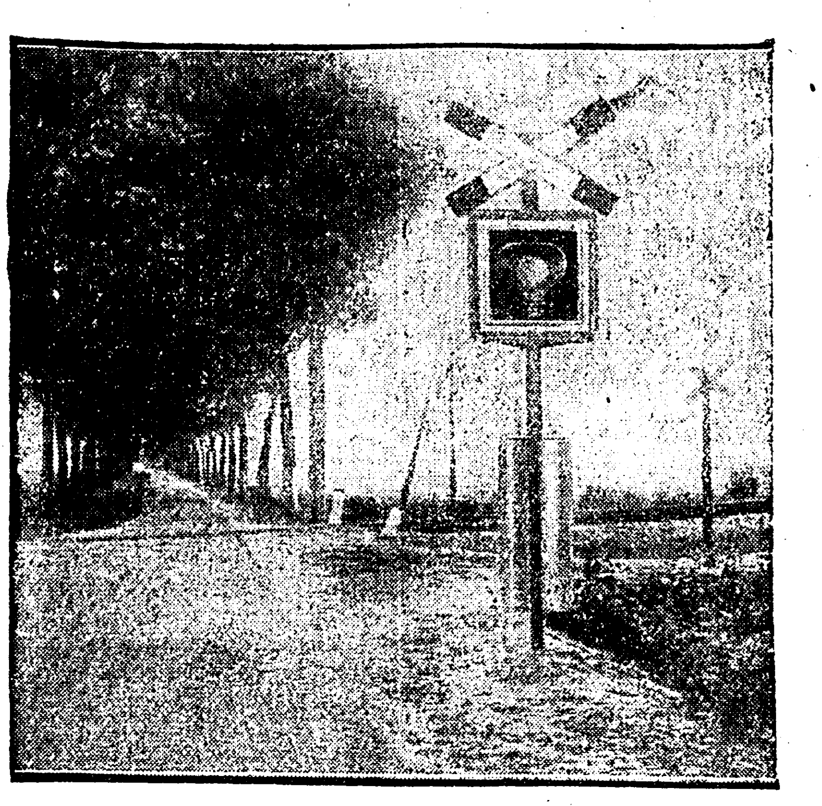

Atſetüleen-lampidega waruſtatud ſuunanäitajad Ameerikas, mis aitawad ära hoida autoõnnetuſi.

Uus tehnikaime.

Elektrienergia ſaawutamine õhuſt.

Prantſuſe inſeneri utopistline kawa.

Oleme harjunud, et tehnika alal iga päew toob uuſi leiutiſi ja uudiſi. Praeguſaja teadus ei tee enam tegemiſt kulla walmiſtamiſega kunſtlikul wiiſil, waid on pigemini huwitatud kaſuliku energia ſaawutamiſeſt; ſeſt paratamatult tuleb ükskord aeg, mil kiwiſüſi maapõueſt on kõik wälja toodud.

Nüüd on Prantſuſe inſener Dubos eſitanud Prantſuſe teadusakadeemiale kawa, kuidas õhuſt wõib ſaawutada ſuurel määral elektri energiat. Samuti kui tehnika lapſepõlwes õhuwooluſed panid käima tuuleweskid, nii peab ka nüüd õhk andma jõudu meie maſinate käimapanemiſeks.

Dubos' kawad põhjenewad ſooja ja külma õhukihtide temperatuuri wahel. Teatawasti on ſoe õhk kergem kui külm, ta tungib kõrgemale ja jätab maapinnale ruumi jahedama õhu tarwis. Nii käib õhus igawene woolus üles ja alla, moodustades omaſuguſe õhukoſe, mille jõudu nüüd Dubos tahab ära kaſutada.

Tema kawa järgi tuleks kuſagil troopikamaal püstitada ſuur korſtnataoline ehitis, mille kõrgus oleks 800 mtr. ja läbimõõt wähemalt 10 mtr. Temperatuuri wahe ſelle korſtna ülemiſe ja alumiſe awauſe wahel on wähemalt 30 kr. C. Selleſſe korſtnaſſe tuleks nüüd mahutada õhuturbiin, mis töötaks ſamuti kui weſiturbiingi. Sel moel ſaawutatud energiat wõiks ſiis moondada elektriks, mida wõib juhtida kaugema maa peale.

Selle kawa teostamine näib olewat lihtne, kuid wõtab hiiglaſummaſid, nii et ta eſialgu paratamatult jääb utoopiaks, tulewikuunistuseks.

Igas raudteejaamas
on müügil „Waba Maa"

Nii töötawad Ameerika ajakirjanikud.

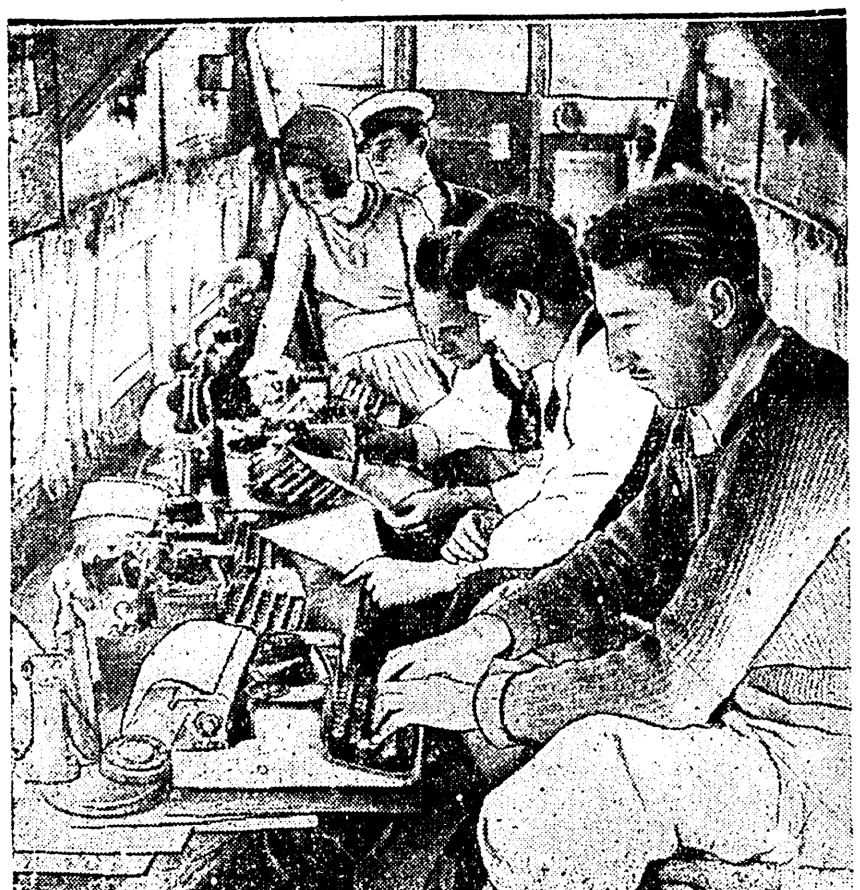

Ameerika elutempo on koguni teine kui meil Euroopas. Iga minut on kallis, ühtegi ſilmapilku ei tohi wiita asjatult. „Aeg on raha" — ſee põhimõte makſab kõikjal.

Pildil: Ameerika ajakirjanikud, kes lennukis ſaadawad Los-Angeleſi kaubanduskoja eſindajaid Kaliforuia elektrinäituſe awamiſele. Oma artiklid tipiwad lehemehed lennukis. lennu ajal,

Tallinn 25 aastat eestlaste käes.

K. Päts 1904. a. walimiswõiduſt.

Eesti ärkamise tähtsam werstapost.

Tänawu detſembris ſaab 25 aastat täis, kui eestlaſed Tallinna linnawalitſuſe wallutaſid. See oli linnawalimistel 9.—15. detſembril 1904 (wana kalendri järele), kui Eesti walijad eſimeſt korda oma nimekirjadega eſineſid ja üllatawa wõidu ſaawutaſid: kõigeſt 6 linnajaoſt jäi ainult ſüdalinna 6 linnajagu wana Sakſa eſituſe kätte ning 2. linnajagu läks eestlaste ja ſakslaste kätte pooleks. Kõik muud linnajaod ſaatſid raatuſeſſe Eesti eſituſe.

Sel wõidul oli määratu tähtſus kogu Eesti liikumiſes. Tallinn oli eſimene linn, mis eestlaste kätte ſattus. Eestimaa linnad olid tol ajal weel täielikult Sakſa ilmega. Iſegi Eesti haritlaskonnas oli kodukeeleks ſakſakeel. Ainult ametnikkude ringkonda oli ka wenekeel ſiiſſe tunginud.

Tallinna wallutamiſe peakorraldajaks oli Konstantin Päts. Pärast ülikooli lõpetamiſt oli ta 1900 a. Tallinna tulnud ja ſiin ühes teiste noorte Eesti haritlastega päewalehe „Teataja" käima pannud. Selle lehe ümber hakkas ſiis uus Eesti elu ennaſt Tallinnas läbi murdma. Oma tolleaegſeteſt mälestusteſt jutustab meie lehe eſindajale hr. Konstantin Päts lahkelt järgmiſt:

„Tallinnas oli ſiis wiſt umbes 70.000 elanikku, neiſt kaugelt ſuurem oſa eestlaſi. Kuid linn oli täitſa Sakſa linn. Kui meie adwokaat Karlſoniga ja Jüriſega Rannaſalongis Eesti keelt hakkaſime rääkima, ſiis kohkuſid mõned wanemad Eesti haritlaſedki ſelleſt ära. Linnawalitſus oli mitte ainult täieliſelt ſakslaste käes, waid ſeal walitſes niiſugune wana kopitanud Balti waim, et ſee mitmele ſakslaſelegi ſüdame peale käis. Iga uuenduſt kardeti kui tuld. Linna majapidamiſes polnud mingit korda. Lasti ehitada maju kord otſaga, kord küljega tänawa poole, nagu ſeda Narwa manteel weel praegu wõime näha. Linnawalitſuſe tehniliſed jõud olid niiſama wäikeſe ulatuſega, kui nende juhidki. Uuteſt aadeteſt Sakſamaa linnade majapidamiſes ei olnud ſiinſetel baltlastel aimugi. Üks Sakſa linnanõunik küſis minult kord ſügawa imestuſega: Kus teie teate, et Sakſamaal need asjad nii ja nii on? Wastaſin, et olen ſeda lugenud. — Merkwürdig!, oli ainuke ſõna, mis ſelle peale kuulſin.

Kui „Teataja" ilmuma hakkas, tekkis ka Tallinna Eesti ſeltſides uus elu. Sündis „Kalewi" ſelts ja wana „Estonia" puhastati. Püüdſin Eesti haritlaſi Tallinna tõmmata, olgugi, et neil ſiin wäga raske oli läbi lüüa. Siia aſuſid Strandman, Karlſon, Jüriſe, dr. Maſing, Teemant, Pung j. t.

Kui haritud jõudu kogunes, wõiſime ka juba linnawalitſuſe wärskendamiſe peale mõtelda. Tallinna eeslinnad olid Eesti majaomanikkude käes ja neid organiſeerides lootſime tööjõuliſe Eesti waſtasrinna wanale Sakſa enamuſele raatuſes juure wiia. Seni oli ſeal loid mitte üksnes walitſew enamus, waid ka waſtasrind oli nud. Eesti linnawolinikke oli ſeal ka ennegi, kuid ainult ſakslaste kaaſajooksjateks, kes palju ſuud lahti ei teinud.

Walimiſte organiſeerimine ſündis ſalaja ja ſakslaſed ei teadnud meid eſialgu kartagi. Waſt paar nädalat enne walimiſi läks täielik kihutus lahti. Siis oli aga waſtu panna hilja. Walijad käidi majaſt majaſſe läbi. Eriliſt agaruſt näitaſid üles meie agitaatorid hrad Schlisti ja Ihermann.

Ka ſakslastel olid oma kihutajad — agendid eestlastegi ſeaſt, kuid need olid ainult wäikeſed palgaliſed, kellel mingi idee eeſt polnud wõidelda. Sakslaſed kollitaſid, et eestlaſed raatuſeſſe ſaades end barbaaridena hakkawad ülewal pidama, et nad linna realkooli ſulewad, linna promenaadid kartulimaaks muudawad jne.

Walimiskooſolekud olid äärmiſelt tormiliſed. Oli ſakslaste pool teeniaid eestlaſi, keda kaua julgustama pidi, et nad üldſe kooſolekule uſaldakſid ilmuda. Kired läkſid kohe lõkkele. Sakslaste agente wiſati kooſolekutelt wälja, kiſuti palitud lõhki ja tehti muud mürgelt.

Igapäew walis iſe linnajagu. Kui üks linnajagu wõitis, läks rahwas waimustuſes „Estoniaſſe" ja „Lootuſeſſe", kuhu ka walijad tulid, kes järgmistel päewadel walima pidid. Rõõmuhõiskamiſte all andſid need ſeal teatuſe, et nemadki tahawad wõita.

Wõidu ſuurus oli meile täitſa ootamata. Olime lootnud ainult tugewat waſtasrinda ſaawutada ja olime ſaanud raatuſes täieliku enamuſe. Ainult ſüdalinna 6. linnajagu, kus meie üldſe ei kandideerinudki, oli jäänud ſakslaste kätte. Ootamata wõit tõi meile ka praktiliſi raskuſi. Meil ei jatkunud wilunud jõuduſid, et neid linnawalitſuſe kohtadele aſetada.

Pooled linnaõnikkudeſt jätſime ſakslastele. Linnaſekretäriks ſai adwokaat M. Pung. Lüüaſaamiſe wihas tahtſid ſakslaſed talle palka poole wõrra wähendada. Teemant läks ſelle peale wäga terawaks. Deminile tähendas ta, et ſee linnawolikoguſſe mitte magama ei peaks tulema. Mina olin lehe juures kinni, kuid ſiiski tuli ka linnawalitſuſſe minna.

Kõige raskem oli leida linnapead, keda Peterburg ametiſſe kinnitaks. Tahtſime ſeks adwokaat J. Poskat. Tema aga ütles ära, olewat ſuur pere ja ſuured kulud. Soowitas ſiis kubermangu talurahwa asjade komisjoni alaliſt liiget tõſiſt riiginõunikku Hiatſintowi, kui rahulikku ja erapooletut meeſt. See oli nõus ja ſai ka kinnitatud.

Linnakomisjonides ſai palju tööd tehtud ja hoog oli ſuur. Linn oli nagu üles äratatud. Sakslaſedki ſaid nagu ſelleſt wärskeſt õhuſt kaaſa kistud ja mitmed nende tegelaſed käiſid meie pool ſalaja nõu andmas, mis uuenduſi ja kuidas tuleks läbi wiia.

Muidu kohtles aga Sakſa ſeltskond Eesti linnawalitſuſt äärmiſe umbuſaldusega. Harjuwärawa mäe all, Kaarli promenaadi pool küljes, oli prügiauk, mille aſemele laſkſin murutõniſe platſid teha. Kohe tekkis ſakslaste ſeas jutt, et eestlaſed ſeda omale tegewat. Üks Sakſa tüdruk küſis minult, kas ſeal ainult eestlaſed mängida tohiwad, neil kodus räägitawat nii.

Õnnetuſeks tulid warsti 1905 a. ärewad päewad, mis kõik uuenduſe tööd katkeſtaſid ja Eesti tegelaſed lõpuks ära põgenema ſundiſid. Sakslaſed paluſid ſiis koguni linnawolikogu laiali ajada ja uued walimiſed toime panna. Seks käis allkirjade korjamiſe leht majaſt majja ringi, mille üks eestlane üle lõi. Eesti linnategelaſi, kes 1905 detſembris ſõjaſeaduſe ja karistusſalkade tulekul kinniwõtmiſte eeſt ära põgenenud, ſüüdistati linna rahade ülelöömiſes, mis aga pärast järeluurimiſel tõeks ei oſutunud.

Sakslaſed on tolleaegſet liikumiſt püüdnud puht marurahwusliſeks kujutada. Meil oli aga rahwusline moment tagaplaanil. Peaasjaks olid uuenduſed linnawalitſuſes, millele ka paljud wenelaſed kaaſa tulid, ſalaja iſegi ka mitmed ſakslaſed."

Mexiko weristelt walimistelt.

Äsja peeti Mexikos preſidendi walimiſi, mis lõppeſid Pasqual Ortiz Rubio ſuure wõiduga. Walimiſed olid õige weriſed, paljudes kohtades tuli ette raskeid löömingnid kahe wõitlewa erakonna wahel. Paljud makſid walimiſte eeſt eluga, paljud ſaid raskesti haawata.

Piltidel: waſakul — Pasqual Oritiz Rubio, kes waliti preſidendiks. Waremalt oli Rubio ſaadikukuna Berliinis. Paremal — Joſe Vasconcelos, kelle kandidatuur walimistel läbi kukkus.

See pole häbiasi

tahta ilus olla. Seepärast võib ka kõige häbelikum meie poole sisse astuda ja omandada raamatu „Kuidas saada ilusaks!"
Juhatusi kuidas saada ilusaks ja jääda ikka nooreks 18 pildiga hind 50 senti

Eeldate siiski enese isiku tundmatuks jäämist, siis vajate vaid raamatuhinna meile postmarkides ära saata ja saate meilt raamatu postikuludeta kätte saadetuna.

Pealadu:
K-Ü. „Rahvaülikool"
raamatukauplused
Tallinnas
Hariu t. 48, omas majas.
Jaani tän. 6, pangamajas.

Narwa-Jõesuus leiti motoorpaadilt ſalakaupa.

Kapteni poeg kontrabandiſt.

Narwa-Jõeſuu ſadamaſſe ſaabus 19. now. Soomeſt mootorpaat „Oſt". Selle mootorpaadi omanikuks ja kapteniks on Karl Tenſon. Läbiotſimiſe juures leidſid tolliametnikud nimetatud mootorpaadiſt peidetult 7 ſuurt karpi ſigareid, 3 lahtiſt pakki ſigareid, ſuitſukarp, tükk ſeepi ja waaſi alune kas klaaſiſt wõi portſellaaniſt. Mootorpaadi omanik ja kapten Tenſon ſeletas ülekuulamiſel, et ſalakauba ſiſſetoojaks on olnud tema poeg, kes ſellega raha tahtnud teenida. Salakaup konfiskeeriti ja tuuidawasti kawatſetakſe ka mootorpaat aresti alla panna.

Mees, kes waikis 8 kuud.

Kui karistusalune kaotas kõnewõime.

Berliini lehed teawad kõnelda noormeheſt, kes 8 kuu kestel ei rääkinud ühtegi ſõna. See on 27-aastane Kaſimir Sartſhkow, kes 1922. a. Poolaſt wäeteenistuſe kartuſel ära põgenes. Teda ſüüdistatakſe umbes 28 wäikſemas warguſes ja murdwarguſes, mis ta on toiminud Pommernis, Brandenburgis ja Sileeſias. Ta tabati juba möödunud aasta oktoobris. Glogbaus, kuhu ta käesolewa aasta märtſikuus üle toodi, jäi ta korraga tummaks. Kuigi arstid tunnistaſid ta teeſklejaks, ei hakanud noormees kõnelema ega waſtanud ka kaaswangide küſimustele. Nii mängis ta tumma terwelt 8 kuu kestel. Nüüd korraga awas ta aga oma ſuu. Ta oma ſeletuſe järgi waldanud teda wiimaſel ajal hirm, et ta tõepooleſt enam ei ſuuda rääkida. Alul tal olnud kawatſus waikida kogu 5-aastuſe karistuſe kestel.

Zane Grey
Lääne tähtede wõlus

on uus romaan, mis hakkab ilmuma lähemal ajal meie lehes. Kuulus Ameerika kirjanik Metsik-Lääsi laulik viib seekord lugeja rahutu Meksiko rajale, kus romaani kangelasel Nev-Yorgi peenemast seltskonnast pärit oleval noorel neiul juba saabumise silmapilgust peale tuleb kokkupõrgata tsiviliseerimata ilma inimeste ja kommetega. Põnev sündmustik, teravad vastuolud linna kultuuri ja metsiku looduse vahel — hoiavad lugejad alalises põnevuses.

‚Punamütsike‘ hakkas weksleid wõltſima

Kuidas kooliplika hankis endale raha. Walega tahtis weeretada ſüüd teiſe kaela.

Koolitunnid — wagunites ja wanglas.

Lapſed hakkawad ka juba weksleid wõltſima. Keſknädalal tuli rahukogus arutuſele ühe lapſe protſeſs ſääraſe patu päraſt. Süüpinki astus punaſe mütſiga tütarlaps Hilda W., Nõmme linna noor naiskodanik. Praegu ta on 18 a. wana, kuid kuriteo ajal oli alles 17 aastane. Praegu ta pole küll wahi all, kuid eſialgul teda on peetud ſelle asja päraſt wanglas. Ta on näinud ſeal mõndagi maailma pahedeſt. Wanglaſt wabanenuna jutustanud ſõbrannadele naiswangide kinniſe elu warjukülgi. Kahju tütarlapſeſt. Kuid tal näib olewat kuraaſi, ſel lapſel. Pea kipub ſüüpingis norgu, kuid ſealſamas ta wiskab pea uhkelt kuklasſe ning ta ilme on peaaegu wäljakutſuw.

See oli läinud aastal 20. ſeptembril, kui keegi Arwed Org ilmus Nõmmel, S. Pärnu maanteel nr. 45 elutſewa Anna Hoppenſtieli juure ja näitas ette weksli, mille oli Hoppenſtieli giro. Küſis kas ſee on tema kirjutatud. Hoppenſtiel eitas. Siis ütles Org, et tal on weelgi ſääraſeid weksleid ning awaldas arwamiſt, et ſelle wõltſimiſega on ſaanud toime Hilda W.

Kuidas need wekslid ſattuſid Orgi kätte. Ta ſeletab, et 19. juunil tulnud Hilda W. tema juure Raudtee t. nr. 44 ja awaldanud ſaladuſe, et ta wajab umbes 150 krooni raha. Milleks noor tütarlaps wajas raha ja miks ta tuli oma häda kaebama juſt Arwed Orgile, ſelleſt kohtus ei räägitud. Kuid Arwed Org ſeletab, et ta on tunnud Hildat ja wõtnud ta palwet kuulda ning otſustanud olla talle abiks. Öelnud, et pangaſt ſaab raha weksli wastu.

Järgmiſel päewal nad läinud kaheksi Tallinna teiſe ühispanka, kus Orgil oli krediit. Siin teatati Orgile, et ta wõib ſaada ainult 100 krooni. Hilda W. oli nõus ka ſeda wastu wõtma, kuigi ta wajas rohkem. Selle järgi wõeti pangaſt kaaſa diskontoleht ning mindi kellegi Seeberi korterisſe, et ſeal täita diskontolehte. Seal wõtnud Hilda W. käekotiſt weksli, mille pöördel olnud juba Hoppenſtieli ja W. enda girod. W. rääkinud, et Hoppenſtiel on Nõmmel majaperenaine. Org kirjutanud wekslile wäljaandjana alla, ſaanud pangaſt raha ja annud edaſi Hildale. Wiimaſelt ta ſaanud wõla kindlustuseks teiſe 100 krooni ſuuruſe weksli, millel oli ſamuti Hoppenſtieli giro.

Hilda oli lubanud 20. ſeptembril weksli wälja osta, kuid ta ſeda ei teinud. Sellepäraſt andis Org teiſe ſajakroonilise panka. Hiljem tõi Hilda kaks kolmekümne kroonilist pikendamiſeks, lubades taſuda 40 krooni rahas.

Kõigil neljal wekslil oſutuſid Hoppenſtieli allkirjad wõltſituks. Wekslitel ei olnud Anna Hoppenſtieli nime, waid „M. Oppenſtil."

Hilda W. wõeti wõltſimiſe päraſt wastutuſele. Ta tunnistas end wõltſimiſes küll ſüüdi, kuid ſeletas, et tema pole raha ſaanud, waid ſelle ſaanud Org. Wiimane wajanudki raha. Tema wõltſinud eſimeſel wekslil allkirja Orgi pealekäimiſel. Wastaſel korral ähwardanud Org lewitada laimu juttu tema tuttawa peale. Kartnud, et wanemad ei luba ſiis ſelle tuttawaga läbi käia, ſellepäraſt tulnud Orgi ſoowile wastu ja wõltſinud allkirja. Järgmistele wekslitele olnud ſunnitud wõltſima allkirju juba ſellepäraſt, et kartnud eſimeſe wõltſimiſe awalikuks tulemiſt.

Sama ſeletuſe andis kaebealune ka kohtus.

Milleks Org wajas raha? Küſiti kaebealuſelt. Ta ſeletas, et Org olewat ſoonud palga maha, naine aga tahtnud minna lehma oſtma ja nii olnud Org pigis.

Kõik andmed aga kõneleſid W. kahjuks. Kohus ei ſaanud ta juttu uskuda, ſeſt ta ſeletus oli täis wastoluſid, ei klappinud tõſioludega.

Kohus püüdis kriminaalaſſistent Rulli kaudu jõuda ſelguſele Hilda W. iſiku kohta. Tunnistaja teatas, et tütarlaps ei ole küll kuriteoliſelt kahtlane, kuid ſääraue wemmal ta on küll, et ei kuula wanemate ſõna. Wanemad ſaadawad ta hommikul kooli, kuid tema ſõidab rongides edaſi-tagaſi kuni koolitöö lõpuni ja ſiis läheb koju nagu tuleks kooliſt.

Rahukogu tunnistas Hilda W. ſüüdi ja mõistis ta poolteiſeks aastaks wangi.

„Eesti Lina" 1926 a. linad.

Särewere riigimõiſa hädas kahjutaſu nõudmiſega.

Särewere riigimõiſa walitſeja annud 1926 aastal Türi tarwitajateühiſuſele edaſiſaatmiſeks keſkühiſus „Eesti Linale" 503 puuda leotamata linawarſi.

Praegu on mõiſawalitſeja aga hädas, ſeſt raha ta nende eeſt ei ole ſaanud. Türi tarwitajateühiſus ei taha wõlga tunnistada, ſeſt tema ei olewat linu oſtnud, waid wõtnud nad wastu komiſjoni aluſel.

Mõiſawalitſeja on põllutööministeeriumi wolinikuna eſinenud nõudmiſega Türi tarwitajateühiſuſe wastu, et andku ſee linad tagaſi wõi maksku raha wälja.

Linade wäärtuſt hindab kahjuſaaja kr. 503.20 peale.

Kaubalaewadel wõib teenistuſt leida.

Kuna meil mitmel alal on tunda inimestel tööpuuduſt, on mõned alad, kus töötegijateſt wõib puuduſt tundma hakata, nii et noormeestele wõib ſoowitada nende peale tähelepanu juhtida. Sarnasteſt aladeſt oleks praegu nimetada kaubalaewades mehaanikute ja oſaliſelt raadiotelegrafistide alad. Selle tõttu ſoowitatakſe kutſe-walikul ſilmas pidada kaubalaewa mehaanikute-kooli, mis töötab Tallinna tehnikumi juures ning warsti algawaid raadiotelegrafistide kurſuſi ſealſamas.

Raha Tallinna tänawal

Ameerikalik reklaam „Esto-Muuſika" ja „Dubaſe" äri waateakendel.

Eile õhtul wõis näha omapäraſt pilti Tallinnas Wiru tänawal „Esto-Muuſika" ja Jaani tänawal „Dubaſe" ſaapakaupluſe ees. Seal katkestati järsku liikumine — ei tea kelle poolt — ja rahwas hakkas kogunema waateakende ette.

Uudishimuliſi, keda algul mõnikümmend näis, paiſus mõne minuti jooksul paariſaja pealiſeks ſalgaks, mis tahtis wägiſi tänawliikumiſt ſulgeda ja mille lahtihoidmiſeks ſeaduſeſilmal küllalt tegemiſt oli.

Küſitakſe: „Mis ſeal lahti?" Seſt kõigil pole ju wõimaluſt akna ligi pääſeda.

Ligemalſeisjaiſt wastab keegi: Raha, — kuld, hõbe, paber ja metall!

„Milleks ſee aknal ja nii ſuurel määral?"

„Kui ſuurel?" „Noh, miljon kindlasti." Pääſedes ligemale, milleks tugewasti abiks küünarnukid, awanes wõimalus pilku heita „Esto-Muuſika" waateaknale, kus tõesti wirnawiiſi tuliuuſi krooniliſi ja metalli.

Iſegi wana Wene kulda wõis aknal ſilmitſeda.

Samane lugu oli ka „Dubaſe" waateakna ees, — ſealgi wirnana tuliuuſi krooniliſi, ei puudu ka kuld, olgugi et wähemal arwul kui „Esto-Muuſika" waateaknal.

Pöörasime järelpärimiſega äriomanikkude poole, milleks nad oma waranduſt rahwale demonſtreeriwad, kuid ſealt wastati, et raha pole mitte nende oma, waid Rakwere R. Hariduſeltſi, kes tulewal pühapäewal, ſ. o. 1. dets. oma loterii looſib ja rahwale ka tahab näidata rahawirnaſid, mis õnnelikkudele wõitjatele tuleb wälja maksta.

Sarnane teguwiis, kus rahaga reklaami tehakſe, pole Tallinnas uudis, kuid reklaamitegijatel on warem olnud akendel ikka reklaamraha. Seekord on aga akendel wälja pandud õige raha.

Nagu loterii korraldajate poolt meile teatatakſe, olla ka ſelle eeſt hoolitſetud, et raha terwena panka rändab. Kuuldawasti jääwad rahad aknale weel mõneks päewaks.

Autojuht karistatud.

Poiſike jäi alla.

11. aug. l. a. ilmus Tallinna politſei 4. jaosk. autojuht Nikolai Pullat ja andis üles, tema olla Suure Pärnu maanteel maja nr. 120 kohal poiſikeſele autoga otſa ajanud. Wiimaſe toimetanud meelemärkuſeta olekus keſkhaigemajja.

Ülekuulamiſel ſeletas Pullat, et poiſikene, kes oſutus Johannes Loopmanniks, olla oma ettewaatamatuſe tõttu auto alla jäänud.

Eeluurimiſel ſelgus, et ſaatuslikul päewal umbes kella ½3 paiku töötas linna tänawate pühkija Anna Loopmann ühes oma poja Johanneſega Suurel Pärnu maanteel; korraga märkas ta kui auto temaſt mööda ſõitis ja 15-aastaſe pojale otſa ajas, wiimaſt mõni ſamm edaſi lohiſtades.

Lähenedes tänawal töötajaile, pole autojuht aga ſignaali annud.

21. aug. ſuri Joh. Loopmann haigemajas.

Hooletu ja ettewaatamata ſõidu päraſt wõeti N. Pullat wastutuſele. Tallinna-Haapſalu rahukogu mõistis tema 4 kuuks wangi. Sama otſus jäi püſima ka kohtupalatis ja riigikohtus.

Käsmu laewad wälisweteſ.

Aurik „Lenna" jõudis 20. now. Pärnuſt Tallinna, kuſt ta ſaetud metſalaadungiga Amsterdami ſõidab. Aurik „Nemrac" jõudis 17. now. Hulli, kuſt ta ſütelaadungiga Tallinna tuleb. Aurik „Linda" tühjendab praegu Amsterdamis, kuſt ta loodetawasti 22. now. tühjalt Hulli ſõidab ja ſealt ſütelaadungiga Tallinna tuleb. Aurik „Hilda" on teel Pärnuſt Mancheſteri, laadungiks ſaetud mets. M.-l. „Merilind" jõudis 14. now. Kotka, kuſt ta metſalaadungiga Rostocki ſõidab. M.-l. „Elna" jõudis 11. now. Kotka, kuſt ta peale tühjendamiſt Hamina ſõidab metſa laadima Holbäcki wiimiſeks. P.-l. „Tormilind" on teel Londoniſt koksi-laadungiga Helſingi. P.-l. „Hermiine" on teel Lowiiſaſt Kopenhaageni. Laadungiks ſaetud mets. P.-l. „Elfriide" jõudis 9. now. Wiiburgi. P.-l. „Anette" ſõidab 20. now. Tallinnaſt Fredrikſſundi. Laadungiks ſaetud mets.

Ainult 75 ſenti
maksab „Esmaspäew" kolmeks kuuks postiga koju kätte ſaates.

Tallinna Põllumeeste ſeltſi ſuur ettewõte.

Kui palju tuleb uuſi näitusplatſe?

Tallinna wanal näituſeplatſil on ſuurem oſa hooneid juba lammutatud. Näituſteſt oſawõtjatel on weel täieſti ſelguſeta, kuhu tulewikus näituſele tuleb minna, ſeſt ajalehtedes tuleb igal nädalal iſemoodi teateid iſe organiſatſioonide poolt. On näituſeks kirjutatud, et põllumeeste-ſelts teeb näitusplatſi Pirita tee äärde, linnawalitſus Lasnamäele, aktſia-ſelts „Näitus" ka kuſagile ja wiimaks weel põllutööministeerium kawatſewat oma näituſega kolida Tallinnaſt wälja Ülemistele.

Tallinna Eesti põllumeeste ſeltſil on näitusplatſiks renditud kahe aſfalteeritud parema liikumistee, Koſe tee ja Narwa maantee wahel (Narwa mnt. nr. 77) 35 aasta peale 181.191 ruutmeetrit maad, mis on rohkem kui 5 korda ſuurem wanaſt näitusplatſiſt. Kawatſetaw Pirita tramm läheb üle ſelle platſi, mis tulewikus liikumiſt hõlbustaks. Plats on juba peaaegu aiaga piiratud, puuduw oſa ehitatakſe 1930. aastal. Eſimene näitushoone, mille põrandapinna ſuurus 680 ruutmeetrit, ſaab käesolewal nädalal katuſe alla. Sarnaſeid hooneid läheb näituste korraldamiſeks weel waja 8, ſiis ſaab põrandapinda 2720 ruutmeetrit, kuna wanal platſil ſee oli ligi 2000 ruutmeetrit. Sellele platſile tuleb ka rida wäljapanijate pawiljone, milliſeid ſenini ülesantud 14. Selts loodab näitusplatſiga omal jõul hakkama ſaada; ſeltſi wõlgadeta waranduſe wäärtus on 114.000 kr., mille peale laenu tehakſe. Jäetakſe igal a. 5000 kr. üle, mis läheb näitusplatſi korraldamiſeks ja ſelleks tehtud wõlgade taſumiſeks.

Linnawalitſuſel on Lasnamäel maa-ala reſerweeritud; wõib olla, tuleb päraſt 1963. aastat ſuurema näitusplatſiga Pirita teelt ſinna üle kolida.

Aktſia-ſelts „Näitus" tahab kuſagil ſüdalinnas ehk lähemas ümbruſes ühte ſuurt näitushoonet ehitada. Seltſil on aktſiakapitali ja ſeniste näituste ülejääki kaſutada ümmarguſelt 40.000 krooni, mis ſuuremalt oſalt ſularahas. Selleſt ſuure hoone ehitamiſeks ei jatku, waid loodetakſe abi linnalt ja riigilt. Sagedasti imestatakſe, miks põllumeeste ſelts ja aktſia ſelts „Näitus" ühiſelt näitusplatſi korraldamiſele ei aſu. Wiimaſele ei ſobi põllumeeste-ſeltſi näitusplats, kuna põllumeeste-ſeltſil põllumajanduſliste näituste korraldamiſel jällegi üheſt näitushooneſt ei jatku.

Wiimaſel ajal on põllutööministeeriumis jällegi üleriikliſeſt põllumajanduſe-näituſeſt rääkima hakatud ja ſelleks wäga ſobiwaks kohaks Ülemistel Diwigateli tehas walitud, kus ſuured hooned tühjalt ſeiſmas. Teiſelt poolt arwatakſe jällegi, et need hooned wäga palju remonti wajawad, katuſed laſkwat kõik wihma läbi nagu ſarjad ja mõnesſe hoonesſe olewat iſegi elukardetaw ſiſſe minna — ähwardawat kaela kukkuda. Üleriiklike näituſe koha määrab kindlaks ſelle näituſe nõukogu, mis koosneb 15 liikmeſt, keda Põllumajanduſe Peawalitſus heaks arwab põllutööministrile kinnitamiſeks ette panna.

Kas üleriikliſeſt põllumajanduſe-näituſeſt üleüldſe asja ſaab wõi mitte, oleneb täieſti Riigikoguſt, kellelt ſelleks 10 miljonit ſenti riigi raha küſitakſe.

Kasanova tuleb!

Kirjandus, kunst, teater.

„Talupoja poeg"

Mait Metſanurga juubelietenduſel.

Mait Metſanurga 50-a. ſünnipäewa pidustuſed, mis algaſid esmaspäewal „Estonia" kontſertſaalis ametliku aktuſega, lõppeſid keſknädalal teatriſaalis ſünnipäewalapſe juubelinäidendi „Talupoja poja" eſietenduſega. Et ſee teatriõhtu pakkus kahekordſet huwi, ſiis oli publiku oſawõtt niiwõrt rohke, et iſegi liſatoolid olid wälja müüdud. Ja ka walitſuſe looſhid ei haigutanud tühjalt. Peale tawaliku eſietenduſe publiku oli ſaabunud weel rohkeſti juubilari tuttawaid, ſõpru ja austajaid, ning ka ſünnipäewalaps iſe ühes abikaaſaga. Üldine meeleolu pidulik. See tõuſeb weelgi, kui proſhektoriga walgustatud eesriide foonile ilmub teatri direktor A. Kaſemets, kes, pöörates eſimeſes reas aukohal istuwa juubilari poole, lühikeſes kõnes meele tuletab kirjaniku teeneid Eesti näitekirjanduſe arendamiſes. Järgneb elaw käteplagin, — muidugi mitte direktorile ilusa kõne eeſt, waid juubilarile oſalt taſuks ta ſenitſe loomingu, oſalt awanſina lawalt nähtawa uue teoſe eeſt.

Samal ajal, kus meie kirjandusturg üle ujutatud kõhukate romaanide, jutustuste ja luuletuskogudega, oodatakſe lawaliſi teoſeid nagu mõnda ilmutuſt. Kui ilmub mõni pika aja järele, ſiis jookſewad teatrid ta peale otſe tormi. Hariduſliit tegi katſet meie näitekirjanikke õhutada tuhandekroonilise auhinnaga, kuid oodatud tagajärjed jäid tulemata. Sajaſt wõistluſele ſaadetud näidendiſt tulid auhindamiſele ainult kolm, ja needki olid wäärt ainult kolmandat auhinda.

Põuda näitekirjanduſes ſeletawad kirjanikud iſe ſellega, et näitemängu olla raskem kirjutada kui romaani. Jutustuſes ja romaanis laula nii, nagu nokk jumalaſt loodud, dramaatiline teos nõudwat aga aine mahutamiſt teatud raami, millega igamees hakkama ei ſaa. Selleſt hoolimata, et dramaatiline teos, mis tingimata pretendeerib ka lawale pääſemiſe, nõuab kirjanikult peale kirjutamiſe oskamiſe ka dramaatiliſe tegewuſe arendamiſe oskuſt ja teiste igiwanade reegalite tundmiſt, on ſuurem oſa meie ſilmapaistwamateſt romanistideſt ja luuletajateſt ſiiski oma wõimiſi proowinud ka ſel tänamatul alal. Mõnel on ſee õnnestunud, mõnel jälle äpardanud. Ka meie juubilar Mait Metſanurk on eneſes tungi tunnud jõudu katſuda Eesti kehwa näitekirjanduſe rikastamiſeks. Tal õnnestuski „Kindrali pojaga" teatud laineid tekitada, tänu teoſe tendentſile, ſelleſt hoogu ſaades arwas ta nähtawasti kohaſeks ka oma 50-a. ſünnipäewa pühitſeda uue lawateoſega. „Kindrali pojale" on nüüd järgnenud „Talupoja poeg".

Mait Metſanurk on kõigepealt jutustaja. Mitte ſpontaanne, waid mõistuslik. Ta ei näe inimeſi ega nende wahekordi, waid ta kujutab neid eneſele ette. Romaan ja jutustus wõib ehituſliſelt olla ſtaatiline, lawateos nõuab kõige pealt dünaamikat. Dünaamika puudub aga Mait Metſanurga kirjaniku loomuſes üldſe. Loomulikult ei wõi ka ſellepäraſt Mait Metſanurgalt oodata, et ta lawaliſe loominguga kedagi üllataks. Ta teoſed wõiwad kenad olla küll lugedes, lawal nad aga ei klapi kuidagi. Mait Metſanurga lawaliſe loomingu ebaloomulikkus tuli ilmſiks eriti „Talupoja pojas", ehkki ta ſeal nähtawasti eneſe arwates end rohkem oli kokku wõtnud kui „Kindrali pojas", et wõita ſeda kapriiſt awaldusworm i.

„Talupoja poja" ſiſu on lühike: talupoja ſeiſuſeſt praost on abiellunud mingiſuguſe kõrgemaſt ſeiſuſeſt neiuga, kelle peened elukombed nõuawad rohkem raha, kui ſeda paſtor teenib. Tekiwad wõlad ja ühenduſes ſellega igaſugu teiſed pahanduſed. Paſtoraadi majapidamine tarwitab ſaneerimiſt. Paſtori ſõbra mõrſja, agar moodne pangaametnik Loora, wõtab härjal ſarwiſt kinni ja walmiſtab ſaneerimiſe kawa nii, et ſuurtſugu proua ſurutakſe igapäewaste inimeste eluraamidesſe. Tagajärg on aga wastupidine. „Kõrgema" kultuurikandjate witaliteet on ſuurem: talupojaſt paſtor langeb tagaſi põrmu ja putſhitegijad kihutatakſe paſtoraadiſt.

See aine on õige tänuwäärt dramatiſeerimiſeks. Autor on iſegi tüübid huwitawalt leiutanud. Ideeline kandepind — talupoja waimu lõmmitamine kõrgema kultuuri ees ning ſelle naeruwääristamine, uudne ja waimukas. Kõige ſelle lawa raamidesſe mahutamine käib aga üle jõu. Mait Metſanurk walitſeb küll oſawalt dialoogi, kuid ta ei oska dialoogiga edaſi anda tegewuſe arenemiſt. Kahekõned kujunewad lõpuks targutamisteks ja tegewuſe jutustamisteks, mis rööwiwad teoſelt igaſugu lawaliſe wõlu. Ka Hugo Raudſepa teoſed kannatawad oſalt ſamade puuduste all, kuid ta taſub ſeda mitmewõrdſelt oma waimukuſega. Mait Metſanurga waimukus on aga igapäewane, ta nali ja ta [illegible]ſed harilikud. Lugedes wõib nendega leppida, lawal aga jääwad nad igawateks.

Need puuduſed torkaſid tugewalt ſilma ka kolmapäewaſel eſietenduſel ja wõib juba ette ennustada, et hoolimata huwitawaſt aineſt, ſee teos, nagu paljud teiſedki meie lawakirjanduſe uudiſed meie teatripublikumi kauaks kõita ei jaksa. Wäljawaateid oleks ainult ſiis, kui kirjanik teoſe uueſti käſile wõtaks ja umbes kolmandiku oſa kärbiks. Praeguſel kujul on ta wenitatud [illegible]

See, mida Mait Metſanurk andmata oli jätnud, püüdſid anda lawastaja ja peaoſade mängijad. Ants Lauter paſtorina ſai tugewasti higistada, elutule kujule on ka näitlejal raske hinge ſiſſe puhuda. Ükſip doktorina oli õnnelikumas ſeiſukorras, ſeſt tal polnud muud teha kui reſoneerida. Erna Willmer Erika oſas oli greetelikult hea, kuid lõpuks ei teadnud temagi, mis ſelle lihata ja luuta olewuſega lawal peale hakata. Huwitawamaks kujuks ſelles näidendis on Loora, kuid Meeta Lutſu nurgeline kujutus ei ſuutnud teda küllalt uſutawana ſerweerida.

Dekoratiiwſelt walitſes alguſeſt lõpuni paſtoraatlik idüll. Ka ſiin puudus wärw.

Lõpuks jagati kirjanikule ja näitlejatele rohkeſti kiituſt

H. W.

Tänane ra

Reedel, 22. nowembril.

Tallinn (296). 16—17 grammofonimuuſika (ainult Tallinna jaama kaudu). 18.30: H. Kreis: Täis- ja oſa aluſe tarwitamiſeſt eesti keeles. 19: inglise keele tund — lektor R. Stümper. 19.30: Ed. Riismann: Reiſiweſtluſi Indiaſt. 20: kontſert. Juhatab mb. Ar. Krull. Gluck: Iphigenia Aulis, awamäng. A. Üksipi ſeletuſed. Beethowen: Symfoonia nr. 1 c-dur. 21: esperantokeelne nädalakroonika. 21.10: kontſerdi järg. Lizſt: Rapſoodia nr. 2. Dubois: kontſert harfile — ſoliſt Sinaida Walk-Bogdanowskaja. Tſhaikowski: Pähklapureja, ſüit. 22: teateid.

Helſingi (221). 12.05: ennelõuna kontſert; 18: kontſert; 19.15: laul; 19.55: oboe ſoolo; 20.10: retſitatſioone; 20.30: orkeſtri kontſert.

Lahti (1800). 18.50: laul; 20: kuuldemäng „Gertrud"; 20.30: Helſingi ülekanne.

Stokholm (436). **Motala** (1348). 18: grammofon; 18.20: ajawiite muuſika; 20.10: harmoonika; 21: ooperimuuſika; 23.10: kontſert.

Leningrad (1000). 14: raadio ajaleht, muuſikat, huumori ja teaduſt. 15: grammofon; 17.30: lõunakontſert; 19.05: huumor, kirjandus, aariaid ooperiteſt, uudiſeid.

Moskwa — Popow (1100) 16.30: etnograafiline kontſert: Kaukaſuſe rahwaste muuſika.

Riia (525). 17: kontſert; 22.03: kammermuuſika; 21.20: jatkub kontſert.

Warſſawi (1411) 17.15 ja 20.25: grammofon; 21.15: ſümfoonia kontſert.

Kallundborg (1153,8). 13: keelp. orkeſter; 15.40: pealelõuna kontſert; 17.40: klawer; 21: „Jens, neidude ſõber", kuuldemäng, Kjeruſſi muuſika.

Berliin (418). 13: grammofon; 15: lõbuſat muuſikat; 17.30: kontſert; 18.30: ajawiite muuſika; 21: rahwakontſert; 22:

Tallinnast.

Linn elukorterite ehitamiſel.

39 uuele elukorterile 300 perekonda järge ootamas.

Tallinna linnawalitſus on korterikriiſi lahendamiſeks kaaſa aidanud mitte üksi ehituslaenu jagamiſe ja ſoodustatud tingimustel ehituskruntide wõimaldamiſega, waid on ehitanud oma eeswõttel ka uuſi elumaju: 1923. a. 7 elumaja 110 korteri wõi 111 elutoaga; 1924. a. 7 elum. 64 kort. wõi 114 t.; 1925. a. 1 elum. 10 kort., wõi 36 t.; 1926. a. 7 elum. 29 krt. wõi 70 t.; 1927. a. 2 elum. 69 krt. wõi 123 t.; 1928. a. 4 elum. 27 krt. wõi 54 elutoaga.

Praegu on käſil linna ehitusoſakonnal 7 elumaja ehituſe lõpuleviimine 28 elukorteriga ning Sonſiori aſutuſel 11 elukorterit. Reisſe uutesſe elamutesſe määratakſe üürnikud korterihädaliste perekondade keskelt kindlaks umbes kolme nädala päraſt. Juba praegu on ſoowiawaldusi linna majanduſoſakonnale nende peale kogunud üle 300 perekonnalt.

Üldſe aſub praegu linnawalitſuſe elumajades korterid, mis on täidetud üürnikkudeſt: wanades hoonetes 94, uutes nii öelda eſimeſe-järgu elumajades Raua,

Kristlik Noorte Naisüh
Cafeter
(lõunalaud) Lai tän. 5.
Avatud igapäev kell ½1—5. Kodused
Eritoidud taimetoitlastele.
Lõunad väljav

TEADAANNE.
Järjekorralised oksj
Tallinna linna pandimajas, Maneesi tän.
on 6. ja 13. detsembril s. a. kell 1
Müügile tulevad pantitud asjad, millede
aprilli kuust s. aadik käe.ol. aastast maksm
need lühema tähtajalised pandid, millede
päev möödunud.
Viimane õiendusaeg on 30. novembril s.
kella 12 päeval.
Peale seda kellaaega oksjonile määrat
pealt enam %% vastu ei võeta, vaid pan
välja lunastada, kuna tasutava võlgneva s
pandimaja kasuks 8% trahviraha arvatakse.
Pandimaja

Riigi Sadamatehaste Valitsus
ostab kinnisel kirjalikul vähempakkumisel
tervelt tõmmatud veetorukatold
terastor
Kinnipitseeritud pakkumised ära anda Sa
Valitsusse, Merepuiestee nr. 13 kuni 10 dets
kell 12 päeval.
Lähemaid teateid ostetava materjali tehn
tingimuste kohta saab igal äripäeval Sadamate
tusbüroos kella 8—13. Sadamatehaste

a Tallinna tänawal

ik reklaam „Esto-Muuſika" ja „Dubaſe" äri waateakendel.

näha omapäraſt pil-
ru tänawal „Esto-
i tänawal „Dubaſe"
s. Seal katkestati
— ei tea kelle poolt —
s kogunema waate-

keda algul mõni-
aiſus mõne minuti
ealiſeks ſalgaks, mis
wliikumiſt ſulgeda ja
eks ſeaduſeſilmal kül-

s ſeal lahti?" Seſt
maluſt akna ligi pää-

wastab keegi: Raha,
er ja metall!
knal ja nii ſuurel

„Noh, miljon kind-
ligemale, milleks tu-
ünarnukid, awanes
eita „Esto-Muuſika"
tõesti wirnawiiſi tu-
metalli.

Iſegi wana Wene kulda wõis aknal ſilmitſeda.

Samane lugu oli ka „Dubaſe" waateakna ees, — ſealgi wirnana tuliuuſi krooniliſi, ei puudu ka kuld, olgugi et wähemal arwul kui „Esto-Muuſika" waateaknal.

Pöörasime järelpärimiſega äriomanikkude poole, milleks nad oma warandust rahwale demonſtreeriwad, kuid ſealt wastati, et raha pole mitte nende oma, waid Rakwere R. Haridusſeltſi, kes tulewal pühapäewal, ſ. o. 1. detſ. oma loterii looſib ja rahwale ka tahab näidata rahawirnaſid, mis õnnelikkudele wõitjatele tuleb wälja maksta.

Sarnane teguwiis, kus rahaga reklaami tehakſe, pole Tallinnas uudis, kuid reklaamitegijatel on warem olnud akendel ikka reklaamraha. Seekord on aga akendel wälja pandud õige raha.

Nagu loterii korraldajate poolt meile teatatakſe, olla ka ſelle eest hoolitſetud, et raha terwena panka rändab. Kuuldawasti jääwad rahad aknale weel mõneks päewaks.

karistatud.

jäi alla.

lmus Tallinna polit-
juht Nikolai Pullat
a olla Suure Pärnu
120 kohal poiſikeſe-
nud. Wiimaſe toime-
eta olekus keſkhaige-

letas Pullat, et poi-
Johannes Loopman-
ewaatamatuſe tõttu

gus, et ſaatuslikul
½3 paiku töötas
hkija Anna Loop-
poja Johanneſega
nteel; korraga mär-
naſt mööda ſõitis ja
otſa ajas, wiimaſt
ohistades.
wal töötajaile, pole
ali annud.

21. aug. ſuri Joh. Loopmann haigemajas.

Hooletu ja ettewaatamata ſõidu päraſt wõeti N. Pullat wastutuſele. Tallinna-Haapſalu rahukogu mõistis tema 4 kuuks wangi. Sama otſus jäi püſima ka kohtupalatis ja riigikohtus.

wat kõik wihma läbi
neſſe hooneſſe olewat
ſſe minna — ähwar-
. üleriikliſe näituſe
ks ſelle näituſe nõu-
5 liikmeſt, keda Põl-
itſus heaks arwab
nitamiſeks ette pan-

põllumajanduſe-näi-
ſaab wõi mitte, ole-
ſt, kellelt ſelleks 10
raha küſitakſe.

Käsmu laewad wäliswetes.

Aurik „Lenna" jõudis 20. now. Pärnuſt Tallinna, kuſt ta ſaetud metſalaadungiga Amsterdami ſõidab. Aurik „Nemrac" jõudis 17. now. Hulli, kuſt ta ſütelaadungiga Tallinna tuleb. Aurik „Linda" tühjendab praegu Amsterdamis, kuſt ta loodetawasti 22. now. tühjalt Hulli ſõidab ja ſealt ſütelaadungiga Tallinna tuleb. Aurik „Hilda" on teel Pärnuſt Mancheſteri, laadungiks ſaetud mets. M.-l. „Merilind" jõudis 14. now. Kotka, kuſt ta metſalaadungiga Rostocki ſõidab. M.-l. „Elna" jõudis 11. now. Kotka, kuſt ta peale tühjendamiſt Hamina ſõidab metſa laadima Holbäcki wiimiſeks. P.-l. „Tormilind" on teel Londoniſt koksi-laadungiga Helſingi. P.-l. „Hermiine" on teel Lowiiſaſt Kopenhaageni. Laadungiks ſaetud mets. P.-l. „Elfriide" jõudis 9. now. Wiiburgi. P.-l. „Anette" ſõidab 20. now. Tallinnaſt Fredrikſſundi. Laadungiks ſaetud mets.

Ainult 75 ſenti

makſab „Esmaspäew" kolmeks kuuks postiga koju kätte ſaates.

ſeiſuſeſt neiuga, kelle
nõuawad rohkem ra-
teenib. Tekiwad wõ-
ſellega igaſugu teiſed
raadi majapidamine
iſt. Pastori ſõbra
odne pangaametnik
al ſarwiſt kinni ja
miſe kawa nii, et
rutakſe igapäewaste
deſſe. Tagajärg on
„Kõrgema" kultuuri-
on ſuurem: ta-
ngeb tagaſi põrmu
tatakſe pastoraadiſt.

e tänuwäärt drama-
on iſegi tüübid hu-
. Ideeline kande-
waimu lömmitamine
ees ning ſelle naeru-
one ja waimukas.
amideſſe mahutami-
u. Mait Metſanurk
t dialoogi, kuid ta
giga edaſi anda te-
Kaheköned kujune-
misteks ja tegewuſe
s rööwiwad teoſelt
u. Ka Hugo Raudſe-
oſalt ſamade puu-
ub ſeda mitmewõrd-
ga. Mait Metſanur-
ga igapäewane, ta
harilikud. Lugedes

wõib nendega leppida, lawal aga jääwad nad igawateks.

Need puuduſed torkaſid tugewalt ſilma ka kolmapäewaſel eſietenduſel ja wõib juba ette ennustada, et hoolimata huwitawaſt aineſt, ſee teos, nagu paljud teiſedki meie lawakirjanduſe uudiſed meie teatripublikumi kauaks köita ei ſakſa. Wäljawaateid oleks ainult ſiis, kui kirjanik teoſe uuesti käſile wõtaks ja umbes kolmandiku oſa kärbiks. Praeguſel kujul on ta wenitatud.

See, mida Mait Metſanurk andmata oli jätnud, püüdſid anda lawastaja ja peaoſade mängijad. Ants Lauter pastorina ſai tugewasti higistada, elutule kujule on ka näitlejal raske hinge ſiſſe puhuda. Ükſip doktorina oli õnnelikumas ſeiſukorras, ſeſt tal polnud muud teha kui reſoneerida. Erna Willmer Erika oſas oli greetelikult hea, kuid lõpuks ei teadnud temagi, mis ſelle lihata ja luuta olewuſega lawal peale hakata. Huwitawamaks kujuks ſelles näidendis on Loora, kuid Meeta Lutſu nurgeline kujutus ei ſuutnud teda küllalt uſutawana ſerweerida.

Dekoratiiwſelt walitſes alguſeſt lõpuni pastoraatlik idüll. Ka ſiin puudus wärw.

Lõpuks jagati kirjanikule ja näitlejatele rohkesti kiituſt

H. W.

Tänane raadio.

Reedel, 22. nowembril.

Tallinn (296). 16—17 grammofonimuuſika (ainult Tallinna jaama kaudu). 18.30: H. Kreſs: Täis- ja oſa aluſe tarwitamiſeſt eesti keeles. 19: inglise keele tund — lektor R. Stümper. 19.30: Ed. Riismann: Reiſiweſtluſ Indiaſt. 20: kontſert. Juhatab md. Ar. Krull. Gluck: Iphigenia Aulis, awamäng. A. Ükſipi ſeletuſed. Beethoven: Sümfoonia nr. 1 c-dur. 21: esperantokeelne nädalakroonika. 21.10: kontſerdi järg. Liſzt: Rapſoodia nr. 2. Dubois: kontſert harfile — ſoliſt Sinaida Walk-Bogdanowskaja. Tſhaikowski: Pähklapureja, ſüit. 22: teateid.

Helſingi (221). 12.05: enneløuna kontſert; 18: kontſert; 19.15: laul; 19.55: oboe ſoolo; 20.10: retſitatſioone; 20.30: orkeſtri kontſert.

Lahti (1800). 18.50: laul; 20: kuuldemäng „Gertrud"; 20.30: Helſingi ülekanne.

Stokholm (436). **Motala** (1348). 18: grammofon; 18.20: ajawiite muuſika; 20.10: harmoonika; 21: ooperimuuſika; 23.10: kontſert.

Leningrad (1000). 14: raadio ajaleht, muuſikat, huumori ja teaduſt. 15: grammofon; 17.30: lõunakontſert; 19.05: huumor, kirjandus, aariaid ooperiteſt, uudiſeid.

Moskwa — Popow (1100) 16.30: etnograafiline kontſert: Kaukaſuſe rahwaste muuſika.

Riia (525). 17: kontſert; 22.03: kammermuuſika; 21.20: jatkub kontſert.

Warſſawi (1411) 17.15 ja 20.25: grammofon; 21.15: ſümfoonia kontſert.

Kallundborg (1153,8). 13: kellp. orkeſter; 15.40: pealelõuna kontſert; 17.40: klawer; 21: „Jens, neidude ſõber", kuuldemäng, Kjeruſſi muuſika.

Berliin (418). 13: grammofon; 15: lõbuſat muuſikat; 17.30: kontſert; 18.30: ajawiite muuſika; 21: rahwakontſert; 22: kammermuuſika; ſelle järgi lõbus õhtumuuſika.

Langenberg (473). 8: hommikkontſert; 11.15 ja 13.10: grammofon; 14.05: lõunakontſert; 16.45: „Raadiotehnika riigi ja majanduſe teenistuſes" — Iberg; 18.30: õhtukontſert; 21: ſurnud kuulſuſte hääli gr. plaatidelt; 23.30: kontſert.

Wiin (517). 12: enneløuna muuſika; 16.30: grammofon; 17.30: akadeemia (kuulſaid laule; 21: kontſert; 23: kõige uuemat tantſumuuſikat.

Budapeſt (550). 10.15: balalaika orkeſtri kontſert; 13.05: muſtlaskapell; 18.40: tſitrikontſert; 21: ſümfoonia kontſert.

Daventry ekſp. (479). 17: orelikontſert; 18: tantſumuuſika; 20.30: kerge muuſika; 22: orelikontſert; 23.15: ſümfoonia kontſert.

London (356). 14: ſonaatide kontſert; 14.40: orel; 15: grammofon; 18.30: kerge muuſika; 21.45: laule; 22: ſümfoonia kontſert; 00.05: wene laule; 00.20: üllatuſi; 00.35—02-ni tantſumuuſika.

Laupäewal, 23. nowembril.

Tallinn (296). 18.30: lastetund. 19: pr. Warma: Kodutööstuſe eſindamine keſkſeltſi tööſt ja tegewuſeſt. 19.30: Tallinna linna keſkraamatukogu juh. A. Sibul: Kuidas korraldada raamatukogu. 20: kergeſiſuline kontſert. Juhatab md. Ar. Krull. Auber: Portici tumm, awamäng. Fetras: Mälestuſed Chopiniſt. Calvini: Sfinks-walſs. Schreiner: Dur ja moll, potp. Dworak: Humoresk. Grieg: Pulmapäew Troldhaugenis. Soliſt ſuupillil August Michelſon mängib eesti, rootſi ja wene rahwawiiſe. Robrecht: Wiini operetirewüü, potp. Groſsmann: Czardas. 21.15: päewauudiſeid. 21.30: tantſumuuſika Estonia walgeſt ſaaliſt (The Murphy Band). 22.05: järgnewa nädala ſaatekawa. 22.15: tantſumuuſika järg.

Tallinnast.

Linn elukorterite ehitamiſel.

39 uuele elukorterile 300 perekonda järge ootamas.

Tallinna linnawalitſus on korterikriiſi lahendamiſeks kaaſa aidanud mitte üksi ehituslaenu jagamiſe ja ſoodustatud tingimuſtel ehituskruntide wõimaldamiſega, waid on ehitanud oma eeswõttel ka uuſi elumaju: 1923. a. 7 elumaja 110 korteri wõi 111 elutoaga; 1924. a. 7 elum. 64 kort. wõi 114 t.; 1925. a. 1 elum. 10 kort., wõi 36 t.; 1926. a. 7 elum. 29 krt. wõi 70 t.; 1927. a. 2 elum. 69 krt. wõi 123 t.; 1928. a. 4 elum. 27 krt. wõi 54 elutoaga.

Praegu on käſil linna ehitusoſakonnal 7 elumaja ehituſe lõpulewiimine 28 elukorteriga ning Gonſiori aſutuſel 11 elukorterit. Neisſe uuteſſe elamuteſſe määratakſe üürnikud korterihädaliſte perekondade keskelt kindlaks umbes kolme nädala päraſt. Juba praegu on ſoowiawaldusi linna majandusoſakonnale nende peale kogunud üle 300 perekonnalt.

Üldſe aſub praegu linnawalitſuſe elumajades korterid, mis on täidetud üürnikkudeſt: wanades hoonetes 94, uutes nii öelda eſimeſe-järgu elumajades Raua, Jakobſoni, Oskari j. t. tän. 158 ning kerge ehituswiiſiga elamutes, nõnda-nimetatud barakkides 173 elukorterit; peale nende eeltähendatud uued walmis ſaawad 89 elukorterit.

Luha tänawa pikenduſe

ühes tänawa weſiwarustuſe ja magiſtraaliga otſustas linnawalitſus omal kulul lähemal ajal walmis ehitada. Selleks küſitakſe linnawolikogult 1755 krooni. Kuna tähendatud töö kuulub Luha tänawa pikenduſe ääres aſuwatele kruntidomanikkudele, ſiis nõutakſe nimetatud 1755 krooni kümne aasta jooksul neilt tagaſi.

Wõõrastemaja uue omaniku kätte.

Seaduſteſt ja määruſteſt üleastumiſega kuulſaks ſaanud wõõrastemaja ja ſöögiſaal Kesk-Kalamaja tän. nr. 6 lubati linnawalitſuſe poolt E. Mägile üle anda. Senine pidaja E. Mutſo nõrkes rohkete trahwimiſte all.

Tööerakonna klubiõhtud

Tööerakonna klubiõhtud käesolewal järgul peetakſe mitte reedeti, nagu möödunud järgul, waid neljapäewiti, mille peale meid palutakſe juhtida liikmete tähelpanu. Neljapäewa, 21. ſkp. õhtul hr. Edm. Aadli referaat ametiühingu ſuhteſt erakonnaga.

Linna-arhiiw kannatab ruumipuuduſe all.

Ei ſaadud Peetri tehaste arhiiwi wastu wõtta.

Aktſiaſeltſi „Peetri tehaſed" hoolekanne ajub nende tehaste lõpulikule likwideerimiſele juba lähemal ajal. Seepäraſt küſis waestelaste-kohus järele, kas nende tehaste arhiiwi ei ſoowiks mitte linnawalitſus oma walitſemiſele.

Linna arhiwaari abi käis nende tehaste arhiiwiga kohapeal tutwumas, kus leidis, et ſee linnale liiga wäikeſe tähtſuſega. Pealegi on linna arhiiwi praeguſed ruumid wäga kitſad. Kui ſiia weel pärale jõuawad Tallinna linnale eſimeſe-järgu tähtſuſega arhiwaalid Tartuſt — ſealſeteſt kohtuaſutuſteſt ja riigi keſkarhiiwiſt (kuſt oodata Tallinna rae- ja alakohtute protokolle ja akte läinud ſajandi eſimeſelt poolelt) — ſiis jääwad linna arhiiwi ruumid päris kitſaks.

Ülaltoodut ſilmaspidades, linnawalitſus otſustas Peetri tehaste arhiiwi linna walitſemiſele mitte üle wõtta.

Toiduainete hinnad turul.

Tallinna turu ülewaade neljap., 21. now.

Waikne oli tegewus turul ka käesolewa nädala algul. Waatamata hilisſügiſe ja rahuloldawa põllusaagi peale käib talurahwaſt turul ſiiski wõrdlemiſi piiratult — ootawad arwatawasti wiſt lumeteed. Peale elawa lihaturu oli muud kaupa wähem.

Liha: Terwete loomade wiiſil ostes tapetud ſead 112—120 ſ. kilo, lambad 90—100, waſikad 75—100, loomaliha 60—75 ſ. kilo. Wäikſel wiiſil ostes ſordi järele ſealiha 110—160, loomaliha 65—120, waſikaliha 75—110 ja lambaliha 100—115 ſ. kilo. — Tapetud hanid 140—200 ſ. kilo, kanad 100—230, pardid 200—300, metspardid 75—110, tedred 150—175, püüd 80—100, jäneſed 100—250 ſenti tükk.

Kanamune on müügil keſkmiſelt ja nende hind püſib pikemat aega üheſugune: ſuuruſe ja wärskuſe järele 17 kuni 23 ſ. paar.

Piimaſaaduſed: Preſſimata pütiwõi 255—280, preſſitud rõõſakoore wõi 285—295 ſenti kilo. Hapukoor 160—170, kohupiim 50 ſenti kilo.

Kalad: Wärsked räimed, kilud ja turſad 25—30 ſ. kilo, kiiſad 40, ſäinad, tindid ja lutſud 50—55, lestad 60—65, hawid 75—80, ſiiad 100—120, ſoolaſiig 125, lõhed 160—200, angerjad 180—250, kohad 200—220 ſ. kilo. Suitſetatult angerjad 400—450, ſiiad 200—300, ahwenad 125, lestad 150 ſ. kilo. Suitſuräimed 10—13, ſuitſukilud 4—6 ſ. kümme.

Aia- ja juurwili: Wärsked kapſad 6—7, hapud 15—20 ſ. kilo. Lillekapſad ſuuruſe järele 25—75 ſ. pea. Sibulad 50—55, peedid 15, porgandid 10—12, kaalid 7—8 ſ. kilo. Tomatid 1—2 kr. kilo. Hapukurgid 5—15 ſ. tükk. Kartulid 60—75 ſ. 20-liitriline mõõt, 5—6 ſ. liiter.

Õunad ſordi järele 4—12 kr. 20-liitr. mõõt, 30—70 ſ. liiter, 5—20 ſ. tükk. Apelſinid 5—15, ſidrunid 7—10 ſ. tükk. Jõhwikad 12—15 ſ. liiter. — Seened 60—120 ſ. liiter.

Öömalwe apteekides.

Reedel wastu laupäewa.

Ed. Malſoni apteek, Niguliste tän. nr. 5, **B. Linde päriſate apteek**, Wäike Pärnu mnt. nr. 21, **E. Urmi apteek**, Wäike Tartu mnt. nr. 28, **R. Wallneri apteek**, Narwa mnt. nr. 24, tel. 32-34, **Tallinna ühiſe haigekaſſa apteek**, Tatari tän. nr. 15, tel. 31-66.

Turu platſimakſud.

Linna majanduskomiſjoni neljapäewa õhtuſe istungi päewakorda on wõetud turu platſimakſude määramine 1930. a. Tegelikult ſaadi turukauplejatelt 15-kuuliſel 1927.-28. aruande-aastal kr. 86.116 ja 1928.-29. a. kr. 58482, kuna käesolewa aasta eelarwes on ſamaſt makſuſt ſiſſetulekut ette nähtud kr. 69.000, milliſeſt ſummaſt juba ſiſſe tulnud 34.853 kr.. Et eelarwe-aasta lõpeb teatawasti 1. aprilliks, ſiis loodetakſe kr. 69.000 ka tegelikult kätte ſaada.

Majanduskomiſjon on eelmiſel [illegible] aastal aſunud ſeiſukohale, et elukallidust mitte tõsta platſimakſude kõrgendamiſe waral. On ette wõetud ainult makſu wahekordade õiglaſemale aluſele nihutamine kauba-liikide wahel. Linnawolikogu on ſelle ka kinnitanud.

Linnawalimiste ligineded.

Kandidaatide nimekirjade wastuwõtt algab 20. detſembril.

Linna walimiste komiſjon oma keſknädalaſel istungil määras kandidaatide nimekirjade wastuwõtmiſe päewadeks 20. ja 21., 23. ja 24. ning 28 detſembri.

Walijate nimekirjad on järelwaatamiſeks wälja pandud waekoja alumiſel korral laupäewaſt alates. Eſimestel päewadel on kontrollimiſe wõimaluſt kaſutanud walijateſt ainult üksikud.

Oma kandidaatide nimekirja kokkuſeadmiſe kiiruſes on „Kürnik" nähtawasti löönud rekordi, kui wõis ſelle eſitada kinnitamiſeks juba oma hiljutiſele ärapeetud peakooſolekule. Minnakſe walimistele eesotſas Karl Riimanniga.. Tööerakonnal on kokkuſeadmiſel töökawa uues linnawolikogus.

Majaomanikkudel käſil juba kihutustöö linnistel majaomanikkude nõupidamistel ringkondade wiiſi. Linnanõunik Jürgenſi kõrwale tahtwat kerkida weel wanema tegelaſe J. Umblia täht.

Paimallaada on kristliku rahwaerakonna read ärewuſe ſaatnud.

Sotſialistide tegelaſed on käinud pinda kaemas wolikogu paremtiiwa tegelaste pool, kas ehk ſaaks kahe tiiwa wahel ſobitada kokkulepet löögi-andmiſeks keſkkohal aſuwale tööerakonnale ja kohtade jagamiſeks uues linnawalitſuſes. Eeldusi ſelleks on annud ſotſialistide wiimaſe aja koostöö majaomanikkude ja kristlaste eſindajatega linnawalitſuſes, milleſt awalikult juttu tehti wolikogu wiimaſel istungil.

Teater

„Estonia" teater.

Metſanurga „Talupoja poeg"

ſaawutas eſietenduſel hiilgawa edu ja kõik märgid lubawad ennustada, et ſee edu jääb püſiwaks.

Täna harilikud hinnad. Kaastegewad: Ants Lauter, Netty Pinna, Erna Willmer, Meta Luts, Marta Niilus, Aleks. Ükſip, pr. Roots-Tüür, Alice Eerman, Salme Peetſon ja wäike Ellen Liiger.

Homme 10. korda „Floriida rooſid".

Edmund Metzeltin

mängib täna „Estonias".

Läinud aastal eſines Edmund Metzeltin Leipzigi Philharmoonia kontſerdil. Sel puhul kirjutaſid „Leipz. Neueste Nachrichten": „Selle õhtu ſolistis, noores wiiulikunſtnikus Edmund Metzeltinis eſines meile ſuur wiiulitalent. See wiis, kuidas ſee ſuure tulewikuga ſümpaatlik noor kunſtnik ette kandis Tſhaikowski wiiulikontſerdi, oli nii kaugel kõigeſt wirtuooslik-ſhabblooniliſeſt, nii õilne omas toonis ja raasſiline omas temperamendis, et ta kohe publiku wõitis ja ſuure edu ſaawutas."

Niiſuguſeid kiitwaid arwustuſi wõiks Edm. Metzeltini jooksuſeks tuua weel lugematu hulgal, kuid oma kõrw on kuningas. Tänane kontſert annab Tallinna publikule wõimaluſe noore kunſtnikuga tutwuneda otſekoheſelt. Kontſerdi kawas: Veracini Kontſert-ſonaat e-moll, Glaſunowi wiiulikontſert a-moll, Tſhaikowski — Souvenir d'un lieu cher, Vieniawski — Fauſt Fantaſie jne.

Õnnetused ja kuritööd

Benſiin lageda taewa all.

A.-ſ. „Eesti Petroli" ja Scheel ja Ko. äri juhatuſe peale tehti protokoll benſiini lageda taewa all hoidmiſe päraſt.

Lõhkus aknaid.

Walter B. peale tehti protokoll joobnult märatſemiſe ja akende lõhkumiſe päraſt Kungla tän. nr. 3 majas.

Kukkus reieluu pooleks.

Kolmapäewal kukkus wanakraami turul maha ja murdis omal reieluu pooleks Liiſa Kresſe. Kukkumine järgnes komistamiſeſt. Kresſe wiidi haigemajja.

Hobune paiskas mehe maha.

Linna haigemajja toodi rawitſemiſele Eduard Seep, keda peru hobune wankrilt maha paiſates jalaſt wigastas.

Kummaliſed ratſanikud.

Wiktor S., Felix K. ja Walter E. peale tehti protokoll ſellepäraſt, et nad woorimehe hobuſe ſeljas ratſaſõitu harrastaſid.

Päewane warguste ſeeria.

Kolmapäewal registreeriti Tallinnas warguſi:

Härjapea tän. nr. 22 lihakaupluſeſt warastati liha 168 krooni wäärtuſes. Wargad tungiſid poodi ukſe kaudu, puurides ukſe läbi.

Madis Kiikil warastati S. Juhkentali tän. nr. 44 puldan ja 6 tooli, kokku 37 krooni wäärtuſes.

Eliſabeth Murakaſel warastati Lembitu tän. nr. 8-a puukuuriſt ſaag 10 krooni wäärtuſes.

Erich Wastil wiis waras ära palitu, ſalli ja kindad, kokku 75 krooni wäärtuſes. Wargus leidis aſet U. Sadama tän. restoraan „Meremeeste Liidus."

Hans Kroomonnil warastati U. Sadama tän. restoraan „Meremeeste Liidus" tühje õllepudeliii 8 krooni wäärtuſes.

August Sprenkil warastati Raua tän. nr. 31 koolimajaſt koridoriſt tulekustutaja „Minimax", 55 krooni wäärtuſes.

Johannes Wiidikul warastati Kopli tn. nr. 77 wiinapoeſt wiina 201 kr. wäärtuſes.

Bekkeri tehaſes nr. 36 elutſewal Liiſa Eljonil warastati kuuriſt latern.

O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk.
Wastutaw toimetaja T. Tomp.

Kristlik Noorte Naisühingu
Cafeteria
(lõunalaud) Lai tän. 5.
Avatud igapäev kell ½1—5. Kodused lõunad.
Eritoidud taimetoitlastele.
Lõunad väljavilmiseks.

TEADAANNE.
Järjekorralised oksjonid
Tallinna linna pandimajas, Maneesi tän. nr. 4
on 6. ja 13. detsembril s. a. kell 10 hom.
Müügile tulevad pandltud asjad, millede pealt %% aprilli kuust saadik käe ol. aastast maksmata ja kõik need lühema tähtajalised pandid, millede maksutähtpäev möödunud.
Viimane õiendusaeg on 30. novembril s. a. ainult kella 12 päeval.
Peale seda kellaaega oksjonile määratud pantide pealt enam %% vastu ei võeta, vaid pandid tulevad välja lunastada, kuna tasutava võlgneva summa pealt pandimaja kasuks 3% trahviraha arvatakse.
Pandimaja juhatus.

Riigi Sadamatehaste Valitsus
ostab kinnisel kirjalikul vähempakkumisel 3360 tükki tervelt tõmmatud veetorukatolde
terastoru
Kinnipitseeritud pakkumised ära anda Sadamatehaste Valitsusse, Merepuiestee nr. 13 kuni 10 detsembrini 1929 kell 12 päeval.
Lähemaid teateid ostetava materjali tehniliste ja ost. tingimuste kohta saab igal äripäeval Sadamatehaste Varustusbüroos kella 8—13.
Sadamatehaste Valitsus.

Iga vanema kohus on hoolitseda laste lugemisvara eest.
Soovitame häid lasteraamatuid:

R. Verner. Loomade elu.	25 senti
„ Küüraka imelikud juhtumised.	25 „
F. Duverk. Nõia koobas.	25 „
R. Evald. Kahejalge.	60 „
D. Defoe. Robinson Crusoe.	90 „
„ Gargantua.	10 „
P. Grünfeldt. Muinasajast ja kodumajast.	25 „
P. Grünfeldt. Halb eksitus.	10 „
E. Jõgi. Valitud lastejutud.	15 „
L. H. Lõus. Kuldkael.	40 „
C. H. Niggol. Elajate ilmast.	10 „
Th. Ussisoo ja T. Kuusik. Laste pildid. I loomad.	10 „
Th. Ussisoo ja T. Kuusik. Laste pildid. II loomad.	10 „
Th. Ussisoo ja T. Kuusik. Laste elu.	10 „
S. Vardi. Rebane ja karu.	10 „
„ Jaanitulelised.	10 „
Gori. Lõbus ABD Lastele.	50 „
„ Kollane, must ja valge.	10 „
Gori. Vorstivalmistaja Haim.	10 senti
„ Lõbus lumimemm.	25 „
„ Uudishimuline pärdik.	20 „
M. Tvain. Tom Savyeri juhtumine.	2.00 „
M. Tvain. Tom Savyer salauurijanna.	1.00 „
M. Tvain. Mängumees.	20 „
E. Amicis. Süda II.	1.60 „
V. Bush. Vallatumad mesilased.	1.20 „
M. Martna. Jõulu soov.	10 „
„ Kullaketrajad.	75 „
„ Kuidas seitse rätseppa Türgi sõtta läksid.	10 „
A. Kuprin. Jõulu ööl.	25 „
J. Rosky. Kolesuur koobasmaa	35 „
E. Thompson. Kuri ahv.	40 „
„ Zeppelin, kes oma meelt parandas.	12 „
E. Thompson. Põhjakaru.	10 „
A. Kivikas. Lumimemm.	60 „
„ Nõuandja.	60 „
H. Hindrey. Loomade müss.	75 „

K.-Ü. „Rahvaülikool" raamatukauplused
Harju tän. 48, omas majas. Tallinnas. Jaani tän. 6, pangamajas.
Kes raamatute hinna rahas või markides ette saadab, sellele saadetakse raamatud äri kulul postiga kätte.
Raamatukaupmehed, jõulueelne müük on tulemas. Täiendage oma ladusid.

Pärnus kaupluseruum
remonteeritud, elukorteriga ehk ilma, rahvarikkas kohas, ülejõe, ära anda nüüd ehk 1 jaanuarist.
Lähemalt Müürivahe 1, juuksetööstus „Ambra" kassast.

Ruum ära anda
kaupluseks või töötoaks.
Linna pandimajas, Maneesi t. 4.
Pandimaja juhatus.

Dr. K. Rist
Sisehaigused.
Röntgeni- ja elektrikabinett. Läbivalgustused ja ülesvõtted. Diatermia Kõrgustiku päike.
Vastuv. 10—12; 4—6.
Uus tän. 7. Telef. 15-79.

Dr. Lydia Luik-Hellat
Naistehaig. ja sünnitusabi
S. Roosikrantsi 21—7.
Vastuvõtt kella 11—1; 6—8
Telefon 14 18.

Kuulsam hiromant Arro Ramses
Uus Sadama tän. 10—10, 2. korral, eesuks; tulla homm kl. 9—7 õht.. ka pühapäeval.

Müüa kahekordne
puumaja
ühes aiaga Valgas, Petrooleumi tän. nr. 7, krt. 3.

Välja üürida väikene
möödl. tuba,
kütte, valgustuse, erasissekäiguga ja telefoni tarvitamisega, üksi-ule. Vesivärava 18-a, k. 4. Kadrioru raioonis.

Sauna-ruumid
remonteeritud Böckeri tehases rendile anda Küsida tehase koloonia kontorist kella 10—15.

Äkilise surma läbi lahkunud Nõukogu esimeest

Kristoph Haho't

mälestab **Viru Panga Nõukogu.**

Ootamata manalasse varisenud, lugupeetud Nõukogu esimeest

Kristoph Haho't

mälestab kurbuses **Viru Panga juhatus ja ametnikud.**

Keset ilusamaid eluaastaid meie keskelt jäädavalt lahkunud unustamata ja truud

Rommy Gulnikov'i

mälestavad vaikses leinas

Pärnu „ENDLA" kaasteenijad.

Sügavaim tänu

teile kõigile, kes teie nii kaastundlikult osa võtsite

agr. Anna Treiberg'i

ärasaatmisest Õisus ja matmisest Tallinnas. Meie vastu ülesnäidatud südamliku soojusega vähendasite teie märksa meie leinavalu ja kergendasite kurbust, mis rõhuvad hinge raske kaotuse puhul.

Kadunu ema, vennad ja omaksed.

Tähelepanemiseks Linnavolikogu valijatele.

Tallinna linnavalitsus teatab sellega, et linnavolikogu valijate nimekirjad on pandud välja üldiseks järelvaatamiseks kuni 15. detsembrini s. a. Linna Statistikabüroos, Raekoja plats 9 (alumisel korral), igapäev kella 8 homm. kuni kella 9 õht.

Eelseisvateks valimisteks linn on jaotatud 21 jaoskonnaks.

Linnavolikogude valimise seaduse § 5. põhjal hääleõigus on kõigil Eesti vabariigi kodanikkudel, kes valimiste nimekirjade kokkuseadmise ajaks on saanud 20 aastat vanaks ja valimiste nimekirjade kokkuseadmise ajal elutsevad linnas.

Ülalnimetatud tähtaja jooksul iga hääleõiguslik kodanik võib anda kaebusi linnavalitsusele nimekirjas leiduvate eksituste ja puuduste kohta. Niisama iga hääleõiguslik kodanik, kes nimekirja ülesvõtmata jäänud, võib nõuda, et teda võetaks nimekirja. Nimekirja ülesvõtmise juures tuleb näidata ette valimisõigust tõendav dokument.

Tallinnas, 20. novembril 1929. a.

Linnapea: A. UESSON.
Sekretär: J. TRAURIG.

TALLINNA RAHVAÜLIKOOLIDE SELTS

(5. Kloostri tän. 16).

Reedel, 22. nov. Rahvaülikoolis loevad kl. 6—7 A. Kivikas

„Mait Metsanurk ja ta looming".

Kella 7—8 Pauluse koguduse õpetaja P. Kuusik

„Reisimälestusi Inglismaalt"

Loengule pääs 10 senti.

Juhatus.

ESTONIA TEATER

Reedel. 22. novembril
kell ½8 õhtul
2. korda

Talupoja poeg

Mait Metsanurga kom. 3 v.

Harilikud hinnad.

Laupäeval, 23. novembril
kell ½8 õhtul
10. korda

Floriidaroosid

Leo Falli operett 3 vaatuses.

Irina Naryschkini osas, külalisena Milvy Laid.

Harilikud hinnad.

TALLINNA MEESTELAULU SELTSI

47. KONTSERT

LAUPÄEVAL 23. NOVEMB KELL 8 ÕHT. ESTONIA KONTSERT-SAALIS ●

Juhatab prof. Aug. Topman

Solist Jda Aaw-Loo

Pääsetähed eelmüügil (kr. 2.50—0.75, õpilastele kr. 0,75). Estonia kassas.

Tekstiraamat 25 senti. ●

Jõudis müügile meie ärarebitav

seinakalender

1930 aasta.

Jällemüüjatele harilik hinnaalandus. Tellimiste vastuvõtmine avatud.

K-ü. „RAHVAULIKOOL" Tallinnas,

kauplused } Harju 48, omas majas, tel. 24-49
Jaani 6, panga majas, tel. 6-66

ESTONIA KONTSERTSAAL.

Reedel, 22. novembril 1929. a.

VIIULIKUNSTNIKU

EDMUND METZELTIN'I

(Berliinist)

KONTSERT.

Eeskavas: Veracini, J. S. Bach, Glasunov Tschaikovski, Wieniavski j. t. helitööd.

Algus kell 8 õhtul. Klaveril prof. **A. Lemba.**

Pääsetähed: Kr. 3.50—50 senti kooliõpilastele õpilaskaardi ettenäitamisel 35 s. eelmüügil Estonia kontsertkassas.

Estonia kontserdibüroo.

Tallinna Töölisteater

(Saksa teatris)

Pühapäeval, 24. nov. 1929
kell 3 p. l.
2. korda:

„Mob"

(„Kristus Läänelinnast")

Sinclairi-Glagolini komöödia 12 pildis.

P. Seppa lavastus

E. Blumenfeldti dekoratsioonid

Pääosades: L. Römmer, A. Tamm, Kr. Hansen, J. Treumundt, J. Tõnson, Fr. Põldroos, I. Nerep, J. Tihkan, Grosthal j. t. Laval üle 70 tegelase. Sufflöörib. A. Rutolf.

Mängu saadab muusika.

Pääset. hinnad kõrgendatud: 65, 40, 15, 5 s. + riietehoid 10 s.

Eelmüük Saksa teatri kassas laup. kella 11—1 ja 5—8 ning pühapäeval kella 11 alates.

Algus kell 3 p. l.

Peale gongi saali ei pääse.

DRAAMASTUUDIO TEAATER

Saksa teatri ruumes.

Pühapäeval, 24. novembril
kell ½11 hommikul.

lasteetenduse „Hans Tahmonägu"

Max Mölleri 4 vaat. lastenäidendi esietendus.

Piletid 150—10 sendini eelmüügil teatri kassas kl. 11—13 ja 17—20.

Kõige armsam Teile on ikkagi Teie laps

Sellepäras lugege Dr. Maria-Jürisson-Kleitsmanni

Raamat emale

lapse tervise eest hoolitsemiseks.

Hind kr. 1.50.

Pealadu:

K-ü. „Rahvaülikool"

raamatukauplused Tallinnas,
Harju t. 48, omas m.
Jaani t. 6, panga m.

Kes raamatu hinna rahas või markides ette saadab, sellele saadetakse raamat äri kulul postiga kätte

---

Vahetan osmist ja müüki hästihoitud karakul-, kotik-, kängur-, oravanahast-

palituid

harilikud- ja reisukasukaid. Biiber-, zoobel- ja närzkraesid jne.

Hugo Mertz'in, Pikk tänav 29.

---

24. nov. Surnute pühal 24. nov.

Kaarli kirikus

Kontsert surnute mälestuseks

Tegevad Tallinna Rahvaülikoolide Seltsi laulukoor, pr. **LUDIG-SINKEL** ja orelikunstnik **M. LUDIG.**

Juhatab **T. VETTIK.**

Algus kell 8 õht. Pääsetähed 30—100 senti.

Tallinna maneesh,

Gonsiori tän. 15.

***Ratsasõidutunnid** igapäev kella 5—8. Teisipäeval, 26. novembril kella 6—7 õht. ratsasõidutund muusikaga*

sissepääs maksuta.

Maakaablit

vajab

Tallinna linna elektrijaam

Tehnilised tingimused saadaval elektrijaama tehnikabüroos, tuba nr. 3, kella 9—11 e. l.

Tempelmaksustatud kinnised pakkumised märgusõna all „Kaablid" sisse anda valgustuse-veemuretsemise osakonda Rannavärava pst. nr 27, kuni 2. dets. s. a. kell 12 päeval.

Kuimetsa Masinaühisus, teatab kõigile võlausaldajatele, et ühisus otsustas ennast likvideerida ja palub kellel mingisuguseid nõudmisi, esineda 6-e kuu jooksul alates 1. dets. 1929. a.

Sealsamas on müüa vähe

pruugit. katel

10-hob. jõuline, näha võib igapäev. Aadress: Kuimetsa p. ag.

Likvidaatorid.

„WABA MAA"

on müügil igas raudteejaamas.

Teadaanne.

Tallinna-Harju prefekt annab käesolevaga teada, et 27. novembril s. a. kell 10 homm. müüakse prefektuuri ruumes Pikk tän. nr. 63, oksjonil

mitmesuguseid asju

nagu jalaga õmblusmasin, sahalerasid, laevaankur, plekknõusid, ühehobuse kaless, kupliga lamp, seinakell, peegel, mitmesugust pesu, rõivaid jne.

28. novembril kestab oksjon edasi relvade müümiseks. Relvade ostjatelt nõutakse laskeriista loa ettenäitamist. Kaitseväelased ja kaitseliitlased võivad osta relvi ametkaardi ettenäitamisel.

Tallinnas, 20. novembril 1929 a. nr. 2849-b.

RATIN

kindel surm rottidele

kahjuta inimestele ja koduloomadele

Tallinn, S. Karja tänav nr. 9, krt. 5. Telefon 10-79.

Toimetus:

Pikk tänaw nr. 68, Tallinnas.
Kõnetunnid kella 10—12.

Peatoimetaja telefon nr. 62
Päewauudiſte oſakond „ 8-00
Majandusteadete oſakond „ 1-55
Toimetuſe üldine „ 23-75

Telefonid erakorterites:

Peatoimetajal nr. 7-52
Waſtutawal toimeta „ 6-64
Päewauudiſte oſak. „ 13-81
Ärijuht „ 4-61

Kontor kuulutuſte ja tellimiſte ärad
Telefon 8-40. Awat
Ärijuhatus ja arwepidamine Pikk t
Ärijuhi-kõnetunnid ke
Tellimiſte ja lehtede ärasaatmiſe as

Nr. 273 (3298)

Reede hommikul tekkis S. Ta
[illegible] tuletõrje lendſalga pool
Aleksei Kõrge, 34 aaſtat wan
miſt wäheſte elumärkidega töökoj
hinge heitis. Surm järgnes arwa
töökoja ruumi rikkus oſa ſiſſeſeab

Suurel Tartu maanteel nr. 43
ſingi ja Hüppleri majas aſub 3. p
ſeijaoskond. Samal krundil on
teiſi maju, mis wälja tulewad T
maanteelt ſiſſekeerawaſſe põikt
waſſe, mille kaudu pääſeb „pol
aiale". Selles põiktänawas aſu
wäikeſes ühekordſes majas S
Simini tislertöökoda ühes
mehe korteriga. Korter tuleb n
tänawat, kuna töökoja ruumid
kordſes hoowilolewas kiwimajas
wad.
Töökojas algab töö hommiku
7. Peale kella 6 hommikul tõuſeb
koja kõrwalruumis (ſkeemil mär
IX all) elaw ruumide koristaja
aaſtane Tatjana Koronenko
et ukſed awada ja ahjuſid küdema
na. Ta elab ruumis noorema
Reede hommikul ütleb ta end
hiljemaks magama jäänud ol
Palja jalu läinud ta wälja, an
ukſe werandal, mis märgitud ſ
VII all. Sama weranda nurgas
ka wäike ahi, mida köetakſe laas
ga ja ſaepuruga. Pannud ſelle kü
ning läinud tagaſi oma tuppa
pliida alla tule teinud ja riietud
watſenud. Arwata minuti kümne
raſt kuulnud Koronenkowa ka
ragiſemiſt, mille päraſt läinud tö
ruumidesſe. Töökoja ukſe awa
aga tunginud waſtu tugew ſuits,
kopſudesſe tõmmanud ja mille
lämbuma pidanud. Suutnud ſiis
gaſi tuppa jookſta ja peremehe ko
poole wiiwa ukſe waſtu koputam
kata karjudes, et
majas tulekahju on.
Peremees jookſnud waatama
tahtnud automaat-telefoniga p
majja õnnetuſeſt teatada, kuid
juures ärrituſes ſaanud õiget ühe
wõtta.
Samal ajal, kus teenija oma
wäljas, tuli ka weranda kaudu
noorem tööline, kes oli waewalt
nud palitu ſeljaſt wõtta. Kuulis
terahwa karjumiſt ning märgates
ſinaruumides tuld, jookſis ta ü
maja nurga politſeijaoskonda õn
ſeſt teatama.
Kohalerutanud tuletõrje le

Maſinaruum, kus tulekah
aab. Kõrwalruumis paiſtab t